سەرۆکی فەرماندە
صدام حسين

پێویستی بایەخدان بە فراوان کردنی رادەی بێ گەیاندنی پەروەردەیی قوتابیان دووپات دەکاتەوە

دەزگای رۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردی
بەڕێوەبەری گشتی و سەرنووسەر
مصلح مصطفی

شەقامی الخلفاء
مەیدانی الخلانی
ت ٨٨٧٥٧٩٥ / ٥ خەت
ساڵی ١٩٧٠ دامەزراوە

هاوكارى
التضامن

رۆژنامەیەکی هەفتانەیە
٨ لاپەڕە
٢٥ فلس

بڕیاری میژوویماندا بۆ گێڕانەوەی دەستەڵاتی تەواومان لەسەر خاکی نەتەوەکەمان و بەتواناو لێهاتنەوە دژی هەرکەسێ دەوەستین بەربەستی ئەم بڕیارە میژوویە رەوایە بکات .
سەرۆکی فەرماندە
صدام حسين

● پێنج شەممە ١٨-٣-١٩٨٢ ژمارە (٦٢٩) ●

● الخميس ١٨-٣-١٩٨٢ العدد ٦٢٩ ●

سەرۆکی فەرماندە گەشتێک بە پارێزگای صلاح الدين دا دەکات

پێری بەرێز سەرۆکی فەرماندە صدام حسين گەڕایەوە بۆ بەغدا دوای گەشتەکەی بە چەند قەزاو ناحیەو گوندێکی پارێزگای صلاح الدين دا کە حەوت رۆژی خایاند .

سەرۆکی بەرێز گەشتەکەی بە سەردانی قەزای دور دەست پێ کرد کە پێشوازیەکی جەماوەری گەورەی لەلایەن خەڵکی قەزاکەوە لێ کراو شادمانی خۆیان دەربڕی بە هاتنی فەرماندە صدام حسين و ئامادەییان دووپات کردەوە کە بەخشیشیان لە خزمەتی ئامانجەکانی شۆڕش و پشتیوانی سەرکەوتنە مەزنەکانیا زیاتر بکەن .

سەرۆکی بەرێز بە وردی لە پێویستیەکانی خەڵکی قەزاکە کۆڵیەوەو سەری لە ماڵی چەند هاووڵاتیەک داو دیسان بەرێزی سەری لە قوتابخانەیەکی سەرەتایی کچان داو سەرنجی چۆنیەتی خوێندنی و ئوسلوبی پەروەردەو فێر کردنی لە قوتابخانەکەدا دا .

هەروەها لە سەردانەکەیدا بۆ ناحیەی العلم لە قەزای تکریت سەرنجی رادەی بەرهەمی کشتوکاڵی ناوچەکەی داو لە پێویستیەکانی خەڵکی ناحیەکە کۆڵیەوەو دوایش سەری لە گوندێکی کشتوکاڵی قەزای سامەڕا داو سەرنجی ئەو بەرهەمە کشتوکاڵیانەی دا لەوێ بەرهەم دەهێنرێن .

دیسان سەرۆکی فەرماندە چاوی بە لایەنێکی چالاکیەکانی لیژنەی ناوخۆی لاوانی سەر بەیەکیتی گشتی لاوانی عیراق کەوت لە ماوەی پێشانگایەکەوە کە مەڵبەندی گیرخواردوو لە سنوورێکدا لاوانی سامەڕا سازی کردبوو .

هەروەها سەرۆکی بەرێز لە ماوەی رووگردنەوەیەکی تێکرایی قائمقامی قەزای سامەڕاوە گوێ لە پێویستیەکانی خزمەتگوزاری و پرۆژەی گەشت و سەیرانی قەزاکە گرت و ئەو کاروبارانەی دەکرێن بۆ ئاوەدان کردنەوەی شوێنەوارە ئاینی و دێرینەکان لەو ناوچەیە .

سەرۆکی فەرماندە لە کاتی سەردانەکەیدا بۆ قوتابخانەی ئامادەیی تکریتی کوڕان و کچان ئەوەی دووپات کردەوە کە پێویستە بایەخی زیاتر بە فراونکردنی باری هەستو هۆشی قوتابیان بدرێ و ئاسۆی زانستی یان لە بارێکدا گیر نەکرێ و بەرنامەکانی قوتابخانە چاکترن کە بۆ هەنگاوی پێگەیاندن بێت نەک تەنیا دیاری کردنی

جەنگاوەرە دلێرەکانمان لێدانی توند ئاراستەی هێزەکانی دوژمنی رەگەزپەرست دەکەن

هەر رۆژی رادەبوورێت، هێزە سەرکەوتووەکانمان زیاتر بە باوەڕو تواناو مەردانەوە قەڵای سەرکەوتن و خۆراگرتن دەپارێزن و لەولاشەوە، هێزی شەڕو چاوبرسیەتی و رەگەزپەرستی رەشی فارسی دوژمن تا دێ زیاتر سەرگەردان دەبێت و زیاتر نوچ دەدات .

لە ماوەی هەفتەی رابووردوودا بە پێی بەیاننامەکانی سەرکردایەتی گشتی هێزە چەکدارەکان زەرەرو زیانی دوژمن بەم جۆرە بووە .

● ١١-٣-١٩٨٢ :

٢٨ کوژراوو یەک مودەرەعەو یەک لۆری و سێ بنکەی تەقەمەنی و یەک روانگە ، لەم رۆژەدا فرۆکەکانمان بە توندی بنکەو مۆڵگاکانی دوژمنیان ئاگر باران کردو زیانی سەروماڵی زۆری پێگەیاندن و بە سەلامەتیش گەڕانەوە بنکەکانی خۆیان .

● ١٢-٣-١٩٨٢ :

٥٢ کوژراوو چوار لۆری و دوو شەفل و یەک بنکەی

بڕوانە ل : ٧

قوتابیانی فەلەستین خۆپیشاندانێکی گەورە دژی دەسەڵاتی زایۆنی دوژمن دەکەن

● قودسی داگیرکراو : ـ لەو خۆپیشاندانەی کە لەشاری بیت لحم کرا دوو قوتابی زانکۆی بیت لحم بەگوللەی سەربازە زایۆنیەکان بریندار کران ، سەرۆکایەتی زانکۆکە بڕیاری داخستنی زانکۆی دا بۆ ماوەی هەفتەیەک ئەمەش لەچواچێوەی دەربڕینی ناڕەزاییدا بەرامبەر کردەوەی زایۆنی دوژمن .

لەلایەکی ترەوە ، ئاهەنگێکی گەورە لەگوندی (سفیر)ی سەروو شاری خەلیلەوە سازکراو تیایدا زۆربەی دانیشتوانی ناوچەکە بەشداری یان کرد ، ئەمەش بۆ یادکردنەوەی شەهیدبوونی (راخیە شلادلە) کە لەساڵی ٩٧٦داو لە خۆپیشاندانێکی دژ بە زایۆنی یە داگیرکەرەکاندا شەهید کرا .

لەلایەنێکی ترەوە هێزە دەسەڵاتدارەکانی دوژمن لە ئۆردووگای (دهیشە)ی فەلەستینی یەکان هاتوچۆ ـ کردنی قەدەغە کردووە ، ئاژانسی دەنگوباسی فەرەنساش ڕای گەیاند کە ئەم کردەوەیەی دوژمن لەئەنجامی ئەو پێک هەڵپژانەدا بوو کە لەئۆردووگاکەدا لەنێوان هاونیشتمانە عەرەبەکان و سەربازەکانی هێزی داگیرکەردا ڕوویدا ، هەروەها ئاژانسەکە وتی هاووڵاتی یە عەرەبەکان چەند بەربەستێکیان لەسەر ڕێگای سەرەکی نێوان بیت لحم و شاری خەلیلدا داناوەو خۆپیشاندنێکی گەورەشیان لەئۆردوگاکەدا ڕێکخراوە بەمەبەستی ناڕەزایی دەربڕین بەرامبەر گرتنی ٢٣ هاووڵاتی

پاش ئەوەی ئۆتومبیلەکانی دوژمنیان بەردباران کردبوو ، ئەمە سەرباری ئەوەی کە هێزەکانی زایۆنی چەندەها هاووڵاتی تری گرتووە ، لەوانە کۆمەڵێکیان کچ و کوڕی قوتابین و لەبارەگای حاکمی عەسکەریدا بەندکراون بەهۆی بەشداری کردنیانەوە لەخۆپیشاندانەکەدا .

کورتە هەواڵ

بێرووت :

پێرێ تەقینەوەیەکی زل لە نزیک باڵیوزخانەی میسردا ڕوویدا کە ئەکەوێتە گەڕەکی (الرملە البيضاء) لە کەرتی ڕۆژئاوای پایتەختی لوبنان بێرووت .

هەواڵەکان وا ئەگەیەنن ئاگرێکی گەورە پاش تەقینەوەکە بەربووەوەو هاتوچۆ لە شەقامەکەدا قەدەغەکرا بۆ ئەوەی پیاوە ئاگرکوژێنەکان بتوانن ئاگرەکە بکوژێننەوە .

قەتەر :

شێخ خەلیفە بن حمد آل ثانی شازادەی دەوڵەتی قەتەر لەگەڵ وەزیری پەروەردەی کۆماری سیرالیۆن عبدالكريم کۆرۆمادا کۆبوویەوە کەئیستا سەر لە قەتەر ئەدا .

ئەسینا :

دوو بۆمبای دەستکردی ناوخۆ لە بەردەم دوولقی بانقی (سیتی بانك)ی ئەمریکایدا لە پایتەختی یۆنان تەقینەوە .

پێرێ قسەکەرێکی پۆلیس وتی هەردوو تەقینەوەکە زیانێکی کەمیان گەیاندوە بەڵام کەس پێوەنەبوە .

تۆکیۆ :

زینکۆ سۆزۆکی سەرەک وەزیرانی ژاپۆن لە ناوەڕاستی حوزەیرانی داهاتوودا سەر لە پێروو بەرازیل ئەدا .

لە تۆکیۆدا ئەوەیش بڵاوکرایەوە کە سۆزۆکی لەپێش سەردانەکەی پیرۆ و

بڕوانە ل : ٧

رژێمی فارسەکان ئیفلاسی کردووە وکۆمپانیایەکی بەریتانیایی داوای قەرزەکانی دەکات
دەستەکەی خومەینی رەگەزپەرست بەردەوامن لە کوشتن و بڕینی گەلانی ئێران
رژێمی خومەینی نیازی لەناوبردنی وەفدێکی فەلەستینی و داگیرکردنی بەحرەینی هەبوو

رۆژنامەی (فاینەنشیال تایمز)ی لەندەنی پێرێ ئەوەی ئاشکراکرد کە سێ هەفتەیە گفتوگۆیەکی گران لە تاراندا بەردەوامە لە نێوان نوێنەرانی کۆمپانیای (تالبۆت)ی بەریتانیایی و کاربەدەستانی ڕژێمی فارسی سەبارەت بەو قەرزانەی کۆمپانیاکە ماوەیەکە هەیەتی بە سەر حکوومەتی ئێرانەوە .

ڕۆژنامەکە وتی کۆمپانیای (تالبۆت) داوای (١٥٠) ملیۆن پاوەن ئەکا لە ڕژێمی فارسی بەرامبەر بەو پێویستی مەکینەو ئۆتۆمۆبیلانە کە داونی بە ئێران .

هەروەها وتیشی نزیکەی دوو هەزار کرێکار کەوتوونەتە بەر مەترسی دەرکردن بەهۆی قایل نەبوونی حکوومەتی ئێران بە دانەوەی قەرزەکانی ئەو کۆمپانیایە . نەتوانینی ڕژێمی فارسی لە دانەوەی قەرزەکانیا یەکێتی یەکانی کرێکارانی بەریتانیایی خستوەتە ژێر بارێکی ناخۆشەوە لەبەر ئەوە دوارۆژەی چاوەڕێی کرێکارەکان دەکا .

لە لایەکی تریشەوە پێرێ شەو لە تاراندا وا بڵاوکرایەوە کە هەشت کەس بەتۆمەتی بەربەرەکانێ کردنی کارە ناڕەواکانی ڕژێمی خومەینی لە سێدارەدران .

ئەم هەواڵە ڕۆژنامەی ئێوارانەی (کەیهان) بڵاوی کردەوە بێ ئەوەی هیچ باسی شوێن و کاتی ئەم لە سێدارەدانانە بکا .

لەلایەکی ترەوە لێپرسراوێکی فەلەستینی بەرز ئەوەی ئاشکرا کرد کە ڕژێمی خومەینی پیلانێکی دانابوو بۆ لە ناوبردنی یەکەم وەفدی فەلەستینی کە سەری لە تاران داوە . دوای ئەوەی خومەینی خۆی بە سەر حوکمدا سەپاند .

لێپرسراوەکەی فەلەستین بە رۆژنامەی « الانباء »ی کویتی وتوە کە مصطفى شەمرانی وەزیری بەرگری ئێران بەر لەوەی بە دەستی هێزەکانی عیراق لە خفاجیە بکوژرێ پیلانی کوشتنی وەفدەکەی فەلەستینی دانابوو بەڵام لە دوا کاتدا بەوریای ئەندامانی وەفدەکە پیلانەکە سەری نەگرت .

ئەو لێپرسراوەی کە رۆژنامەکە ناوی نەبردوە وتویە رژێمی خومەینی لەم دوایەدا دەستەیەکی دانابوو بۆ کوشتنی « خالد الحسن » و « هانی الحسن »ی برای و دیسان بەڕێوەبەری نوێی نوسینگەی ڕێکخراوی فەلەستین نایەوێ بچێ بۆ تاران چونکە زامنی پاراستنی ژیانی نیە .

دیسان لێپرسراوە فەلەستینیەکە ئەوەی ئاشکرا کرد کە پیلانی ئەم دوایەی رژێمی ئێران دژی بەحرین یەکەم پیلان نیە بەڵکو ئێمە ئاگادارین کە ئەو رژێمە نەخشەی پەلاماری عەسکەری دانابوو بۆ داگیر کردنی بەحرین .

Institut Kurde de Paris

بەبۆنەی هەشتەمین بیرەوەری دەرچوونی یاسای ئۆتۆنۆمی ئاهەنگ و بەزمی ڕەسمی و میللی لە پارێزگاکانی وڵات و ناوچەی کوردستاندا دەستیان پێ کرد

بەبۆنەی هەشتەمین بیرەوەی دەرچوونی یاسای ئۆتۆنۆمی ئاهەنگ‌و بەزمی ڕەسمی‌و میللی لە پارێزگاکانی وڵات‌و ناوچەی کوردستاندا دەستی‌پێ‌کرد .

● لە هەموو شارەکانی ناوچەکەدا شەقام‌و گۆڕەپانە گشتی‌یەکان‌و ڕووی دائیرەکان‌و بارەگاکانی ڕێکخراوە جەماوەری‌یەکان ڕازێنرانەوەو چەندەها لافیتەی وا هەڵکران کە سڵاویان تیا ئاراستەی پێشەوایەتی حزب‌و شۆڕش‌و سەرەکی پێشەوا صدام حسین‌و سەرکەوتنەکانی سەربازە بەجەرگەکانی کراوە بەسەر فارسی ڕەگەز پەرستی دوژمندا .

هەموو لافیتەکان کۆبوونەوەی جەماوەری گەلانی دەرخست بەدەوری پێشەوایەتی حزب‌و شۆڕش‌و سووربوونیان لەسەر پارێزگاری خاکی نیشتمان‌و سەربەرزی‌و یەکێتی هەموو خاکیان‌و بە توندی ڕاوەستانیان بەرامبەر بە هەرکەسێ نیازی دەستدرێژی لە دڵدابێ بەسەر خاکماندا .

● **لە پارێزگای سلێمانیدا**

لەو کۆبوونەوانەدا کە لە قوتابخانەو دائیرەو دامەزراوە - کاندا کران چەندەها وتار خوێندرانەوەو هەموویان هاتن بەشان‌وباڵی ئەم بۆنەیەوە کە یەکێکە لە دەستکەوتەکانی شۆڕشی ١٧ - ٣٠ ی تەمموزی پیرۆزو تاقی‌کردنەوەیەکی مرۆڤایەتی‌یە .

ئەنجا هەر لەم چوارچێوەیەدا جۆرەها ئاهەنگی وا گێڕرا کە ئەم بۆنەیەی بە هاندەرێکی تازە دائەنا بەرەو پتەوکردنی تاقیکردنەوەی ئۆتۆنۆمی‌و چەسپاندنی ڕەوتەکەی لە ڕێگای تیژکردنەوەی خەبات دژی هەموو دوژمنەکانی شۆڕش لە ئیمپریالیزمەکان‌و زایۆنی‌یەکان‌و فارسە ڕەگەزپەرستەکان‌و ئەوانی تر .

ڕێکخراوە جەماوەری‌یەکان پرۆگرامی جۆربەجۆریان ئامادە کردبوو بۆ ئاهەنگ گێڕان بەم بۆنە پیرۆزەوەو بۆ ماوەی چەند ڕۆژێك کۆڕی هۆشیارکردنەوەو فێرکردن‌و پێشانگای هونەری‌و چەندەها چالاکی تر هەر بەردەوام‌بوو .

● **لە هەولێریش**

لە بارەگای سەرۆکایەتی ئەنجومەنی یاسادانان‌دا بەڕێزان سەرەکی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندن جەمالی حاجی شەریف‌و سەرەکی ئەنجومەنی یاسادانان ئەحمەد عبدولقادرو پارێزگای هەولێرو هاوڕێ جێ‌نشینی ئەمینداری نهێنی لقی حزب لە هەولێر پێشوازی ئەو بەڕێزانەو کۆمەڵانی پێشڕەوو نەوجەوانانی یەکێتی گشتی لاوانی عیراقیان کرد کە هاتبوون بۆ پیرۆزبایی کردن . هەروەها پێشوازی منداڵانی چەند باخچەی منداڵانیان کرد کە هاتبوون بۆ پیرۆزبایی‌و چەندەها سروودو چالاکی‌یان بەم‌بۆنەیەوە پێشکەش‌کرد کە بۆ پێشەوایەتی حزب‌و شۆڕش‌و سەرۆك صدام حسین‌و سەرکەوتنە - کانی سەربازە بەجەرگەکانی ئامادە کرابوون .

پارێزەری هەولێر ئەو بازاڕە میللی‌یەی کردەوە کە بارەگایی (ولید) لە لقی عێنکاوەی یەکێتی گشتی ئافرەتانی عیراق ڕێکی‌خستبوو و چەندەها جۆر کەل‌وپەلی ئامادەو ئیشی چنین‌و نەخش‌ونیگارو پێویستی ماڵی تێدابوو . سوودی ئەم بازاڕەیش تەرخان‌کرابوو بۆ یارمەتیدانی شەڕ .

لە بارەگای پێشەوایەتی تیپی (المظفر) ی حزبیشدا ئاهەنگێکی جەماوەری گێڕراو پارێزەر شوناسنامەی برینەوەی مانگانەی لە ناوەندی شاری هەولێردا بە سەر (٥٩) خێزاندا دابەش‌کرد کە یاسای سەرپەرشتی کۆمەڵایەتی ئەیانگرێتەوە .

● جەنگاوەرەکانی سوپای میللی لە کەرتی پارتی دیموکراتی کوردستانیش ، ئەوانەی ئێستا لە یەکێك لە بەرەکانی شەڕی قادسیەی صدام ی پیرۆزدا دژی فارسە دوژمنە ڕەگەزپەرستە - کان ئەجەنگێن ، ئاهەنگێکیان بە بۆنەی بیرەوەری هەشتەمینی دەرچوونی یاسای ئۆتۆنۆمی - یەوە سازکرد .

لەم ئاهەنگەدا پشتگیری پتەوی خۆیان دووپات‌کردەوە لەگەڵ سەرۆکی پێشەوا صدام حسین‌داو دەربڕی کە گیانیان لا بێ‌نرخە لە پێناوی پاراستنی یەکێتی نیشتمان‌و دەستکەوتە مەزنەکانی شۆڕشدا .

ئەنجا جەنگاوەرەکانی کەرتەکە بروسکەیەکیان بەم بۆنەیەوە بۆ سەرەك صدام حسین بەرز کردەوەو دووبارەیان‌کردەوە کە بە دڵسۆزی ئەمێننەوە بۆ بیروباوەڕەکانی شۆڕش‌و ئامانجە بەرزەکانی‌و لە پێناوی سەربەرزی عیراق‌و پایە بڵندیدا بە پێشەوایەتی بەجەرگ‌و دانای سەرۆك .

● **لە پارێزگای دهۆکیش**

چەندەها ئاهەنگ گێڕراو لە بارەگای پارێزگادا ئاهەنگێکی پێشوازی کراو پارێزەرو بەرپرسیارە گەورەکانی حزب‌و حکومەت تیا ئامادەبوون . هەروەها بەڕێوەبەرایەتی پەروەردەی پارێزگا پێشانگایەکی بۆ بڵاوکراوەی دیوارکۆی قوتابخانەکان کردەوە لە قەزای ئامێدی‌دا کە بابەتەکانی باسی قادسیەی صدامی پیرۆزو ڕەوتی ئۆتۆنۆمی‌یان ئەکرد .

● **لەپارێزگای دهۆك :**

یەکێتی گشتی ئافرەتانی عیراق لقی ناوچەی ئۆتۆنۆمی لەپارێزگای دهۆك لەگەڵ بەڕێوبەریتی ڕۆشنبیری جەماوەر . پێکەوە لەچوارچێوەی ئەو ئاهەنگانەدا کە بە بۆنەی جەژنە نەمرەکانی ئادارەوە ئەگێڕدرێن ئاهەنگێکی گێڕا .. بەڕێز پارێزگارو هەڤاڵان ئەمینداری نهێنی‌و ئەندامانی شوعبەی حزب‌و بەڕێز جێگری پارێزگارو سەرەکی بەڕێوەبەرایەتی‌و ڕێکخراوەکان ئامادبوون‌و تیپی یەکێتی ئافرەتان لە ئاهەنگەکەدا گۆرانی نیشتمانی‌و نەتەوەیی هەمە چەشنەی بەهاوکۆیی لەگەڵ هونەرمەندانی ئیزگەی کوردی‌و تیپە هونەری‌یەکانی سەر بە دەستەو لایەنەکانی یەکێتی ئافرەتانی دهۆك پێشکەش کرد .

● هەروەها شوعبەی یەکێتی ئافرەتانی تۆز لە قەزای تۆز زەماوەندێکی شیعری بە زمانی کوردی ساز کردوو هاوڕێ ئەمینداری نهێنی شعبەی سەرکەوتنی حزب‌و ژمارەیەك لە سەرۆکی بەڕێوەبەرێتیەکان ئامادە -- بوون .

لە زەماوەندەکەدا وتارو شیعر پێشکەش کران کە هەمو‌ویان دەربارەی بەرزی ئەو سەرکەوتنانە بوون کە پاڵەوانانی قادسیەی بەرزی صدام وەدیان هێناوە .

بانگ کردنی لەدایك بووانی ساڵی ١٩٥٤ و ئەوانەی لەگەڵیاندا سەربازیان کردوە بۆ ئەوەی سەر لە تەجنیدەکانیان بدەن تاوەکو خزمەتی ئیحتیاتی بکەن

بەڕێوەبەرایەتی ئامادەکردن‌و سەرژمێری سەر بە وەزارەتی بەرگری لە بەیاننامەیەکدا لە‌ڕۆژی ١٦ی ئەم مانگە دەری کرد داوای لەدایك‌بووانی‌ساڵی ١٩٥٤و ئەوانەی ساڵی ١٩٧٣ لەگەڵیاندا بوون ڕۆژی ٢٠ی ئەم‌مانگە سەر لە تەجنیدەکانیان بدەن بۆ ئەوەی خزمەتی ئیحتیات بکەن .

ئەمەش دەقی بەیاننامەکەیە ..

بەناوی خوای بەخشندەومیهرەبان

بەیاننامەی ژمارە (٤٢)ـی ساڵی ١٩٨٢

لەبەڕێوەبەرایەتی ئامادەکردن‌و سەرژمێری سەر بە وزارەتی بەرگری‌یەوە .

١ - پشت بە بەندی جی‌برگەی (١)و برگەی (٣)ی مادەی پازدەهەمی یاسای‌خزمەتی سەربازی ژمارە (٦٥)ی ساڵی ١٩٦٩ی گۆڕراو بڕیاری بانگ‌کردنی لەدایك‌بووانی ساڵی ١٩٥٤و ئەوانەی ساڵی ١٩٧٣ لەگەڵیاندا بوون‌ودواکەوتوون‌و پاکانەیان پەسەند کراوەو ئەوانە کە خزمەتی ئیحتیاتیان لەگەڵ هاو تەمەنەکانیاندا لە متەوەع‌و موکەلەف‌و ئەوانەی پارەی کاشیان داوەو ئەوانەی کە دەرچوانی کۆلیج‌و ئامۆژگا بەرزەکانن‌و ئەوانەی کە خزمەتی سەربازیان تەواو کردووەومفەوەزو زابت سەف‌و ئەوانەی پۆلیس‌و ئەوانەشی پۆلیسی هاتووچۆو ئاسایش‌و نەژاردنامەو سەر سنوورو موخابەراتی گشتین بۆ ئەوەی خزمەتی ئیحتیات بکەن .

٢ - ئەوانەی بۆ ئیحتیات بانگ‌کراون‌و لەناوخۆی وڵاتدان لە ٢٥ی ٣-١٩٨٢دا لە ماوەی سێ‌ڕۆژدا تاکۆتایی دەوامی ڕەسمی ڕۆژی ٢٧-٣-١٩٨٢ سەر لە تەجنیدەکانیان بدەن .

٣ - ئەوانەشی کە لە دەرەوەی عیراقن سەر لە باڵوێزخانەو باشکۆ سوپای‌یەکانی عیراق لە ماوەی (١٥) ڕۆژدا لەومێژووەی سەرەوەدا بدەن .

پیشاندانی باروودۆخی پەرەسەندووی ناوچەی ئۆتۆنۆمی

بەڕێز جمال حاجی شەریف سەرەکی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندنی ناوچەی ئۆتۆنۆمی کوردستان لەهەولێر پێشوازی وەفدێکی ڕۆژنامە- نووسی ئەمسایی کرد کە بەسەردانێك گەیشتۆتە ناوچەکە .

بەڕێز سەرەکی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندن لەکاتی چاوپێکە- وتنەکەدا باسی کاروبارو دەسەڵاتی دام‌و دەزگاکانی ناوچەی ئۆتۆنۆمی‌و بناغەی پەیوەندی‌یەکانی نێوانیان‌و ڕێکخستنیانی کرد ، هەروەها پەیوەندی‌و ڕێکخستنیان لەگەڵ دام‌و دەزگا مەرکەزی‌یەکان‌و ئەو بایەخە گەورەیەی کەسەرکردایەتی حزب‌و شۆڕش دەیداتە ناوچەی ئۆتۆنۆمی‌و دام‌و دەزگاکانی.

ئەوەشی ڕوون کردەوە کەچۆن تاقیکردنەوەی ئۆتۆنۆمی هاوبەشی پتەوکردنی یەکێتی نیشتمانی دەکات لەعێراقدا .. هەروەك دەبینین کە ئەم تاقیکردنەوەیە بەبەکاچوونی چارەنووسی گشت عێراقی بەدیار کەوتووەو ئەمەش لەبواری کۆمەك کردنی جەماوەری ناوچەکەوە لەدەوری سەرکردایەتی‌یە مێژوویی‌یەکەی بەڕێز سەرەك صدام حسین‌دا بەڕوونی بەدیار دەکەوێ .

هەروەها وەفدەکە چاوی کەوت بەبەڕێزان محمد امین محمد احمد ئەمینداری گشتی بەڕێوەبردنی ڕۆشنبیری‌و لاوان‌و بەڕێز پارێزگاری هەولێر ، لەچاوپێکەوتنەکەدا باسی پەرەسەندنی ڕۆشنبیری‌و لاوانی ناوچە- کەیان کردو دەربارەی ئەو بووژانەوە بنیاتنەرانەی کەئێستاکە لەمەڵبەندی ئۆتۆنۆمیدا بەردەوامن گفتوگۆیان کرد .

بودجەی پارێزگای سلیمانی

ئەنجومەنی ڕاپەڕاندنی ناوچەی کوردستان لە کۆبوونەوەی ڕۆژی ١٦ی ئەم مانگەدا بە سەرۆکایەتی بەڕێز جمال حاجی شریف سەرەکی ئەنجومەنەکە بڕیاری لە سەر بۆدجەی خەمڵێنراوی پارێزگەی سلێمانی دا کە گەیشتۆتە پازدە ملیۆن‌و ٢٦١ هەزار دینارو ٨٧٣ دینار .

ئەم پارەیەش دوازدە ملیۆن‌و ٦٢٦ هەزارو ٧٨٣ دیناری بە سەر خوێندنی ناوخۆو ملیۆنێك‌و ٦٤١ هەزار دینارو ٤٣٠ دیناری بۆ بەڕێوەبەرایەتی ناوخۆو ٩٨٣ هەزارو ٦٦٠ دیناری بۆ بەرژوەندی گواستنەوەی خەڵکی تەرخان کراون .

ئەنجومەنەکە بڕیاری لە سەر ئەوەش‌دا کە ناحیەی مزۆری باڵا کە لابراوە خرایە سەر ناحیەی مێرگەسووری سەربە . قەزای زیباری پارێزگای هەولێر .

بەڕێز سەرەکی ئەنجومەنەکە لە کۆبوونەوەکەدا داوای لە ئەندامانی ئەنجومەنەکە کرد هەستن بە هەموو ناوچەکەدا بگەڕێن بۆ ئەوەی دەربارەی مەوداکانی قادسیەی صدام بدوێن‌و ئاگاداری ڕاپەڕاندنی پرۆژەکانی پەرەسەندن بن .

چەندان پرۆژەی گرنگ پێدانی لە ناوچەی کوردستان جێبەجێ دەکرێ

دەزگای گشتی خانووبەرەی باکوور خەریکی جێ‌بەجێ کردنی (٢٥) پرۆژەی هەمەجۆرە لە ناوچەی کوردستان کە ٦٣ملیون دیناریان تێ‌دەچێت .

ئەمەش بەڕێز جمالی حاجی شریف سەرەکی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندنی ئۆتۆنۆمی ناوچەی کوردستان ڕای گەیاندو وتی ئەم پرۆژانە بریتین لە کردنەوەی :

لە سلێمانی قوتابخانەیەکی برین‌پێچانی ئافرەت‌و قوتابخانەیەکی ناوەندی کشت‌وکاڵ‌و دوو قوتابخانەی حزبی‌و ئامۆژگایەکی پیشەیی تەندروستی‌و بەشێکی ناوخۆیی‌و لە دهۆك دوو قوتابخانەی حزبی‌و مەڵبەندێکی مەشق‌داداتی پیشەی تەندروستی لەگەڵ بەشێکی ناوخۆیداو لەگەڵ هەردوو بینای ئەنجومەنی ڕاپەڕاندن‌و یاسایی‌و قوتابخانەیەکی برین‌پێچانی

بڕوانە ل : ٧

لەبەر ڕووناکی ڕووداوەکاندا

وا لە ئێراندا کورد قەلاچۆ دەکرێ

هیچ گومانی تێدا نیە ڕەگەزپەرستی ڕواڵەتی هەرە ئاشکرای ڕژێمی خومەینی‌یەو گەلانی ئێرانیش لەم سێ ساڵە سەختەی دوایی ژیانیانا ئەمەیان بە تەواوی بۆ ڕوون‌بوەتەوە .

لەبەر ئەمە زۆر شتێکی ئاسایی‌و سرووشتی‌یە ئەگەر نەتەوەکانی ئێران دژی‌ڕژێمە کۆنەپەرستەکەی خومەینی هەڵسن‌و ڕاپەڕن‌و بگەنە ئەو باوەڕەی بە هەڵسان‌و چەك هەڵگرتن نەبێ ڕزگاریان نابێ لەم دەستە فاشستی‌یە خوێنمژە .

کوردەکانی ئێرانیش لەچەرخی شاهەنشاهی ڕابوردوودا هەر لە خەباتی خوێناوی خۆیاندا بوون لە پێناوی مافە نەتەوایەتی‌یە ڕەواکانیاناو وەك گەلەکانی تری ئێران جۆرەها سەرکوتین‌و جەورو ستەمی نەتەوایەتی‌و چینایەتیان چەشتوە . هەرچەندەیش ڕژێمی شاهەنشاهی سێ‌ساڵە ڕووخاوە ، باری ژیانی کوردەکان هەروەك خۆیەتی‌و بەڵکو لە چەرخی کۆن خراپتریش بوە . هێشتا هیچ مافێکیان نی‌یەو هێرشی سەرکوت‌کردن‌و ترساندنیان هەر بەردەوامەو ڕژێمەکەی خومەینی کە دروشمی (شۆڕشی ئیسلامی) هەڵکردوە دەستیشی کردوەتە هێرشێکی قەلاچۆکردنی گشتی بۆ سەریان .

ئەو ڕاپۆرتانەی لە ئێرانەوە هاتوون وا ئەگەیەنن لە ئازاری ساڵی ١٩٨٠وەزیاتر لە (١٠) هەزار کوردی شارستانی‌و سەربازی بە دەست هێزەکانی خومەینی‌و پاسەوانە ڕەگەزپەرستەکانیەوە لە ژێر پەردەی ئایینی خۆشەویستی‌و بەزەیی‌ویەکسانی ئیسلامدا کوژراون‌و ئەم ڕژێمە هەربەردەوامە لە بۆردمانکردن‌و وێرانکردنی کوردنشینەکان‌و کوشتنی ژن‌و منداڵ‌و پیر تیایانا . وەك سەرچاوە کوردەکان ئەڵێن ڕژێمی ڕەگەزپەرست دوو تیپی سوپایی ئامادەکردوە بۆ سەرکوتکردنی ڕاپەڕینە چەکدارەکەی کوردەکان ، تیپی (١٢٨) کە لە سنەیەوتیپی (٦٤) کە لە ورمێ‌یە . ئەمە بێجگە لەو چەکە ئاسمانی‌و تۆپی قورس‌و چەکەکانی تر کە لە تەورێزو شارە کوردەکانی ترن . ئەم هەموو هێزانە بە فەرمانی خومەینی ئەرکی ئەوەیان گرتوەتە ئەستۆی خۆیان کەگەلی کورد قەلاچۆ بکەن‌و

بڕوانە ل : ٧

بەڕێز پارێزگاری هەولێر

ئۆتۆنۆمی ڕەنگدانەوەیەکی نیشتمانی و مێژوویی یەکێتی ڕۆڵەکانی عیراقی خۆشەویستە

● مێژوو ، ئازایەتی جەنگاوەرانی عیراق لە قادسیەی صدامدا بە ئاوی زێڕین دەنووسێتەوە .

دەزگا خەمەتگوزاریەکانی پارێزگا لە جاران چاکتر چالاکی دەنوێنن .

نووسینگەی هەولێر

بە بۆنەی جەژنەکانی مانگی ئادارەوە ، بە پێویستمان زانی کە سەردانێکی بەڕێز ماموستا (یحیی جاف)ی پارێزگاری هەولێر بکەین‌و ئەم گفتوگۆیەی لەگەڵدا بکەین :

● لە ماوەی هەشت ساڵی ڕابوردووی تەمەنی ئۆتۆنۆمی کوردستاندا شاری هەلێر گۆڕان‌و پێشکەوتنێکی دیاری بە خۆیەوە بینیوە ، دەمانەوێ بۆ خوێنەران هەندێ لایەنی ئەو گۆڕان‌و پێشکەوتنە ڕوون بکەنەوە..

- ئۆتۆنۆمی ، پێش هەموو شتێ ڕەنگدانەوەیەکی بێ‌گەردی پەیوەندی یەکێتی نیشتمانی‌و مێژوویی نێوان ڕۆڵەکانی عیراقی خۆشەویستەو ، هەروەها دەسکەوتێکی دیموکراتی‌و دەربڕینێك بوو بۆ بیروباوەڕی مرۆڤایەتیانەی شۆڕش‌و حزبی سەرکردە ، حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست .

لە ماوەی ساڵانی ڕابوردووی تەمەنی ئۆتۆنۆمیدا ، سەرکردایەتی حزب‌و شۆڕش لە لای گرنگ بوو کە ئەم تاقیکردنەوەیە بە تەواوەتی جێی خۆی بگرێ ... ساڵانی جێ‌بەجێ کردنی یاساکە کۆمەڵێ نیشانەی چاکی خستە ڕوو ، بۆ ڕێکخستنی بنەڕەتە ڕاستە- کانی پەیوەندی نێوان دەزگاکانی ئۆتۆنۆمی‌و ئەو دائیرانەی پەیوەندیان پێوە هەیەو ، پەیوەندی نێوان ئەو دەزگایانەو دەزگاکانی دەسەڵاتدارێتی مەرکەزی لە ناوچەکەدا .

پارێزگای هەولێر ، مەڵبەندی ئۆتۆنۆمی بزووتنەوەیەکی ئاوەدان کردنەوەی گەورەی بە خۆیەوە بینیوەو ، پارەوپوولێکی زۆری بۆ تەرخان کراو بەسەر هەموو کەرتە خزمەتگوزاری‌یەکانی پارێزگاو دائیرەکانیدا دابەش کراو ، مەبەستی سەرەکیش پەرەپێدانی پارێزگاکەیە لە هەموو لایەنێکەوەو ، پێشکەش کردنی چاکترین خزمەت بۆ هاووڵاتیان .

دەزگا خزمەتگوزاری‌یەکانی پارێزگا بەپێی ئەو نەخشەیەی بۆی دانرابوو لە ساڵی ڕابوردوودا زۆر چالاکانە ئەو ئەرکەی کەوتبوە سەرشانی جێ‌بەجێی کردو ، بایی بیست ملیۆن دینار پرۆژەی وە ئەنجام گەیاند ، ئەم پرۆژانە بە زۆری لەم جۆرانە پێکهاتبوو : خانوو بۆ مامۆستایان‌و فەرمانبەرانی دەوڵەت‌و چاك‌کردنی ڕێگای گوندەکان‌و دروست کردنی پردو شوورەو بازاڕی هاوچەرخ‌و قیرتاو کردنی شەقامەکان‌و یاریگەی منداڵان‌و قوتابخانەی سەرەتایی‌و ناوەندی‌و ئامادەیی‌و باخچەی منداڵان‌و مزگەوت‌و کتێبخانەی گشتی‌و دەزگای تەندروستی ... هتد ..

ئێستاش دەزگاکانی پارێزگا لە جاران چاکتر خەریکی تەواو کردنی پرۆژەکانن کە پێکهاتوە لە قیرتاو کردن‌و دروست کردنی خانوو و پێویستی - یەکانی گەشت‌وگوزارو هتد.

جەنگی قادسیەی صدام گەلێ شێوەی دەربڕینی شۆڕشگێڕانەی نوێی لە ژیانی گەلەکەمان بە کوردو عەرەبیەوە هێنایە کایەوە ..

لە هەولێر ، چۆن دەستنیشانی ئەو شێوە دەربڕینانەو چالاکیە جەماوەریانە دەکەن کە بۆ پشتگیری کردنی جەنگی ڕەوای گەلەکەمان دژی ڕژێمی فارسی ڕەگەز پەرست نوێنران ؟

- ئەوە هەژدە مانگە هێزە چەکدارەکانمان لە جەنگی ڕەواماندا ، لە جەنگی قادسیە صدامدا دژی فارسی دوژمن ، لە بری هەموو نەتەوەی عەرەب بەرزترین نموونەی قارەمانێتی تۆمار دەکا ، گەلی عیراقی تێکۆشەریشمان بە هەموو نەتەوەکانیەوە پشتگیری تەواوی جەنگی چارەنووسی کردو ، دەرسێکی وای دوژمنی دا کە هەتاهەتایە لە بیری نەچێتەوەو ، مێژوو سەرکەوتنەکانی جەنگاوەرانی عیراق بە ئاوی زێڕ لە لاپەڕەکانی دەنووسێتەوەو ،

بڕوانە ل : ٧

Institut Kurde de Paris

ئەلبێرتۆ مۆرافیا

ئامادەکردنی : م. زامدار

● هێشتا هیچ نووسەرێك دوای دیستۆیڤسکی سەری هەڵنەداوە ..

● بێزاری ، هونەرێکە لەهونەرە جوانەکان .

مۆرافیا ، یەك لەو کەڵـەنووسەرە ئیتالیانەیە ، کە تا ئێستا لە ژیاندان و لـــە سەرانسەری جیهانیشا لە هەموویان سەربەرتـــرو بەناوبانگترەو رۆمانەکانـــی رەواجێکی لە رادە بـەدەری هەیە .. !

لە پاڵ ئەوەیش ئەمرۆکە ، تەمەنی گەیشـتۆتە (٦٥) ساڵان ، کەچی دوارۆمانێکی خۆی بە ناوی (دێزێدیرینا) بلاوکردۆتەوەو بەمەیشـــس جارێکی‌تر ، چالاکـــی‌و داهێنانی ئەدەبی خـــۆی سەلماندەوە ..

ئەم رۆمانە ، چیرۆکـــی کچە هەرزەکارێك ئەگێڕێتەوە ، کە لە نێو خێزانێکـــی رواڵەتبازو شیرازە پچڕاوی بۆرجوازیا ئەشونما ئەکات ، لەرێ دەرئەچێ‌و گاڵتە بـــە هەموو بەهایەکی خێـــزان‌و کەلچەرو ئاینێك ئەکات ..! مەبەستی مۆرافیاش لـــەم رۆمانەدا ، ئاشکرایەو ئەیەوێ رووبەرووی بەها دارزاوەکان بێتەوەو بە شێوەیەکـــی رەخنەگرانەو گاڵتـــەجارو حسیانەیش رەنگی واقیعـــی کۆمەڵایەتی برێژێت .. !

مۆرافیا ئیتالیەکـــی سەرکێشەو رقی لـــە داب‌و دەستوورو دیاردەکانـــی کۆمەڵە ، هەر بۆیەشـــە جارناجار ، رۆماو ئەوروپا جێ ئەهێڵێت‌و بـــەرەو جەنگەڵەکانی ئەفەریقیـــا دەروات !

منالێتـــی مۆرافیـــا ، بنچینەی ئـــەم هـــەموو جارس بوون‌و بێـــزاری‌و داهێنانیە .. لە ساوایـی‌دا تووشی نەخۆشیەکـــی کوشندە هاتووەو بۆ ماوەی دەساڵ لە نێو پێخەفـــی نەخۆشخانەدا ماوەتەوە . . تەنیا دووساڵ ، ئەویشـــس بەهەزار شەرەشەق لـــە قوتابخانە خوێندویەتی‌و بـــە هیچ کلۆجێکیش لەگـــەڵ هاوەڵەکانیا نەسازاوەو دژی کۆت‌و پێوەندو ئەمـــرو فەرمان بوە ، بۆ یە وازی لـــە قوتابخانە هێناوەو خـــۆی خۆی پێگەیاندوەو تابـــوە بەم کەڵەنووسەرە .. !

لاوێتـــی ئـــەم رۆمانووسە مەزنە ، گشتی هەر ئازارو دورە پەرێـزی‌و خەفەت بوە .. بۆ مـــاوەی بیست ساڵ‌و بتربوە بـــە مێردی ژنە نووسەرو ناوداری ئیتالی (ئیلزامۆرۆنتی)و لـــە باشا دەستی لێ‌هەڵگرتوە.. هەژدە سالێشە لەگـــەڵ (داسیا مارینی) کـــە دیارترین ئافرەتێکی نێـــو جوڵانەوەی ئەو ئافرەتانەیـــە کە داوای هەموو مافێکـــی ئافـرەتان ئەکـــەن . . ئەژێت .. !

مۆرافیا ، مرۆڤێکـــی پێشکەوتنخوازەو رقی زۆری لە فاشستیەت‌و لە چینـــی بۆرجوا ئەبێتـــەوە .. زۆر بایەخ بە « جیهانی سێیەم » ئەدات‌و بڕوایەکی بتەویشـــی بە دەوری دیاری رۆشنبیران هەیە لە نێو کۆمەڵدا .. !

ئەم دیدارەیش (فانیـــا لۆکسیك)کچە رۆژنامەنووسی گۆڤـــاری – وەســـواری بەلجیکی لەگەڵ مۆرافیـــادا سازاندوویەتی .. گفت‌وگۆو دیدارەکە زۆر درێژ بوو .. ناچار بەم شێوەیە ئامـــادەم کرد ..

× × ×

پ / رۆمانەکانت بۆ پتر لە (٣٠) زمانی زینـــدووی جیهان تەرجەمە کراوە . . بۆچی ؟

– راستیەکەی ، خوێشم نازانم چۆن لەمە بکۆڵمەوەو چی بڵێم ، ئایا ئـــەم ناودەرکردنەم ، خـــەون‌و خەیاڵێکەو تیایا ئەژیم بانا..؟ .. دورنیە ، بۆیە خەڵك وا بە ئەلهاوە رۆمانەکانـــم ئەخوێننەوە ، چونکە بەهرەی دەربڕینی راستەوخۆو بـــێ پێچ‌و پەنام هەیەو لـــە راســـتی‌ی رووت لانادەم‌و دێوجامە بەکار ناهێنم . . لام وایە ئەمەیش بـــۆ پێشکەوتن‌و سەرکەوتنـــی هەر نووسەرێکی داهێنەر ، گرینگە..زۆریش گرینگ..!

پ / کەسایەتی (دایك) لە رۆمانەکانتا زۆر جـــار دوبارە ئەبێتەوە .. ئەمەیان بۆ ؟

– بێگومان من تووشی گرێی (ئۆدیب) نەبووم .. بـەڵام ئەتوانم بڵێم : زۆر دایکـــە فەرەنسیەکەی خۆمم خۆشـــ نەویستوە ، چونکە ژنێکـــی رواڵەتبازبوو ، رۆژ تـــا ئێوارەیش ، ئەم مفازەو ئەو مفازەیەو خەریکـــی جل‌وبەرگ‌و شەفقە کڕیـــن بوو .. !

باوکە نەمساویەکەیشم ، ئەندازیار بوو ، زۆربـــەی کاتی خۆی بۆ نەخشەدانانـــی کۆشـــك‌و تـــەلاری بۆرجوازیەکان تەرخـــان کردبوو ، جارێ لـــە جاران شتێکی تازەی ، لەم بوارەدا، دانەهێنا .. زۆر تـــورەو توندیش‌بوو ، جارجارەیشی زۆر حەزی ئەکرد ، دارکاریم بکات .. ! بارودۆخـــی دەرونییم زۆر ناخۆش بوو.. لام وایە هەر ئەمەیش لـــە ئەنجاما وای لێکردم ، لـــە دژی چەمك‌و بەهاکانـــی خێزانایەتی بوەستم ، چونکە من لەو باوەڕەدام ، خێزان‌و بنەماڵە جۆرە دەزگایەکـــە‌و بە زۆری زۆرەکاری چەنـــد کەسێکی لە یەك گـــرێ داوە..! هەر بۆیەشە تـــا ئێستاش لە دژی هەمـــوو بەهایـــەکـــی دارزیوی کۆمەڵایەتیم .. !

پ / منالییەکی ناخۆش‌و پڕ لە ئەشکەنجەت هەبوو .. نەخۆشی‌و نەسازانت لەگەڵ ماڵ‌و قوتابخانە .. ئەی لـــەم ماوەیەدا چیت ئەکرد .. ؟

– لەم مـــاوەیـــەدا ، خوێندنەوە لە لاما بـــوە هەموو شتێك ، نا بەڵکو تاکە شتێك بوو کـــە پـــێی راهاتبووم ، وای لێهاتبـــوو لە رۆژێکا کتێبێك تـــەواو بکەم .. بەرهەمی گەلێ کەڵە نووسەرم خوێنـــدەوەو ئەوانەی زۆر سەرنجیـــان راکێشام (دانتی‌و ئەرەستۆو مالا رمێ‌و رامبۆ) بـــوون ، حەزم لە بـــەرهەمەکانـــی (شەکسپیرو مۆلێیـــرو تۆلستۆی‌و گۆگۆل) ئەکرد، بەڵام تاقە مامۆستای راستەقینەم دیستۆیڤسکی بوو .. کاتێ کە بەرهەمەکانیـــم ئەخوێندەوە لە خـــۆم ئەپرسی :

تۆ بڵێی دوای ئەم زەلامە، نوسەرێکـــی تر ســـەر هەڵبدات .. ؟

بەتایبەتی ئەم ئادەمیزادە مەزنە ، هیچ شتێ نەمـــاوە نەیوتبێ‌و نەیدرکاندبێ .. !

پ/ لە لای دیستۆیڤسکی‌دا ، چی تر زیاد سەرنجـــی راکێشاویت ؟

– باری ســـەرنجـــە تازەکەی بۆ چەمکی خراپەکاری .. لە رۆمانەکانیا ئەوە دوپات ئەکاتـــەوە کـــە : خراپەکاری خۆی لە خۆی‌دا، بوونی نیەو مرۆڤ بە هەموو خواستی خۆی دروســـتی ئەکات .. بۆیە تاوانبـــار ، هەر تاوانبارێ ، ئەبێ سزای شیاوی خۆی وەرگرێـــت ، ئەمەیش بە تەواوی لە رۆمانی (تاوان‌و سزا)دا خـــۆی ئەنوێنێ .. کاتێ تەمەنـــم دە ساڵان بوو ، کە ئـــەم رۆمانەم ئەخوێنـــدەوە ، وا

بڕوانە ل : ٧

لە ئەدەبی جەنگ

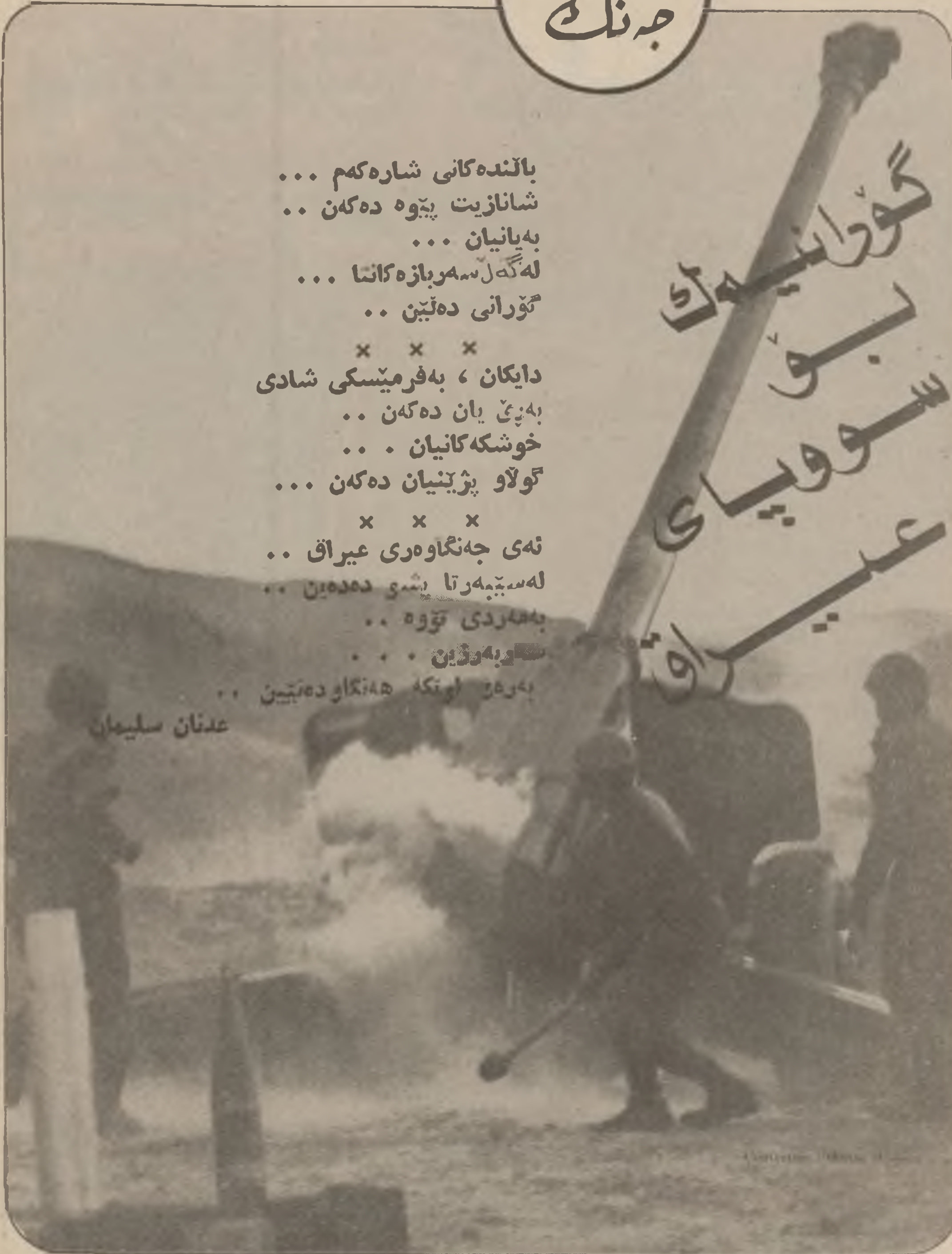

گۆرانییەك بۆ سوپای عێراق

بالندەکانی شارەکەم ...
شانازیت پێوە دەکەن ..
بەیانیان ...
لەگەڵ سەربازەکانتا ...
گۆرانی دەڵێن ..

× × ×

دایکان ، بەفرمێسکی شادی
بەڕێ یان دەکەن ..
خوشکەکانیان . ..
گوڵاو پژێنیان دەکەن ...

× × ×

ئەی جەنگاوەری عێراق ..
لەسێبەرتا پشوو دەدەین ..
بەهەردی تۆوە ..
سەربەرزین . . .
بەرەو لوتکە هەنگاو دەنێین ..

عدنان سلیمان

دەخل‌و دان د هوزنەکا بی ناڤ

● خلیل محمد دهوکی

بەری دەمەکێ دناڤ هندەك کاغەزێت کەڤن‌دا ، چەند دەست نڤیس ب دەست من کەفتن من ، لـــێ دیارتەبوینە کا بقەلەمێ کێ هاتینە نڤیسین ، ولدویماهیا هوزانا نڤیسی‌یە کو (جزیری) فەرمویە ، وپشتی مـــن خاندین ، ئاشکەرابو کو هەمی یێ ددیوانا جزیـــری‌دا ، ژبلی ئێك هوزان کو مەژی مەبەستە بەلاڤکـــەین .. براستی خویندنا دەست نڤیسێت کەڤن ، کارەکێ پر زەحمەتە ، لێ دگەل هندێ ژی ، ولدویف تاقـــەت‌و شییانێت خو ، ئەم کارین بڤی رەنگی هوزانێ وەرگێرینە سەر رێنڤیسا کوردی وبهاری‌کاریا برادەرا دانینە بـــەر چاڤێت خاندەڤانان .. ئەڤ هوزانە وچ دیوانێـــت جزیری‌دا نینە ، لێ دیسا ئەم نزانین کا ژڤەهاندنـــا وی‌یە ، یانژی ژیا ئێکێ دی‌یە ، هیڤیدارین بســـپورو زانایەکێ کورد بزانیت کا کیژ شاعری ڤەهاندی‌یـــەو راستی‌یێ بو خاندەڤانان روهن‌و ئاشکەراکەت ..

(. . . . . . .)

نە ڤوت‌و دەخل‌و دانە ئەم فهێنین
ژمشك‌و کنکێنـــن تریبت‌و یار (١)
بڤی حالی لمن هێژ وێ بگەف تێن
غلام‌و موحتەرێن بێ تەبـــع‌و دژوار
دبێژن من بتورکی هێ ئوتانمـــز
دیمەسن سەن ئوزر مە هیچ قوناقوار(٢)
بشیرازی دەبێم باتو چ گویـــەم
هەنوز ئەزما نەدی‌دی جورو ئازار(٣)
ئەداکن حاجەتێ ما بێ تەوەقف
وەگەرنی برتو ئارم تـــوپزو دار (٤)
دبێم وان ئەز بنامێ ئێزدێ پاك
نەدارم دانێ گنـــدم درامبـــار (٥)
ئەگەر چیزی دگر خواهی بفرمـــا
بیایم تا تورا تکنون بخـــروار (٦)
بگرمانجی دەبین یەك هێ موسلمان
بڤێرا نەرمە گوتن کـــورە بـــازار
بمەعقولی ئەڤ وی نادت مە ئادەك
حەتا ئەم وی دعەردیدا نەکن خـوار
دخوم سونڤێ ژوانرە ئەز بئایات
کو مە نینن دمالێ حەفنەکـــەك ئار
یەقین ناکن دبێژن بینە شـــاعر
سماتەك نان‌و جهتەك سینی ســـافار

× × ×

١ – ئەڤ مالکە یا لەنگە

٢ – مانایا پەیڤێت تورکی لدویـــف شروڤەکرنا برادەر (سگڤان اسماعیل)ی کو قوتابی‌یە لتورکیـــا هوسان دئێنە زانین ..
ئوتانمەز : شەرمناکەی
دێمەسەن : دا نە بێژن تە
ئوزرمە : عوزر – اعزار –
هیچ : نینە
قوناق : قوناغ

٣–مانایا پەیڤێت فارسی لدویف شروڤەکرنا برادەر (عبدالرحمن مزوری) هوسان دئێنە زانین .
بشیرازی : بباژێرێ شیرازێ
باتـــو : بوتە
چ گویەم : چ بێژم
ئەزما : هەمی دەما
نەدی‌دی نەدیتی‌یە
جوروئازار : ئێش‌وکوڤان

٤ – وەگەرنی : ئەگەر نەء
برتو ئارم : دێ ئینمە تە

٥ – نەدارم : نینە ،
دانێ گندم : دندکا گەنمی
درامبار : دعەمبارێ‌دا

٦ – ئەگەر چیزی دگر : هەکە تشتەکێ دی
خواهی : دخازی
بیایم : دێ ئینم
تا تورا : بوتە
تکنون : ڤێ گافێ
بخروار : جهال

فریشتە

شیعری : ئەرنست بنسولت
وەرگێڕانی : نەوزاد ئەحمەد

● ئەرنست بنسولت ●

شاعیرێکی ئەڵمانی‌یـــە‌و لەساڵی ١٨٩٢دا لەشـــاری ((ئەرلانگن)) لەدایك‌بـــووە ، باوکی مامۆستای زانکۆ بووە، ئەکادیمیەی هونـــەرە جوانەکانی لەشاری ((فیمار))و ((کاسیل)) خوێنـــدووە ، لەشاری میونیخ زۆربـــەی ژیانی بـــۆنووســـین‌و پەیکەرتاشی تەرخان کردبوو، لەهەردوو شەڕی گـــەورەی جیهانیدا وەکو برین‌پێچێك کاری کردووە ، گەلـــێ بەرهەمی شیعری‌و چیرۆك‌و شانۆو رۆمانـــی هەیە ، ((جان باول))ی ئەدیـــب‌و ((دیکنز))ی رۆماننووســـ گەلێ کاریان تێ‌کردووە، ئەو دیوانە شیعری‌یانەی چاپـــی‌کردوون : ((هاوڕێ ١٩٢٢))، ((دوانزە هۆنراوە ١٩٣٧)).

بەڵام گرنگترین رۆمانەکانی‌ئەمانەن : ((ئەدۆلینـــۆ)) ، ((پەتاتە)) ، ((کرمی بچووکی‌زەوی)) ، ((کورتـــە باڵا)) ، ((شاترونی بەستەزمان)) .

لەساڵی ١٩٥٥دا لەشاری‌میونیخ کۆچی دوایـــی کردووە .

ئەوا تۆ بەدوو باڵـــی بەفرینەوە لێم نزیـــك
دەبیتەوە ، تۆ بڵێی خەمـــم بانگی کردبی‌و .
تۆی هێنابێتە ســـــەرزەوی ؟
ئەی فریشتە ، چی وای‌لێ‌کردووی سەرنجـــم
ڕابکێشی ؟
تۆ لەو بڕوایەدای لەوێدادلخۆش ئەبین ؟
ئای ، لەمێژە لەپـــاڵ درەختێکەوە ئەتبینـــم
لەتاریکی ڤیت ڕائەوەستی‌و
چاوەڕوانی گیانم ئەکەی.
ئەتەوێ ئازارەکانم کـــەم‌بکەمەوە ؟
ئەی هاوڕێیە بێ‌دەنگەکە ،
چاوەڕێ ئەکەی خـــۆم‌باوێمە نێو ئامێزتەوە ؟
تۆش پێ‌بکەنی‌و ، بـــڕوابەقسەکانم بهێنی .

باخەمی تۆش رووباری بێ

● شیعری : جەمال غەمبار ●

بەگریانەوە ، لەبەر دەروازەی
ڕەش‌داگەڕاوی پڕ کارەساتا ..
داری ئارامت ئاگر ئەیخوات‌و
دەستی تەزیوت لەدەرگا ئەدا ...

لەو دیویشەوە ، ئادەمیزادێ
لەبەر گەرمایی ئاگردانێکا هەڵتروشکاوە ..
گوێی لەلێدان‌و دەنگی دەرگایە ،
سەرما ناهێڵێ ، بێ بەدەنگتەوەو ،
لەڕووی مەلولی ئەم ڕەشپۆشەدا
ئاوەڵای بکا ...

× × ×

ئێستا باخێکیت ، بێ‌گوڵ‌و پەرژین
چرای دڵەکەت ، تەنیا « دایکت » بوو
کەچی فووی مەرگ ، خامۆشی کردو
زۆر بەبێ‌دەنگیی ، بەرەو هەواری ئەبەدیەتی
بێ‌گەڕانەوە سەری پێ‌هەڵگرت ..

● کێ فرمێسکێکی تۆ ئەخواتەوە ،
با خاکی دەروون ،
بۆ ئاوەڕۆکەی چەمی گریان‌و ڕاز بکاتەوە !

× × ×

دڵت بچووکە .. هێندەی بچووکیی دڵی منالێ
جێگەی ئەم هەموو خەمە درشتەی تیا نابێتەوە ،
ئای لەناسۆری
کۆچی گرانی خۆشەویستێك‌و
پەردووی عەشقێکی بێ‌ئەنجام‌و وون ،
کاتێ ئەبێتە ئەو خەوە تاڵەی
شەوان لەبیرو مێشك دەئاڵێ ،
دڵت بچووکەو ،
ئەم ناسۆرانەش تابڵێی گەورەن ..
ئاخۆ کەی دەستێ ،
پەنجەرەیەکت لەڕووی کوێستانی خۆزگەو ئاواتا
بۆ ئەکاتەوە ..؟
شنەیەك بێتە ناخ‌و گیانتەوە ،
پڕ لەهیوا بێ ...
هەتا ئەو کاتەی مەرام دێتەدی‌و
ئەم خۆرە هەڵدێ ...
دەبا خەمی تۆش وەك ڕووبارێ بێ !

« بۆ ــ ن ــ ی ڕەشپۆش »

* *

Institut Kurde de Paris

بەبۆنەی کردنەوەی پێشانگاکەیەوە

هونەری ئیسماعیل خەیات

وەك هونەر دۆستــێ ئەدوێم . یان وەك بینەرێکی چاو تینووی عاشق‌و شەیدا بەو جیهانە تاریك‌و ڕوونانەی کە لەم تابلۆیانەدا ، درەنگ‌و بەلاَم کاریگەر ، گیبرو بەلاَم مەزن خۆیان ئەدەن بە دەس بیرو سەرنج‌و هەســت‌و نەستمانەوە .

لەو - درەنگ‌و گیبری -یە دایە کە ســاکاری‌و ناهوشیاری‌و ڕواڵەتــە درۆزنەکان تەفرەمان نادەن‌و لە ئاستێکی چەق بە ستووی دیاری گراوی هونــەریدا ڕامان ناگرن . چونکــەچاومان فێری قوڵ ڕوانین‌و ناخ خوێندنەوە ئەکەن .

هونەری ئیســماعیل خەیات .. هونەری ناخــە . یان بە واتەیەکی‌تر هونــەری شۆڕ بوونەوەیەکی ســەرچڵانەی زرنگانەیە بــەو قوڵایی‌یە پڕ لە ســام‌و ترسناکانەدا کە گلێنــەمان ڕائەچڵەکێنن‌و مــەودای بیرکردنەوەمان فراوانتــرو بەرینتر ئەکەن .

ئەم تابلۆیانە ! سەرسامان ئەکەن . بۆ ئــەوەی دژی ئەو سەرنجانەی خۆمــان ڕاپەڕین کە لە قەفەزێکــی تەنگی ڕوانیندا بە نــدیان کردووین‌و بە شتە ڕووکەشەکان قایلیان کردووین .

چوونە خوارەوە بەرەگ‌و بەرپشەداو قوڵتر .

جا ڕەگ‌و ڕیشەی نــاو سەری ئاوەمیزادێــك بێ ، یان بنج‌و بێخی درەختــێ ، یان ئازاری گوڵەگەنمێك .

چاوی ئیسماعیل خەیات ..

چاوە ئاساییەکە نی‌یە . . گلێنەکانی ئەو زەڕەبیــنن ، بۆیە لە پەلکی ڕوەکێکدا . . لەکۆتەرەیەکــــدا لە دەم‌و لێوی مرۆڤێکدا . شــتە هەرە هەرە وردو نەبینراوەکان .. ناخی ناخ .. ئەبینێ کام ناخ ؟ وەرام :

لە پەلکەکەدا . تینوێتی یان ژیانەوە ڕەسم ئەکات . نەك پەلکەکە لە کۆتەرەکەدا . . ئازارو سووتان ڕەســم ئەکات . نەك کۆتەرەکە .

لە دەم‌و لێوەکــەدا ، زەردەخەنە یان گریان ڕەسم ئەکات . نەك دەم ولێوەکــە تەماشاکە ! ڕاستە ، نەسەری ئاسایی‌و نەچاوو نەدەم‌و نە لووت‌و نە درەخت‌و نەباڵندە وەك خۆیان چۆنن تۆ نایــان بینی . بەلاَم ترس‌و ئازارو هەست‌و نەست‌و سەرکەوتن‌و نوچدان‌و هەڵســانــەوەو هەڵفڕینیان ببینە !

هونەرمەند لە تابلۆکانــی - (وردبوونەوە لە خاك ـدا.) نەهێنی‌یەکانی عەردو شــتە شاراوەکانی دەوروپشــتمان بۆ ئاشکرا ئەکات . ئێمە نایان بینین‌و ئەو ئەیانبینێــی ، ئێمە بایەخیان پێ نادەیــن‌و ئەو بایەخ‌و بــەهــــای ڕاستەقینەی هونەریــان ئەداتێ . هــەر ئەمەشــە جیاوازی هونەرمەنــــدو ناهونەرمەند . لــەقڵیشی عەردێکدا .. سەدان شکڵــی سەیری وا چاومــــان ئەقۆزێتەوە کە یەکســــەر هەست ئەکەین بۆ یــەکەم جارە ئەیانبینینین . وەك ئەو ساتانەی کە بۆ یەکەم جــار ئەستێرەو بەفرو ڕەنگەکانمان تیا بینی . دۆزینەوەی تازە.

ژیانی تازەیە .

هێڵەکان ، تەن‌و بۆشایی‌یە - کان، بازنەگەورەو پچوکەکان، خواروخێچی‌و تووناوتوون‌و بەیەکدا هاتنی شتەکان لەناو یەکــــدا ، ئــــەمانــــە هەمویان بوونەتــە شـــان میرولەیەکی پڕ لەبزووتنــەوە بزووتنەوەی هوشیارانــە . ئەی وردبوونەوە لە شــارە میرووڵە مایەی ســەرســام بوون‌و بیرلێ‌کردنەوەو قووڵ بوونەوە نی‌یە ؟

ئەم تابلۆیانە چین ؟ چــی ئەڵێنن ؟ ئەم تابلۆیانــــە خاك‌و خۆڵن لە چرتــریــن تەماشاکردندا. لە پچووکترین گەرددا . لەو شکڵە جۆر بە جۆرانەدا کە سروشت خۆی لەسەر قەدی درەختــەکان‌و تاوێرە بەردەکان‌و عــەردی جیاجیای وەرزەکــــان دروستیان ئەکات‌و چــاوی هونەرمەند ئەیانبینێ‌و بــــە هوشیاری‌یەوە جارێکی‌تر لە بــارو دوخێکــــی تــردا ئەیانژێنێتەوە . چۆن لــــە تیشکی خۆر ئەگەیت ؟ بۆچی گوڵمان خۆش ئــــەوێ ؟ چۆن لە هاژەی ڕووبــــار بگەین ؟

خــۆشــەویستی‌ی ئیســماعیل خــەیات‌و خاك ..وەك خۆشەویستی‌ی ڕەگ‌و ڕیشەو ئاو وەهایە . ئەی ئەگەر خۆشەویستی‌یەکی گەورەو سوتێنەر لە دڵــــی هونەرمەندا نەبێت چـــــۆن ئەتوانێ لە ئازاری گەلاو لق گڵمتك‌و لە خۆشی‌و ناخۆشی شانە هەرە پچوکەکانی لەشی عەرد بگات . چەوساندنەوەو ئازار دانی مرۆڤی تاریکــی نەویست‌و ئازادی خوای ئەم سەدەیە . ئەبێ چــــاوی هونەرمەندێ چۆن ببینێ ؟ لە چ شکڵێکدا ئەو هەمــوو هەژین‌و هەڵچوونی‌و تووڕە بوونانە کۆ بکاتەوە؟لە وێنەی چاوێکی گەشی ئاساییدا ؟ لە سەرێکی ساغو لەدەم‌و لێوێکی ئاڵ‌و لەمەمکێکــــی قــــوتدا ؟ یان لــــــە تێك‌شکاندن‌و شێواندن ترس‌و شپرزەیی‌و خۆڕاگرتــــن‌و نەبەزین‌دا ؟ لەگۆڕانیانــــدا ؟ چاوی مرۆڤێکی ئازار دراوی چۆن ئەبێ لەوێنــــەی دەم‌و ئابلۆقە دراودا ، لووت هەر وەکوو خۆیی‌و دەم هـــــەر وەکوو خۆیی‌و سەر هـــــەر وەکوو خۆی لە شکڵـــــی تەبیعی‌یاندا بمێننەوە ؟ ئەی بینینی هونەرمەند !؟ ئــەی خولقاندنی .. هونەرمەنــد خاوەن ! بیرو خەیاڵێکـــــە سنورێك نی‌یە بیگرێتە خۆ .

بڕوانە ل : ٧

بیرتون لە دەوری فاگنەردا

لەم دواییەدا لە ڤیەنـــا ئەکتەری بە ناوبانگ ریتشارد بیرتون دەوری مۆسیقا ژەنی جیهانی ریتشارد فاگنـــەری بینیوەو بۆ ڕوونکردنەوەی پــایەی هونــەری خــۆی وتویە :

جیاوازی نێوان من‌و فاگنەر لەنواندندا گەلێ زۆرە ، ئەو لە نواندندا گەیشتۆتــــە لووتکەو منیش تازە بە تــازە پام خستوۆتە سەر پێپلیکەی نواندن ، وائە ئەو ئەکتەرێکی بلیمەت‌و لێهاتووە .

لە سەرەتاوە وا بــڕیار بوو دەرهێنانی فلیمەکە کە لە هەشت (٨) ئەڵقە پێــــك هاتبوو بۆ تەلەفزیون بــێ ، بەڵام لە پاش ئەوەی دەســت بەکار کــرا وا بــڕیار درا فلیمەکە ببێتە فلیمێکــــی سینەمایی‌و ماوەکەشــــی (٦) ســــەعات‌و بــە دوو بەش لە سینەمــــادا پیشان بدرێت .

جا ئەوانەی کە فلیمەکەیان بینیوە ووتویانە :

نواندنی بیرتون لــــەم فلیمەدا شایانی باس بــوو . ژمارەیەك لە ئەکتەرە بلیمەت‌و بە ناوبانگەکانی ئیتالیا وەکو « السیر لورنس ئولیفیــــە - جیلگود - رتیشارد سون» بەشداری فلیمەکــــەیان کردووە ، هەروەها ئەکتەری بەناوبانگ« فانیسا ریدگریف» بە دەوری دووەم هاوسەرو ئەکتەر (جیما کرافن) بــــە دەوری یەکەم هاوســـــەری فاگنەر هەڵئەستن .

فلیمەکە ئــەو ڕووداوو باسانە پیشان ئەدا کە لــە نێوان « بافاریای ئەڵمانیای ڕۆژئاوا -هنگاریا- سویسرە - بندقیە » کەفاگنــــــر - لێی ژیاوەو کاری تیــــادا کردووە . دەرهێنانــــــی فلیمەکەش (٦) شەش ملیۆن « جنیە ئیسترلینــی » تێئەچێ‌و ڕەخنەگـــــران ووتویانە . . . بیرتون لــەم فلیمەداو لە بینینــــــی دەورەکەیدا هەموو توانــــای هونەری خۆی بەکار هێناوەو توانیویتی ڕەنگێکی جـــوان‌و ڕازاوە بۆ فلیمەکــــــــە بسازێنێت ؛ هەروەهــــا بیرتون تا ئێستا (٧) جــار بۆ (ئوسکار) هەڵبژێردراوەو تائێستاش خەڵاتــــــی وەرنەگرتووە .

بیرتون ئەو لایەنەشــــی ئاشکرا کــــــردووە ، کەوا فلیمەکە لە دەرهێنانــــــی « تونی بالمر »ە بە درێژایی (٦) شەش ساڵ خەریکــــی ئامادەکردنی بووە .

بیرتون ... دەرهێنانــی فلیمەکەی لا زۆر پەســـند بووەو ووتویە !

لە میانی (٨) هەشـــت ساڵدا « تونی بالمر » (٧) فلیمی کورت‌و «٤٢» فلیمی بروانامەیی ئامادەکردووە .

ئامادەکردنی
عثمان حمد احمد

پانتۆمیم چی یە ؟

پانتۆمیم بەپێی زمانــی کۆن مانای (ئەو کەســەی هەموو دەورێك دەبینێت)یان (ئەو کەسەی کە لاسایی هەموو کەسێك و هــەمووشــتێك دەکاتــەوە) دەگەیەنێت . لە سەردەمــی ئیمپراتۆریەتــی ڕۆمانی‌دا ووشەکە بەو ئەکتــــەرە شانۆییانە دەگوترا کە لـــە چیرۆکێکی ئەفســـاناوی‌و لاسایی‌دا دەوریان دەبینی هەموو کاری ئەکتەرەکان .

لەرێگەی جووڵەی لەشــەوەبەسەرکەوتوویی بەئەنجــام دەگەیشت .

کارەکەش بە شێوەیەکی گشتی ناوی (پانتۆمیم) یان لێنا . لە سەرەتای سەدەی هەژدەهەمدا ووشـــەی پانتۆمیم لە ئنگلتەرەدا بـــۆ بابەتە ئەفسانە درامی‌یەکان یان پێشکەش کردنی گاڵتــە جــارەکان (مهرجــین ، بلیاتشو) بەکاردەهات .

پانتۆمیم شان‌بەشانــی ســەرهەڵدانی هونــــەرە سەرەتاییەکان ڕۆیشتووە ، وەك سەمای شەڕو لاسایــی ئاژەڵ‌و ڕەزمە ئاینی‌یــەکان (الطقوس الدينيه)..هتد..

یەکەم ئەکتەری پانتۆمیــــم کە مێژوو ناســـیبێتی سەماکەرێکی ئەفسانەیی (تلیست) ناو بووە .

لە بارەشییەوە دەڵێن گوایــە ئەسخیلوس بۆ شانۆگەریــی (حەوت کەس دژی تیبەن) لە ساڵی ٤٦٧ پ . ز دا ، سوودی لێوەرگــرتووە ، پانتۆمیم لە ڕۆمــــادا لــــە سەردەمی (ئۆگستانــی)دا سەری هەڵدا ..

لەسەرەتای مەسیحیەتدا مەسیحیەکان بە ڕەنگاری ئەم جۆرە شانۆیی‌یە بوونەتەوە.. بەڵام (لۆسیان سۆماســتا) ناوێك لە ســـالی (١٢٥ - ١٩٠م) لە گفتوگۆیەکــی‌دا

دانا ڕەووف
کردوویە بە کوردی

بڕوانە ل : ٧

لەگەڵ هونەرمەند تەنیا عارەب

● **لە چاوپێکەوتنێکــدا کاکە تەنیا عارەب ووتی :**

هەستم بەوە دەکــــرد دەنگم خۆشە ، خەڵك گوێم لێدەگرن ... گۆرانـــــی ئەگەر لەلای من بڵێم لـــــە منداڵیەوە هیچ شتێکی تیا نیە ... چونکە بە ڕەســـەن بۆمان ماوەتەوە ... باپیرەم وباوکم دەنگیان زۆر خۆش بووە ...

هەر چۆنێك بێ (تیپــی هونەری هەولێر)و هونەرمەندەکانی یارمەتیەکــــی بێ‌پاپانیان داوم .. بەتایبەتی مامۆستام هونەرمەنــــد (ووریا ئەحمەد) خۆم بــــە بە قەرزارباریان دەزانــم ، هونەری کوردی زۆری لـــە من دەوێ ، هێشتا هیچــم بۆ نەکردووە ... بەڵانەکینێ نەغمەخوانی شارەکانی کۆیەو سلێمانی‌و ڕوانـــــدوزو هەولێرو دهۆك‌و هەمــــوو کوردستان بوویم لە شـــایی‌و گۆڤەندان ...

گۆرانیم ووتــــــووە . لە ساڵی ١٩٥٢ لە دایك بووم

● **دەربارەی هونەری کوردی لە کــــوردســــتاندا . ؟ دەڵێی‌چی ؟**

هونەری کوردی ئەمڕۆ لــە کوردستاندا ... چاوەوانــی گەشتری لێ دەکــرێ ... تیپە هونەری‌یەکان هەمــوو ڕۆژێ بەرهەمی نــوێ‌و نوێ ترمان بۆ دەکەنە دیاری . . کەواتە هەنگاوی خێزخوازی بۆ هونەری کوردی لە ڕێگــا بڕینە بۆ گەیشتن بە ئاواتــە مەزنەکانمان ...

● **خۆشەویستی دەنگــە خۆشەکان لە لای (تەنیا)..؟**

هەمــو دەنگێکی خۆش لەلای من خۆشەویســـتەو پیرۆزە ... بەڵام شەوانــە لەگەڵ دەنگی بەســـــۆزی حەمەی ماملێ کە زایەڵــەی کاروانێکی عاشقانەیە لـــە دەروونی منداو حەســـەن زیرەکی خوا لێ خۆش بووو تایەر توفیق‌دا دەژیم . . .

(حەسەن گەرمیانی)یش شوێنێکی تایبەتی هەیــــە لە غوربەتی حەزی مندا ...

ناظم دلبەند
نووسینگەی هەولێر

خەلیل ئاکرەیی ڕێك درێژ بوو ستران کێم بون

سگفان عبدالحکیم

چاڤێت خۆ ڤەکرن لناڤ‌رەزو سویلاڤێن باژێرێ ئاکرا ڕەنگین لساڵا ١٩١٢ بەلسێ‌مۆخابن ژین‌و ژیارا وی مینا گەلەك زاروکێن بۆ لوی دەمێ‌دەمێ ئاگرو ئێتوینا شەرێ جیهانیێ ئێکێ گەرم بوی‌و تەڕ وهشك ڤێێکرا دسوتن . . ژێ وی دوو ساڵ بۆبابێ خەلیل ئاکرەی ستران بێژێ هێژا نوکە دگەل خالێ‌وی ڤەستا شەری کرن ئەو ئەو رێك بوان بو ریکا نەهاتنە ڤەیێ .

خەلیل ئاکرەی دگــەل دەیك‌و براو خویشکا خۆ مانە بتنێ .. بێ سەرو سەمیان‌و مشەخت بۆن بڤێ دونیا بــێ سوزو دل کەفتن هەتــــا زڤرەکا بەختێ وان ئاگنجی کرین لباژێــرێ میســــل‌و نێزیك (٢١) ساڵا لمیســـــل مان پشتی مازن بوی‌و پشتی شەرێ جیهانیێ دوێ خەلیل ئاکرەی هاتە بەغداو ڤەستا رادیوێ کر داسترانا بێژیت لێ گەلەك نەما لبەغدا ئینسا مارەکا دی زڤری شینوارێت زاروکینیا خۆو بێهــن ودل لێ تەنگ بون‌و پشــتی (٦) هەیڤا زڤری بەغداو هاتــــە رادیوا کوردی‌و ســـــتران گوتن‌و دبێژیت ئەڤ ســـالە ساڵا ١٩٤٤ بۆو ددویـــڤرا چو لنك کومپەنیێت ڤاونـــاو لوێرێ ستران تومارکــردن‌و لساڵا ١٩٤٧ بدرستی بویــــە ستران بێژ ..و سترانانێکێ ناڤێ وێ یار جیرانێ بۆ .. و خاندنا خەلیل ئاکرەی یــــێ سترانبێژ گوتە من ئــــەز ژ دەیکا خۆ فێری سترانا بــوم وئەوێ ئەز پالدام چنکو دەیکا وی سترانبێژ بۆ پشــــتی من هندەك شول کریــن وەك سەقارێ مــــن دیت کــــو پێدڤیە ئــەز تەبنیــــرێ ژی بزانم‌و هینگێ من گەلەك حەز بزانم‌و هینگێ من گەلەك حەژ سترانبێژێ بناڤ‌و دەنــگ دکر (محمد عارفێ) جزیری‌و گەلەك جارا ئەز (خەلیــــل ئاکرەی) دئاخفیت ونەسرین شێروان‌و عەلــی مـــــەردان‌و حەسەنێ جزیری‌و وەســول گەردی‌و طاهر توفیق وزێوە دا لالا ئەڵماس خانێ روینین وبەری ڤەستا رادیوێ بکەین دا لوێرێ خو باش فێرکەین وئەڵماس خانێ گەلەك نان‌و پشتە ڤانی بێ دایە هەمــــی سترانبێژێت کورد بەلــــێ هەڤرکی‌و دلمانی هەبۆ لناڤ بەرا مریـــــەم خانــــێ‌و ئەڵمــــاس خانــــێ . . خەلیل ئاکرەی سێ کــــورو کچەك بێــت هەبن نهــــو تەقاعدە لمیس‌و (٤٦) ستران ببێت هەبن لرادیوا کوردی‌و هژمارا وان (٢٣٢) دەقیقە بە) دسترانا وی یا بناف دەنــگ (دلو لەوەندو) بە وسترانا چیایێ مەقلیبی بەلێ نهـــو حەیف چاڤێت وی بێــــت زەعیف بوین‌و مزیلـــــێ نۆژدارو دەرمانانە ..

شانۆگەری ماڵی نوێ لە تەلەفزیۆن

لەم دوایەدا ، شانۆگەری« ماڵی‌نوێ » کـــــە کاك سابر عبدالرحمن ئامـــادەی‌کردوەو هونەرمەند سعدون یونس دەرهێنا بۆ ســـەرشانۆو لەسەر شانۆکانــی شاری هەولێر لەلایەن تیپی‌نواندی هەولێری سەر بــە دەزگای سینەماو شانــۆوەپێشکەش‌کرا ، لـــــە تەلەفزیونیش تۆمار کراوە ،شــانۆگەریەکــە لەلایــەن هونەرمەند ناصر حســەوەبووە .

Institut Kurde de Paris

هەزاران كرێكار ئامادەن بۆ مەیدانی جەنگ بەڕێ بكەون

بە بیروباوەڕێكی پاكەوە كرێكارانمان بازووی پیاوەتی لێ هەڵدەكەن ، لە كۆمپانیاو كارگەكانا لە پێناوی بەرزكردنەوەی ئاستی ئابووری نیشتمانیمان . سەرەرای ئەو شەونخونییەی كە كرێكارانمان یچێژن بەسەر ئامێرەكانیانەوە ، چەكی ئازایەتیشیان لە شانەو وا ئەمڕۆش بە سینیكێكی فراوان و هەست بە لێپرسراویەتیەوە دەچنە ریزی فیداكارانەوە ...

بێگومان یەكێتییە پێشرەوەكەیان و چینی كرێكاران لە پارێزگای هەولێر ، هەمان رێبازو هەڵوێستیان گرتووە ، بۆ بەشداری كردن لە جەنگی قادسیەی صدام كە شەڕی هەموو عیراقیەكە بە كوردو عەرەبەوە لە پێناوی پاراستنی خاك ...

● **دەربارەی خۆناونووس - كردنی كرێكاران لە ریزی فیداكاراندا ، چووینە بارەگای یەكێتی ناوخۆی نەقابەكانی كرێكارانی هەولێرو چاومان بە بەڕێز كمال كاوانی سەرەكی یەكێتی كەوت تاكو لەم رووەوە قسەمان بۆ بكات.. بەڕێزی وتی :-**

لەو رۆژەوە كە فارسە رەگەزپەرستەكان شەڕیان بە زۆرە ملێ هێنایە سەرمان ، گەلی عیراق بە گیانێكی سەركەوتنانەو بەرابەری پێشەوای نەبەزمان هەڤاڵ صدام حسین بۆ هەموو لایەكی دەسەلمێنێ كە ئەم گەلەی ئێمە هەمیشە سەر بۆ هیچ دوژمنێك دانانەوێنیو

خەباتی پیرۆزی خۆی درێژ پێدەدات ...

كەواتە كرێكاران ، وەكو سوپای دلێرمان لە سەنگەرەكانی پێشەوەی جەنگی ڕەوامان ، ئەركی سەرشانی خۆیانەتێ بكۆشن و بە دەستێك چەك هەڵگرن و بە دەستێك بەرهەم زیاد بكەن ...

یەكێتی كرێكارانی پارێزگای هەولێر ، رۆژ لە دوای رۆژ بە كۆمەڵ دێن بۆ خۆناونووس كردن لە ریزەكانی فیداكاران ، ئەوەتا بە هەزاران كرێكار لە پارێزگای هەولێر ئامادەن بەرەو مەیدانی جەنگ بەڕێ بكەون .. بۆ خوێن رشتن و شەڕ كردن تا ئەو كاتەی رژێمە چەپەڵەكەی تاران دان بە مافی ڕەواماندا دەنێن...

● **بەڕێز حامد احمد حسین سكرتێری گشتی لە یەكێتی نەقابەكانی كرێكارانی هەولێر لەم رووەوە پێی وتین :-**

رژێمی خومەینی هەر لە رۆژی شۆرشە نا ئیسلامیەكەیان نیازی خراپەكاری هەبوو لەگەڵ گەلانی دراوسێ ، بە زۆر ، ملی شەڕی نێوان هەر دوو گەلی عیراق و ئێرانی داگیرسان ، بەڵام جەنگاوەرە ئازاكانمان هەر زوو بە زوو بەر پەچی هەموو خەونە پووچەكانی ئەو رژێمەیان دایەوەو توانیان ئازایەتی و پاڵەوانیەتی خۆیان بە سەركردایەتی هەڤاڵی تێكۆشەر سەركردەی هێزی چەكدار صدام حسین بە هەموو جیهان را بگەیەنن و ئەو قارەمانیەتییەشیان بخەنە سەر لاپەرە پاكەكانی تری مێژووی پڕ سەرفرازی گەلی عیراق ...

خۆ فیداكردنمان ، شتێكی زۆر ئاساییە ، چونكە ئەمە ئەركی سەرتانی

هەموومانە . كرێكارانیش لە پارێزگای هەولێر هەر لە یەكەم رۆژی جەنگەوە ئەم ئەركەیان جێبەجێ كردوە .

● **بەڕێز عمر محمد میكائیل سكرتێری رۆشنبیری و راگەیاندن لە یەكێتی نەقابەكانی پارێزگای هەولێر ، لە رووی چالاكی رۆشنبیری و هوشیار - كردنەوەی كرێكاران لە پارێزگاكە وتی : -**

ئەوەی راستی بێ ، چالاكی راگەیاندن لە سەردەمی جەنگدا گەلێك هەنگاوی مەزنی هاوێشتوە ، ئاگەیاندن و هوشیار كردنەوەی جەماوەران لەم شەڕەی كە رژێمی ئێران بەسەر گەلی عیراقماندا سەپاندی . ئێمەش وەك لایەنێكی نەقابی لە یەكێتی نەقابەكانی كرێكارانی پارێزگای هەولێر ، چالاكیمان بەردەوامە بۆ پشتگیری كردن و روون كردنەوەی مافە ڕەواكانمان لەم جەنگەدا ... توانیومانە هەر لە قەزاو ناحیەكانا تا دەگاتە بچووكترین كارگە لە ناو پارێزگای هەولێر كۆڕی هوشیاركردنەوە رێك بخەین و هانی كرێكارانمان بدەین و لە دوێنێ زیاتر كار بكەن و چەك هەڵگرن بۆ پاراستنی ئەم وڵاتە ....

هەر لەگەڵ بانگەوازەكەی پاڵەوانی رزگاریخواز هەڤاڵی تێكۆشەر صدام حسین بۆ خۆناونووس كردنی گەلی عیراق لە ریزی فیداكارانەوە، وەك كاك كمال وتی بە هەزاران كرێكار ئامادەیی خۆیان دەردەبڕێ بۆ مەیدانی جەنگ .

چونكە ئەمە ئەركێكی نەتەوەیی و نیشتمانییە . . مەسەلە خاكی عیراقە كە خاكی كوردو عەرەبە . . .

تا ئێستاش گەلێك بەرهەمی تەلەفزیونی و ئێزگەمان تۆمار كردووە ، هەموویان ناوەڕۆكیان ئازایەتی سوپای نەبەزمان دەخاتە روو لە جەنگی قادسیەی صدام ...

بایەخ پێدانی پەروەردەی قوتابیان ئەركێكی مرۆڤایەتییە

قوتابخانەی پەروەردەی تایبەتی یەكێكە لە لقە گرنگەكانی بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی هەولێر، بایەخێكی تەواوی پێدراوە وەك هەموو پارێزگاكانی تری وڵات ، ئەمەش لە روانگەی مرۆڤایەتی سەركردایەتی سیاسییەوە، هەڵقوڵاوەو تەماشای دەكرێت، ئەم قوتابخانەیە زیاتر ئەو منداڵانە دەگرێتەوە كە هەندێك نقوسانیان لە لەشەوە هەیە ....

چووینە قوتابخانەكەو مامۆستایەكی نافرەت وەك رابەرێك بە دیداری كۆمەڵێك منداڵی ئێسك سووكی خوێن شیرین شاد بووین..

● **بۆ زیاتر روون كردنەوەو شارەزا بوون لە چۆنیەتی خوێندن و فێربوونی ئەم منداڵانە خوشكی بەڕێز مامۆستا شەرمین بكر صالح قسەی بۆ كردین و ووتی :-**

ئەوەی راستی بێ بە لای منەوە چاودێری ئەمانە مەسەلەیەكی ویژدانی گەورەیە ... هەموو ساڵێك دە تا دوانزە قوتابی بە پێی بەرنامەی دیاریكراو دوای ئەوەی كە لە لایەن لیژنەیەكی پسپۆر تاقی دەكرێنەوە ، بە تایبەتی لە لایەنی سایكولوجی منداڵان و پزیشكییەوە ئەم ژمارەی سەرەوەیان لێ وەردەگیرێ و دەخرێنە ئەم پۆلانەوەو هەموو هۆیەكی فێركردنی ئەلكترونیان بۆ ئامادە كراوە وەك دەبینینی، لە میانەی شاشەیەك و سلایدات فێرە خوێندەوەو فێر بوون دەبن ...

ئەو ماددانەی دەیخوێنن، وەك پرۆگرامی قوتابخانەی ئاساییە ، ئێمەش بە پێی توانای خۆمان زیاتریش هەوڵی ئەوەمان داوە كە لە گەڵیانا ماندوو بین و ئەوەبوو زۆرجار لەم قوتابیانە دەگەڕێنەوە سەر بارودۆخی ئاسایی و ڕەوانەی قوتابخانەی ئاسایی دەكرێنەوە ، ئێستا ئێمە لێرە قوتابییەكمان هەیە كە ناوی «غەریبە طە »یە ئێستا لێی رادەبینم بچێتەوە قوتابخانەو سەركەوتنیش وەدەست بهێنێ...دەربارەی هۆیەكانی یاری كردنی منداڵان ، هۆیەیەكی تایبەتیمان بۆ ئەم مەبەستە كردۆتەوەو حەز دەكەم بیبینین و هەموو جۆرە كەل و پەلێكی یاری تێدایە . . . كە لەگەڵ زەوق و چێژی منداڵان بگونجێت ، ئەمەش لەو كاتانەی كە دەرسیان نیە ، یان كاتی تەرخان كراومان بۆ ئەم مەبەستە بۆ رێك خستون..

● **خوشكە لائقە سعید كە خوشكێكی چاودێریكەرە لەم قوتابخانەیە باسی پاراستن و چاودێری ئەم قوتابیانەی بۆ كردین و ووتی : -**

بەرای من چاودێری كردنی ئەم قوتابیانە ، بەر لە هەموو شتێك دەبێ بە چاوێكی ویژدانەوە تەماشای بكرێت ، چونكە خۆت دەزانی ئەمانە جیاوازن لەگەڵ قوتابیەكانی تر .. من تا ئێستا تەعامولێكی خوشكانەیان لەگەڵ وەكەم، بە دەستی خۆم هەموو بەیانییەك خواردنیان بۆ دادەنێم و دەتوانم بڵێم هەندێ جار دەر خواردیان دەدەم ..

نووسینگەی هەولێر

قوتابیانی كوردستان

بە دەستێ چەك و بە دەستێ پێنووس هەڵدەگرن بۆ پارێزگاری كردنی خاك و گەلی عیراق

لە گفتوگۆیەكدا لەگەڵ كاك خالد طاهر ئەندامی سكرتاریەتی یەكێتی قوتابیانی كوردوستان ، دەربارەی چالاكی یەكێتیی وتی :

یەكێتییەكەمان خاوەن مێژوویەكی پڕ لە تێكۆشانە ، قوتابیان دەوری مێژوویی خۆیان لە عیراقی شۆرشدا بە رووناكی نەخشاندووە ، ئەمڕۆش لەم قۆناغە گرنگەی مێژووی گەلەكەمان دەوری خۆمان بینیوەو بەشداری تەواوی جەنگی شەرەف مەندیمان كردووە .. دەبێ دەست نیشانی ئەو راستیە بكەین كە یەكێتیمان لە سایەی شۆرشی ١٧ی تەموزی مەزن هەنگاوی پڕ لە شانازی بریووەو بەشداری راستەقینەیی كردووە لە جەنگی قادسیەی صدام بۆ خستنە رووی باوەڕی تەواومان لە روانگەی ووتەكانی سەرەكی فەرماندە هەڤاڵ صدام حسین كە دەڵێ (پێنووس و تفەنگ یەك لوولەیان هەیە) ..

● خوێندنەوەی بەیاننامەی نووسینگەی سكرتاریەت لە هەموو قوتابخانەكانا ، كە ناوەڕۆكی ئەم بەیاننامەیە قۆناغە پڕ تێكۆشانەكانی یەكێتیمانی دەخستە روو . مێژووی پڕ شانازی قوتابیانی دەست نیشان دەكرد .

● توانیمان چەند میهرەجانێكی وەرزشی و هونەری رێك بخەین لە شارەكانی كوردستان كە ناوەڕۆكی ئەم میهرەجانانە دەست نیشانی سەركەوتنە

بڕوانە ل : ٧

مامۆستایان

زانستمان كردۆتە گوللە لە جەنگی ڕەواماندا

بۆ پێگەیاندنی نەوەیەكی نوێ و هوشیار ، مامۆستا قوتابخانەیەكی ئێجگار گرنگە، چونكە مامۆستایان گەلێك گەورە پیاوی ناسراوییان دروست كردووەو بەرگی زانست و ئەدەبیان بە بەرا كردوون .

بۆیە دەبێ هەمیشە چەپكە نێرگس بۆ ئەو رابەرانە بكەنیە دیاری و شانازییان پێوە بكەین .

مامۆستا حسین محمد قدری عبدالقادر یاریدەدری بەڕێوەبەری گشتی پەروەردەی هەولێر بۆ كاروباری قوتابخانەكانی دوا ناوەندی ووتی :-

كارگەرانی پەروەردەو جەماوەرانی قوتابیان و هەموو عێراقیەكی خێرخواز لەم رۆژەدا ئاهەنگ دەگێڕێ ... نابێ ئەوەمان لە بیر بچێتەوە كە مامۆستایان شوێنێكی پیرۆزیان هەیە لە ناو دڵ و دەروونی خەڵك ..

مامۆستایان توانیویانە گەلێك لە زانایان و سەركردەو فەیلەسوف بهێننە بەرهەم و فەیلەسوف بهێننە بەرهەم و لە گۆڤارو رۆژنامەكانا

لە عیراقی شۆرشی ١٧ی تەموزدا مامۆستا گەلێك دەسكەوتی بۆ هاتۆتە كایەوە لە بەری شۆڕش و دەسكەوتەكانا وەك هەموو چینەكانی تری گەل ... هەمیشە شوێنی پیرۆزی هەبووە لە ناو كۆمەڵ ، بەڵام ئەمرۆ زیاتر لە دوێنێ گرنگی پێ دەدرێت ، چونكە كارگەرانی پەروەردە بەندن بە شۆڕش و سەركردەی لێهاتووو پارتی پێشڕەوەوە، نەك بە سەدان بەڵكو بە هەزارانمان ئێستاكە لە هێزەكانی سوپای نەبەزو پەرەكانی سوپای میللی و ریزەكانی فیداكاران بۆ بەرگری كردن لە شۆڕش و دەسكەوتەكانمان و دژی هێزە ڕەشبینەكان و ئیمپریالیزم، لە سەرووی هەمووشیانەوە رژێمی خومەینی رەگەز پەرست كە هەمان رێڕەوی شاهانەی گرتۆتە بەر دژی گەل و نیشتمانەكەمان .. .

لەو كاتانەی كە لە جەنگێكی دژواردابین لە سنووری رۆژهەڵاتی نیشتمانەكەمان ، ئەركی سەرشانمان ئەوەیە زیاتر مامۆستایانی پەروەدە توانا بخەنە كار بۆ بەرزكردنەوەی ئاستی زانست و زانیاری بۆ پاراستنی گیانی سەركەوتن و زیاتر لە دەوری سەرەكی لێهاتوومان هەڤاڵی تێكۆشەر صدام حسین و پارتە پێشڕەوەكەمان پارتی بەعسی عەرەبی سوشیالیستی كۆببینەوەو وتە بە نرخەكانی بە كردار جێبەجێ بكەین . ..ئامادە بین بۆ بەشداری كردن لە خۆناونووس كردن لە بەرەكانی فیداكاراندا لە جەنگی قادسیەی صدام دژی فارسی رەگەزپەرست و ئیمپریالیزم و زایونیزم ..

قوتابیان پێ دەگەیەنین كە هەمیشە خۆشەویستی گەل و نیشتمانیان لە دڵا بێ بۆ پارێزگاری كردنی وڵاتی كوردو عەرەب .. .

● **ئینجا بەڕێز صلاح سعدی بەڕێوەبەری نەهێشتنی نەخوێندەواری لە پارێزگای هەولێر هەستی خۆی دەربڕی و وتی :-**

جێی شانازییە كە سڵاوی گەرم ئاراستەی گەلی عیراقی خۆشەویست بە گشتی و جەماوەری مامۆستایان بە تایبەتی بكەم ...

ئاواتە خوازم وەدەست هێنانی سەركەوتنی زیاترین لە مەیدانی زانست و لە مەیدانی جەنگە پیرۆزەكەمان دژی رژێمی دیكتاتوریەتی فارسی رەگەز پەرست ...

هەر بەم بۆنەیەوە بەڵێن دەدەینە تێكۆشەر صدام حسین كە هەمیشە ئامادەبین بۆ خۆبەختكردن لە پێناوی پاراستنی ئەم خاكە پیرۆزە ...

● **چاومان كەوت بە مامۆستای بەڕێز برهان احمد وحید نەقیبی مامۆستایانی هەولێر ... وتی :-**

مامۆستا بنیاتنەری نەوەی نوێ و دوارۆژن كە شۆرش نەخشەی بۆ كێشاوە . . . مامۆستا ئەو پاڵەوانە بە جەرگەیە كە لە سەرووی شاخەكان و قامیشەڵانی زەلكاوەكان و بیابانەكان بەردەوامە وەك مۆم دەتوێتەوە بۆ رێگە رۆشناكردنی خوێندەواری.

هەر مامۆستایە كە دەتوانێ بە شێوازێكی زانستی و ئەكادیمیانە بیروباوەڕی پارت و شۆڕش بچەسپێنێ لە بواری پەروەردەو فێركردنی بەرز . ئەمرۆش كە لە مەیدانی

نووسینگەی هەولێر

بڕوانە ل : ٧

Institut Kurde de Paris

چەند پەڕەیەک لە دەفتەری ئافرەتێکی عاشقەوە

چیرۆکی : عەبدولستار ناصر
گۆڕینی : ئەکرەم عەلی

« پەڕەی یەکەم »

ئەی پابەندی نووسین‌و شێتی‌و سەفەر چی‌دەکەیت؛ دەمەوێ بزانم ئەمڕۆ چی دەکەیت ؟ هەستێکی نامۆ پێی ووتم (مردوویت) بەڵام لەبڕ لەخەوی ئەو هەستە ترسناکە ڕاچەنیم‌و کەوتمە نێو داوێکی ترسناک ترەوە ، کاتێك کە بینیم پۆستەی زانکۆ زیاد لە دوو مانگە ناوی منی تێدا نیە .. نەنامەیەکتم بەدەست گەیشتو .. نەهەواڵێکت دەزانم .. نەچیرۆکێکیـم خوێندۆتەوە ..

نە لە گۆڤارێکدا ناوتـم بەرچاو کەوتوە ، کەواتە پێم‌ناڵێی تۆ لە کوێی ئەی ئەو پیاوەی شێت‌و شەیدای نووسین‌و گێرەشێوێنی‌و سەفەریت ؟ .. گەورەم تۆ لە کوێیت ؟ .

ئازیزم ، ئارەزووت لە چ شتێك هەیە بیکە ، بچۆ بۆ بنی دنیا .. دەستەکانت چەندە دەتوانن با کاری خراپەیان لێ‌بوەشێتەوە .. هەموو ڕابووردومان بەجارێك تێك‌وپێك بشکێنە.

هاوڕێم حەزت لەچی هەیە بیکە ، ئەی ئەو هاوڕێیەی مارەت‌کردم‌و لە یەکەم شەوی بوکێنیمدا جێت‌هێشتم .. هەموو شەرابی دنیا بنۆشەو لەگەڵ چ ئافرەتێکدا حەز دەکەیت سەما بکە .. گەورەترین کاری نابەجێ بکە .

چیت‌دەوێ بیکە ، بەس تەنها تکام ئەوەیە کە بژیت ، بەڵێ گەورەم تکات لێ‌دەکەم (لەگەڵ هەموو برینەکانمدا .. لەگەڵ هەموو فرمێسکەکانمدا) کە بژیت .. چونکە من دوور لە چاوەکانت نازانم گۆی زەوی چۆنە ؟

نازانم بەبێ‌هەڵچوونی تۆ دەریا چۆن شەپۆڵ‌دەدات، لەتۆ بەولاوە گەورەم نامەوێت هیچی کەسی‌تر بخوێنمەوە چونکە لەتۆوە فێری نووسین‌و خۆشەویستی‌و سەفەرو (دواجار شێتی) بووم .

بژی ، ئەی ئەو نامۆیەی لە دوورترین ئێستگەکانەوە دێیتەوە ، پێم‌بڵێ لەودیو خۆرەوە چیت دی ؟ بژی ، ئەی شێتی وون بوو ، بژی‌و وانەکانی ئەو جیهانە نزمەم پێ‌بڵێرەوە کە تێیدا دەژیت.. نامەوێ بمریت‌و لەو خەیاڵەم ڕزگار ببیت کە سات لە دوای سات دەت‌دبینی ، نامەوێ بمریت‌و گاڵتە بەو خەیاڵەم بکەیت کە شەوو ڕۆژ بەخەت پێ‌دەگریت .

خۆشەویستم چۆن دەتەوێ بمریت‌و کەچی هێشتا هەزاران قەرز لەنێوانماندا ماوە : . ئەو هەموو ترسەم لە ژیانت چی بەسەرهات .. کوا ئەو هەموو شەونخوینەی بەدیار گڵ‌دانەوەی فرمێسکەکانتەوە کێشام ؟

کوا سەرمایەی خۆشەویستی‌و ترس‌و ماندووبوون‌و سەفەرو چاوەڕوانی‌و پەرۆشی‌و گەڕانم بەدوای هەنگاوی ڕۆشتنتدا ؟ چۆن دەتەوێ لەم سەر زەویە هەڵێیت ،کە تا ئێستاش تیشکی چاوەکانم دەخولێنەوە . . کە تا ئێستاش هەموو ئەو برینانەی دروستت کردوون ڕووت تێ‌دەکەن‌و هاوار دەکەن (چیت‌کرد ؟ !) .. چیم لێ‌کردبوویت ئەی پیاوە پڕ لە شێتی‌و خۆشەویستی‌و ماندوێتی‌و سەفەرەکە واهەموو خەونەکانمت سەربڕی‌وا هەموو ئەوەی لە پێناوی خۆم‌و خۆتدا دروستم کردبوو هەڵت‌وەشاند ؟

ڕۆژێك . . نیمچە ڕۆژێکی‌تر بژی‌و بزانە چۆن دەناڵم .. هەندێك قەرز تەمەنم بدەرەوە ئەی ئەو فێڵ‌بازەی هەموو ژیانمت بەخۆڕایی لێ‌کریم .

پێم‌بڵێ قوربان ئەی هۆگری نووسین‌و شێتی‌و سەفەر چی دەکەیت ؟ ئەگەر کەمێك کات یان خۆشەویستیت هەیە وەرە دیدەنیەکی ژیانم بکەو بەئارەزووی خۆت بۆ خۆتی لێ‌بەرە .

گەورەم من ئەوەندەم بەسە کە تۆ بەختەوەر بیت ، هەموو دایکانی سەر ڕووی زەمین بەلایانەوە گرنگ نیە گەر لەبەرپێی ڕۆڵەکانیاندا بمرن .. منیش بەلامەوە گرنگ نیە گەر لەبەرپێی زەردەخەنەیەکی تۆدا گیانم دەرچێت .. پێم جوانە گەر ببمە مایەی پێکەنینێکی تۆ .. ئازیزەکەم من لە نێو چەوانم نووسراوە کە دەبێت ببمە (دایکی) تۆ . نووسراوە دەبێت ببمە دایکت هەی ڕۆڵە ناڵەبارەکە .

بەڵام من تا دوا ئێستگەکانی تەمەن چاوەڕوانت دەکەم .. بزانم چۆن دەبێت .. کێ دەزانێ .. ڕەنگە گشت بورکانەکانی ناخی زەوی بسوتێن یان خۆر لە ڕۆژئاواوە هەڵبێت ، یان مانگ بە میوانی بێتە ماڵمان‌و جارێکی تر بتبینمەوە ، هەواڵت ببیستم‌و شێوەی جوانت ببینمەوەو نووسینەکانت بخوێنمەوەو هەست بە گەورە بوونت بکەم ..پێ بزانم کە نەمردوویت‌و هێشتا ماوەی گێرەشێوێنی‌و خۆشەویستی‌و شێتی‌و وون‌بوونت هەر ماوە ، کەواتە کاتی ئەوە هاتوە کە پێم بڵێی ئا ئێستا چی دەکەی ؟ ئەی چەتوون ترین منداڵی جیهان .

« پەڕەی دووهەم »

ئەی ئەو هاوڕێیەی لەسەر سوڕمان‌و تاڵاودا نقومت کردم .. گەر بۆم بلوایە جارێکی‌تر ژیانم لەو ڕۆژەوە دووبارە کردبایەوە کە تۆم تیا دیت ، هەمدیسان هەر ئەو ژیانەم هەڵدەبژاردەوە بە خۆی‌و هەموو غەم‌و شێتی‌و هەڵەشەیی‌و سەفەرەکانیەوە. بەڵام هەرگیز تا دوایی لە سەری نەدەڕۆشتم بەڵکو لەو خاڵەدا دەوەستام کە دەستدرێژی تیا دەکرێتە سەر گەورەییم .. من لەو ئافرەتانەم کە بە پێوە دەمرن .

بۆیە ئەمڕۆش لەو شوێنەدا دەوەستم کە خۆشەویستی تیا وەستاو بوە شتێکی تر کە نازانم ناوی بنێم چی ؟

خۆشم‌ویستیت (بێ ئەوەی پەشیمان بم .. ئەی هاوڕێ .. ژیانم لەگەڵ تۆدا ژیانێکی خۆش بوو . . زۆر سوپاست دەکەم بۆ هەر دەقیقەیەکی کە پێکەوە بەسەرمان برد ، ئەمەشـ ئەوە ناگەیەنێ کە گەورەیی خۆمم لەبەر پێتا نەگەوزاندوە بەڵکو بە پێچەوانەوە ، چەندەها جار ووتەی بریندارکەرو کوشندەم لێت بیستووەو دانیشم بە خۆمدا گرتـووە .

خۆشەویستیم خەیاڵ نەبوە .. هەستیشم درۆ نەبوە. غەمەکان‌و چرکەکانی بەختەوەریم (هەر چەندە زۆر کەم بوون) درۆ نەبوون . . هەموو شتێکم لەگەڵ تۆو بۆ تۆ ڕاستەقینە بوە . ڕاستەقینە بوە وەك ڕاستی نازاری زام وەك هاوالا .

ئەم نامەیەم بەرگریە لە خۆم‌و لە خۆت‌و لە خۆشەویستیمان ، دژی هەموو ئەوانەی دەیانەوێ زەفەرمان پێ بەرن ، زەفەر بەو چیرۆکە بەرن کە بە هەموو برین‌و سووتان‌و چاوەڕوانیەکی دوورو درێژەوە تێیدا ژیایـن خۆشەویستیمان خۆشەو ـ یستیەکی دەگمەن بوو .. دوور بوو لە داب‌و دەستوری خۆویستی ڕەسمی ، لەبەر ئەوە خۆشەویستیەکی قورس‌و خوێناوی‌و کوشندە بوو ، چونکە ئێمە هەچ ڕۆژێك خۆشەویستیمان بوێتە خۆشەویستیەکی ئاسایی پێش ئەوەی ناشیرینمان بکات سەرمان بڕیوە ..پێش ئەوەی چنگ‌و پەلی چەنەبازی‌و وڕێنەو مەزات کردنی بۆ درێژ بووبێت کوشتومانە .

گوێ بگرە هاوڕێم .. من ئافرەتێکم بڕوام بە چارەنووس هەیە . . پێم‌پێ‌مەکەنە تا تەواو دەمناسیێ .. من لەگەڵ ئەو هەموو ناخۆشیەدا کە دیومە هێشتا ئافرەتێکی بەختەوەرم . . سەرسام بەو هێزە ئاسمانیە نادیارانەی کە دەستم دەگرن .

هەر لە منالیمەوە بڕوام بەوە هەیە کە چی لە ناوچەوانم نووسرابێت ئەوە دەبینم ، هەرگیز لە سبەینێ ناترسم لە هیچ دوژمنێك لە هیچ شەیتانێك ناترسم ، مادام ئەوانە لە هێڵەکانی ناو لەپی دەستمدا یان لە ناو فنجانی قاوەکەمدا دیارن .

گوێ بگرە هاوڕێم ڕۆژی پێنج شەممەی ڕابووردوو بڕیارمدا سەفەر بکەم‌و (مەدرید) بە خەیاڵدا هات، لە کاتێکا کە لە خەویشدا بیرم بە لای شتی وادا نەدەچوو .. کەچی ئەمڕۆ تۆش دێیت‌و داوام لێ دەکەیت کە پێکەوە سەفەر بکەین بۆ (مەدرید) .. سەیرە .. بۆچی تۆش ئەوێت هەڵبژارد ؟ بۆ جێگایەکی ترت نەووت ؟

هەزارەها شاری دڵگیر تر هەیە ، بۆچی بە تەنها (مەدرید) لە چاوەکانتدا نەخشا ؟

ئایا بڕوات بەوە نیە کە هێزێکی نادیار پەلمان دەگرێت‌و بەپێی نەخشەیەکی تایبەتی کە بۆ ژیانمان کێشراوە دەمان بات بەڕێوە ؟

بە یەك گەیشتنمان‌و ژیانمان پێکەوە پڕە لە نووسینی چارەنووس ، بۆیە بە ناچاری دەمەوێ کۆتایی بەم چیرۆکەمان بهێنم چونکە ئەو شتەی لە ناوچەوانم نووسراوە (وەك هەستێکی نامۆی ترسناك) پێم دەڵێ : وا کۆتایی ئەم چیرۆکە نزیك دەبێتەوە . کۆتاییشی ـ گەورەم ـ تۆ دروستت کرد ، چونکە تۆ گیانێکی عەودالی بێ ئۆقرەیت . . سەرەوەت بۆ نیە .

نازانم ئەو سەربەستیەی تۆ دەتەوێت چۆنە ؟ ئایا بیرت چۆتەوە کە بەندەی خودی خۆتیت ؟ .. بەندەی لەشت ، بیرکردنەوەت ، هەست‌و نەستی خۆتیت ؟ کەواتە سەربەستی چۆن دەبێت ؟ چۆن تەنها وەك کۆتێك تێم دەڕوانیت کە بەستومیتەوە بە زەویەوە ؟ تۆیەکی گەڕیدەی دنیا تەی کەری شەیدای ژن ، ڕۆژێك لە ڕۆژان هەر گەورە دەبیت‌و پێ دەزانیت کە چەندە هەڵخەڵەتاو هەڵەشەو لە خۆبایی‌و دۆڕاو بوویت ، پێم بڵێ چیت دەوێ .. ئافرەت؟ بەڕاست لە ئافرەتدا هەموو سەربەستیەکی خۆت دەبینیەوە ؟ .. سەفەر .. گوایە هەر سەفەرت کرد ئیتر تێر دەخۆیت ؟ .. نووسین؟

خۆ تۆ ئێستا کە لەگەڵ مندا دەژیت هەر هەموو ئەوانەش دەکەیت ، ئیتر پێم ناڵێی چیت دەوێ هاوڕێم ؟ .. بۆ تۆ بۆ خۆشت دەزانیت چیت دەوێ ؟ .

لە ئافرەت‌و سەفەرو مەی تێر دەبیت ؟ .. ڕەنگە تێریش نەبیت ، ئەوەم بەلاوە گرنگ نیە چونکە بەڕێز لە دواجاردا پێویست بە سۆزێکی هەمیشەیی دڵسۆزانە هەیە ، پێویستت بە خۆشەویستیەکی ڕاستەقینەی دوور لە چاو بڕکێی هەرزەکارانەی سەرپێیی هەیە .

ئەی پیاوە هەڵخەڵەتاوەکە، هەر پێویستت بە دەستی ئافرەتێك دەبێت کە دڵسۆزانە خۆشی بوێت‌و ئارەقەی ماندوویی‌و تاڵاوی ژیانی نێوچەوانت بسڕێتەوە . . لەسەر سینەی نەرمی ، بێ شەرم کردن بە کوڵی دڵ هەنسك هەڵدەیت . لە کۆتاییدا (گەرچی کۆتاییەکی سەخت‌و ترسناك دەبێت) پێویستت بە ئافرەتێك دەبێت کە لەگەڵ هەموو هەڵەشەیی‌و منداڵیەکەت‌و هەڵەکانتدا هەر خۆشی بوێت ، بەڵام تۆ ئێستاکە کەی لەو تێ دەگەیت کە وەك منداڵێکی نازدار دەلاوێنرێیتەوە ، ئێستا تۆ لە نێو ئامێزی گەرمی نازدا تەپاوتل دەدەیت ، هێشتا تاڵاوی پشت گـڕی خستنت نەچەشتوە .

زۆرت غەم دەخۆم .. بە یەزدانی گەورە زۆرت لێ دەترسێم .. دەمویست لە ژێر باڵمدا حەشارت دەم ، لە خراپەکاری خۆت‌و دنیات بشارمەوە .. گەر دەزانـی چەندەت غەم لێ دەخـۆم ؟ کەچی تۆش خۆتم لە باوەش ڕادەپسکێنی ، هێندەت لێ دەترسێم بە قەد ترسی دایکێك لەوەی منداڵەکەی لە قەرەباڵغیدا لێ وون بێت‌و غەمی ئەوەی بێت بێتە ژێر دەست‌و پێی ئازارو ترس‌و وون بوونەوە .

حەز دەکەم لەو ساتانەدا کە بەئاگاو لەسەر خۆیت لەو ترسەم تێ بگەیت .. لەو خۆشەویستیەم بگەیت، ئەگەر تۆ تێی نەگەیت ئەی کێ تێی بگات ؟ خوا دەزانێ نەنانەت لەو ساتانەشدا کە لێت پڕم ، کە ڕقم لێت دەبێتەوە ، هەر خۆشم دەوێیت ، هەر خۆشم دەوێیت .

دەزانم دەکومە هەڵەوە گەر واز بهێنم کۆتایی بەم چیرۆکی خۆشەویستیمان بهێنیت ، گەر بهێڵم لە ئامێزم دەرباز بیت ..چونکە هێشتا منداڵیت‌و لە هیچ ناگەیت ، ـ نازانیت چیت دەوێ‌و چی دەکەیت !

جار جارێك دایك لە ڕۆڵەکەی بێزار دەبێت ، دەڵێت :

(چی دەکات با بیکات)

ئا ئەمەیە نهێنی دوو بەرەکی من‌و تۆش . هەندێ جار بە ئارەزووی خۆت جلوبەرگت بۆ شل دەکەم . هەندێ جاریش لەسەر بچوکترین شت دەتهێنمە گیروگاز ، ئایا لەم هەڵس‌و کەوتانەمدا ڕووی گەشی (دایك) بەدی ناکەیت ؟ ڕووی گەشی ئافرەتێك نابینی کە خۆشی دەوێی .

ئازیزەکەم بە دەمی خۆم نەبێت هەموو دنیا بگەڕێیت ئەو خۆشەویستیەی منت چنگ ناکەوێت . هەرچەندە دەچووم بۆ بازاڕ خۆشترین شت بە لامەوە ئەوە بوو کە جل‌وبەرگ‌و شت‌و مەکی وات بۆ هەڵبژێرم کە پڕ بە دڵی خۆت بێت ، هەر وەکو دایکێك کە شت‌و مەك بۆ منداڵەکەی بکڕێت ..

تۆی بچوك هەرگیز هەست بە پەشیمانی ناکەیت ، قەت ئاوڕێك بۆ دواوە نادەیتەوە . . دەفەرموو بڕۆ .. بەرەو پێشەوە بڕۆ .. بەڵام بیرت نەچێ هۆ منالە جوانکیلەکە هێشتا ڕێگاکانی جیهان بە چەتەو پیاو کوژان تەنراوون .

× × ×

بیرم کردەوە ئەم نامەیەت بۆ ڕەوانە نەکەم ، بۆ ئەوەی وا تێ نەگەیت کە ئەمە شێوەیەکی تری ئازاردانتە دەزانم تۆ منداڵێکی چەتوونیت تا بە دەستی خۆت ژیانی خۆت نەڕوخێنیت ئارام ناگریت . ئەوەی ئێستاش من لەگەڵ تۆی دەکەم ، لێی تێ ناگەیت تا گەورە نەبیت.

چونکە ئێستا چۆن باوەڕ بەوە دەکەیت کە من دەمەوێ ئەمڕۆ لە مۆتەکەی پاشە ڕۆژ ڕزگارت . بکەم ؟

بەڵام هەر وەکو خۆت دەتەوێ، سەربەستی تەواوت پێ دەدەم ، تەنها یەك تکام

بڕوانە ل : ٧

لە ئەدەبی جەنگ

ئێمە هەموو سەربازی نیشتمانین

مكرم رشيد تالەبانی

ئەی نیشتمان
نیشتمانی جوان‌و ڕەنگین
نیشتمانی ناخی دڵمان
خۆشەویستی‌ی تۆی خۆشەویست
ئەوینێکی زۆر دێرینە
لەسەر خاکی ئەم زەمینە
ڕەگ‌و ڕیشەی لە نێو دڵی
پڕ خوێنمدا ...
داکوتاوە !
ئەی نیشتمان
هەتاوێکی پرشنگداریت ،
لە ناو ڕەگی
لاشەی پڕ لە برینمدا
هەڵهاتوویت
سەری تیشکی بەتەووژمت ..
دەرهێناوە !
ئەی نیشتمان
ئێمە هەموو سەربازی تۆین
لە سەنگەری مافی ڕەواو دادوەریدا
گڕین ،
پشکۆین ،
گوللەین ، چراین ،
تیفین ،
چەقۆین ،
بۆ یەکتری وەکوو براین !
پشتی یەکتر قەت بەرنادەین
ڕووەو دوژمن ..
گڕی تیژی مەترەلۆزمان ..
دەهەنێرین !!
مل‌هوڕێتی‌و لووت بەرزیتی‌و
خەونی ڕەشی ..
لە ڕەگەوە دەردەهێنین !
بیری مێشکە ڕزیوەکەی تێك‌دەشکێنین !
لە ئاسۆوە ، مژدەی زێڕین ..
مژدەی سەرکەوتنی تازە ..
بۆ تۆی ئازیز ..
دێنینەوە !
ئاڵای بەرزی شەکاوەی تۆ ..
ئەوەندەی تر . .
لە ناو ئاڵا بەرزەکاندا
پتر بڵند دەکەینەوە !
لە ئاهەنگە گەشەکانی ئەمڕۆو دواڕۆژتدا
سروودی نوێ ..
دەڵێینەوە ..
دەڵێینەوە !!

خانەقین ٦ـ٢ـ١٩٨٢

هەڵسەنگاندن

🟊 ئازیزان .. ئەم گۆشەیە بۆیە ناونراوە هەڵسەنگاندن ، تاکو باشی‌و خراپی بەرهەمەکانی ئەوانەی کە تازە پێیان ناوەتە دنیای نووسینەوە بەدیاربخرێ ، ئامانجیشمان دەستگرتن‌و هاندانی ئێوەی خۆشەویستە چونکە دنیای نووسین ، شیعر بێت یان پەخشان ،یان هەربابەتێکی دیکەی هونەریی، دنیایەکی فراوانەو ماندووبوونێکی فرەی گەرەکە .

🟊 برایان : شوان باجەلان ـ ڕەئوف تاهیر زەنگەنە ـ قاسم ڕێباز ـ عمر محمد عثمان : ـ لەشیعردا تەنیا دەربڕینی بیرۆکەیەك دەور نابینێ ، بەڵکو پێکەوە گرێدانی وێنە شیعرییەکان‌و هەروەها چۆنێتی داڕشتنی شیعرەکە بەشێوەیەکی گونجاو ، ئەمانە بنەمای شیعری سەرکەوتوون . ببوورن لەبڵاونەکردنەوەی بەرهەمەکانتان .

🟊 بۆخاوەنی «کلافەیەك لەژیانی بێسارانی» :

براکیان لەبەواری لێکۆڵینەوەو ئاوێزینەوەی ئەدەبی ئەمڕۆماندا ، ئەم جۆرە نووسینانە دڵۆپێکی زۆر بچووکن لەدەریایەکی گەورە .. بریا خۆت زیاتر ماندوو بکردایەو باسی بەپێزترت بۆ ڕەوانە بکردبنایە ..

🟊 لەپێرستەی ئەدەبیی ئەمجارەدا ئەم دێڕانە ناسك بوون :

لەئاسۆی دڵی لیلی من،
چرایەك کز داگیرسابوو .
بە پێدزکێ خزیم بەرەو ئاتەشگەدە ..
چرا نەبوو ، چرا کوانێ ؟
گڕی دڵ بوو ، لێی قیژاندم ..
ووتم گیانە، ئارامت بێ..
بۆیە هاتووم ، تاکو ببم بەئاگرو .
ڕووناکی کەم ،
گشت کەندو قوژبن‌وسووچێ !

« مەحموود خۆشناو »

🟊 خاوەنانی ئەم شیعرانە

«دواچریە ـ نەورۆز ـ نامەیەبۆنزارێ ـ چاوەڕوانم ـ چەند چوارینێك » .. ڕێزو خۆشەویستیمان هەیە بۆ خامەو نووسینەکانتان . .بەڵام دەبێ ببوورن کە بەرهەمەکانتان بۆ بڵاوکردنەوە ناشێن .. بەردەوام‌بن‌و نامەمان لێ‌مەبڕن ..

🟊 کاك (ئەکرەم علی محمد ـ لە هەولێرەوە) : تێبینی‌یەکانت لە جێگای خۆیاندان .. بەڵام چاکتر وابوو ئاڕاستەی بەرنامەی « ڕۆشنبیری کوردی » خۆیت بکردایە ، تاکو ڕاستەوخۆ سوودیان لێ وەر بگرتایە .

جەنگاوەرە دلێرەکانـــان پاشماوە

تەقمەنیو لەم رۆژەدا هێزە دلێرەکانمان هێرشـــی داستەوخۆیان کردە ســەر بنکەکانی دوژمن لــــە ناوچەی شوشـــو لەناو بنکەکانی خۆیاندا بە توندی لێیان دان .

● ١٣-٣-١٩٨٢ :
هەشت کوژراوو یــەك بنکەی تەقمەنی .

● ١٤-٣-١٩٨٢ :
٨٣ کوژراوو سێ لۆریو یەك تۆپو دوو بنکـــەی تەقمەنیو نوقم کردنـــی بەلەمێك . دیسان فرۆکـــە ئازاکانمـــان بە تونـــدی بۆردومانی بنکەو موڵکاکانی دوژمنی رەگەز پەرســتیان کرد .

● ١٥-٣-١٩٨٢ : .
٤٥ کـوژراوو حـــەوت لۆریو یەك شەفلو پێنــج بنکەی تەقمەنی .

● ١٦-٣-١٩٨٢ :
٤٨ کوژراوو سێ لۆریو چوار روانگە .

● ١٧-٣-١٩٨٢ :
٣٢ کوژراوو هەشـــت لۆری کە سیانیان سەربازیان تیا بووەو یەك تۆپو یــەك بنکەی تەقمـــــەنیو دوو روانگە .

کورتە هەواڵ ـپاشماوە

بەرازیل سەرێك لە نیویۆرك ئەدا .

مۆسکۆ :
یەکێتی سۆڤیەت زۆر بە توندی هێرشی بردەســـەر سیاسەتی سەرەکی ئەمریکـــا رۆناڵد رێگان لە ئەمریکـــای ناوەراستو دەریای کاریبداو وتی ئەو سیاسەتـــــە بەرپرسیارە لــــە هــــەر ئەنجامێکی خراپ کە لـــە پشتگیری کردنی رژێمـــــە دیکتاتۆرییەکانو هەڕەشـەکردن بە بەکارهێنانی هێـــز بەرامبەر بە نیکــــاراگوادا پەیدابێ .

لەبەر رووناکی رووداوەکاندا پاشماوە

شارو دێهاتەکانی بوردمـــان بکەن . لەمانەیش زیاتـــر رژێمی خومەینی گـــەمارۆی ئابووری هەرێمــــــــی ئازەربایجانـــــی رۆژئاواو کوردستانی داوە .

لەگەڵ ئەم شـــــەرە ئاشکرانەکراوەدا کــــە دژی گەلی کورد ئەکــرێ بـــۆ دامرکاندنی راپەڕیـــــنو شۆڕشە چەکدارەکــــەی هێشتا دەستەڵاتی خومەینی نەیتوانیوە باڵی خۆی بگــرێ بەسەر ناوچەکەداو هێشتا شۆڕشگێڕە کوردەکان کــە ژمارەیان لە (٦٠) هــەزار جەنگاوەر زیاترە پتر لە (١٠٠) هەزار کیلۆمەتری چـــوار گۆشەیان بە دەستـەوەیەو هێشتا هەر رووبـــــەڕووی رژێمی خومەینی راوەستاونو راوەستاونو نەبەردانـــــە بۆ دەستخستنی مافی نەتە ـ وایەتی خۆیان لەگـــــەڵ دیکتاتۆریەتی خومەینیـــدا ئەجەنگن .

شتێکی تازە نیـــیە ئەگەر بڵێین کاربەدەستانـــی ئێران دەیانەوێ بە هــــۆی شەرە دوژمنایەتیەکەیانـــەوە دژی عیراق کردەوەکانـــــی خۆیانو ئەو بەربەرەکانێیـــە بشارنەوە کە لە ئازەربایجانی رۆژئاواو کوردستانـــــــدا بەرامبـــەریان دەکــرێ .

هەروەها شتێکی تازە نییە ئەگـــــەر بڵێین ئـــــەو خەباتە چەکدارانە کـــــە کوردەکانی ئێران دەیکـــەن کارێکی راستو رەوایـــــە بۆ گەیشتنیان بە داخوازیەرەواکانیانو لـــــــە پێنـــاوی دامەزراندنـــــی ئۆتۆنۆمی لە کوردستاندا .

پێشانگایەك ـپاشماو

ناو ئێرانو ئەو تاوانانـــەی رژێمی تارانی رەگەزپەرست بەرامبەر بە میللەتانی غەیرە فارسی ئێرانو نیشتمانـــی عێراقمان تائێستا کردویەتی.

هەروەها ســــەبارەت بەبەشی وێنە فۆتۆگرافـــی یەکان تێکرا بریتی بـــوون لەبەرهەمی ئافرەتە وێنەگرەـ کانی لقی یەکێتی سلێمانـــیو زیاتر بایەخی بەوێنــــەی بەرەکانی جەنگ دابوو کـــە لەکاتی سەردانی ســــەرەكو ئەندامانی لقی یەکێتیـــاندا بۆ بەرەکانی جەنگ لەناوچەی نەوسودو پێجوێندا بەئەنجام گەیانرا بوو ...

چەندان پرۆژە ـ پاشماوە

ئافرەتو ناوەندییەکـــی بازرگانیو خەستەخانەیەکی منداڵانو لەدایكبوونو خانوو بۆ بزیشکەکان .

هەروەها بەرێز سەرۆکی ئەنجومەنی راپەرانـــدن دووپاتی ئەوەی کردەوە ئەم ژمارانە بەشێکـــن لـــەو پرۆژانەی کە لەناوچـــەی ئۆتۆنۆمیدا راپەرێنرێـــنو لەگەڵ ئەوەی کە ســـاڵو نیوێك بەسەر جەنگـــدا تێپەڕیوە ئەو وێنە گەشە ـ سەنـــدووە دەرئەبـــڕن کەناوچەکە بەخۆیەوە دیوە .

چەند پەڕەیەك ـ پاشماوە

هەیە ئەویش ئەوەیـــــە خۆشەویستیە بکـــــەرە چیرۆکێکی ساکارو بێ گرێ با هەموو کەس بیخوێنێتەوە بێ ئەوەی ناوم بەریت.

هەرگیز خراپەم نەبووە.. هەموو تاوانم ئەوەیە بـــە گەرمەوە خۆشم‌ویستیت .. خۆشەویستیەکی وا گـــەورە کە تا گەورە نەبیت لێی تێ ناگەیت .

بەرێز . . گەر خۆشـــت بۆ ناگیرێو ناتوانی نـــاوم نەبەیت تەنها بڵێ (ئــــەو ئافرەتەی کە خۆشــــــی دەویستم)

ئەوە بە ئافــرەتو دارو درەختو شێـــتو رووبارو تولە سەگو ... هەمــوو شتێك بڵێ . .

پێیان بڵێ کــــە زۆرم خۆشدەویستیت . .دوایش بە ئارەزووی خۆت چـــی دەکەیت بیکە .. ئازیز . . (سەربەست) بە منیشـــ وەك تۆ (سەربەست) دەبم ، خۆشت هەر ئەودت ناڕێ ؟.

ئەلبرتو مۆراڤیا ـ پاشماوە

ئەچوومـــــە ناویـــەوە ، وام ئەزانی من خۆم قارەمانێکـم لە قارەمانەکانی نێو ئـــــەو رۆمانە .. !

پ/ جارسـبوون ، دیاردەیەکی زۆر گەورەی نێو بەرهەمەکانتە .. نا بەڵکو بوە بە سەرناوێکیش بۆ یەکێ لەو بەرهەمانەت ، ئەمەیان چۆن دەســـ نیشـــان ئەکەیت ..؟

ـ بەڕاستی : من لـــــەو باوەڕەدام کە : جارسبوون هونەرێکە ، لە هونــــەرە جوانەکانو زۆریش گرینگە ، نا بەڵکو دینەمۆی بەهێــزی مێژووە .. گەر جارسبوون نەبوایە ، خاپورکـــــردنو نە ئەبوو ، لە ئەنجامیشـــا بنیادنان نە ئەبوو .. ! گەلێ جار بۆیە مرۆڤ شــــــت ئەڕوخێنێ تا بەردەوامبـــوون بە ژیانی خۆی بدات .. کە لاوانیش لە رووی کۆنــــە نەریتو بەهای کۆمەڵایەتـی ئەوەستنو هەوڵی روخاندنی ئەدەن ، مەبەســـــتیان خۆرزگارکردنو ئازادیـــە .. ئەمەیش جۆرێکە لــــە جارسبوونو بێزاری .. !

بەڵام ئەم دیاردەیـــــە ، دیاردەی بێزاربـوون ، لەلای ئادەمیزادی نووســـەردا ، زۆر روونو ئاشکرایـــە .. من خۆم ، گەلــێ جار وام لێ دێ ، ئۆقرەو ئارامم لـێ بڕێو جڵەوی هۆشو عەقڵ خواســـتم لە دەســ دەربچێت. . !

چەند بەرهەمێك ـ پاشماوە

جمال محمد امین ـ ئۆرگەن، نیاز محمـــد محـیالدین ، درامز ســـــەرەرای دوو گۆرانی بێژ دەنگ خۆشـــ کە صلاح نجم‌الدینو سـلام محمـــــد ـە ، وە چەنـــد هونەرمەندێکی تازەشـــ هاتوونەتە ریزی تیپەکەوە ، لەوانە : چیمەن مەغدید .

● **پرۆژەی نوێی تیپەکەتان چیە ؟**

× پرۆگرامێکی دوورومان داناوە ، لەوانە تۆمار کردنی گۆرانیە فۆلکلۆریەکانمـــان بەشێوەی رۆژئـــاواییو بەشێوەیەکی ئەوتۆ کە لەگەڵ چەشەی ئەوسەردەمــــە بکونجێ .

هونەرمەند ئیسماعیل خەیات پاشماوە

ئەو سەر لەنوێ شتەکـــان دروست ئەکاتەوە بەو جۆرەی خۆی ئەیانبینێو خـــۆی هەستیان پێ ئەکات ..

هونەری ئیسماعیل خەیات :
هەندێ ئاوی خوڕ نییـــە خۆمانی بدەین بەدەمـــەوەو نەترسین ، ئەو گومێکـــی مەنگو بەسامە سلەمینەوەو زاتو لێوردبوونەوەو چەنـد جار تاقی‌کردنەوەی ئەوێ تا ـ چاومان ـ بتوانی خـــۆی لێ بداو ئاشنایەتی لەگەڵـدا پەیدا بکات . ئەم هونەرمەندە خۆی لە خۆیدا ئارامێکەو بە بێ دەنگی ئەسوتێ . هاوارو قیژە قیژ ناکات . ناقیرێنـێ بۆ ئەوەی ختووکەی فیزیـی بدەین . ئەی چ ئازارێــك لەو ئازارە گەورەترە کـــە هاتو هاواری تیانـــەبێ ؟ سووتانێکی بەردەوامە بـــۆ رۆشن کردنەوەی بەردەوام .

تاقی بکەرەوەو چاو بنێ بە میکرۆسکۆبێکـــەوە دوای ئەوەی پەنجەی خۆت یـــان باڵی پەپوولەیەکی ئەخەیتـــە ژێر . چی ئەبینی ؟ ئـــەوەی لە پێستی پەنجەی خۆتـــدا نەتبنیوە ئەیبینی . دەیـــان شەقام . سەدان کـــۆڵان . شەقامو کۆڵان لەپێستی پـــە نجەیەکدا ؟ بەڵێ لەوێـــدا . ئەی کە سەرە دەرزییـــەك لەو پێستە ئەبێ بەگاسنێو پەپوولەکـــەش بە باڵـــی باڵی حەیوانیکی رمـــووزن . ریشاڵە هەرە وردەکان دەیان وردەکان ریشاڵی لە خۆیان وردتر پێوەیە . ورد لەنـــاو وردا . دڵۆپە ئاوێــــك زەریایەکەو شەپۆلیشــ ئەداتەوە . وا نییە ؟ چـاو هەڵگرەو ئەمجارەیـــان ئەماشای پەنجەی خـــۆتو باڵە پەپوولەکە بکـــە رەوە . ئەوەی بینیوتن نایـــــان بینیتـــــەوە . ئیسـماعیل خـــەیات . بە شـــیوازی هونەری خۆی ئـــەم کارە میکرۆسکۆبیانە لە هونەرەکەی خۆیدا بە ئەنجام ئەدات .

پەیوەندی هونەرەکـــەی ئیســـــماعیل خـــەیات .

پەیوەندی ئادەمزادی عاشقە بەم خاكو خۆڵەوە. بەخشینو وەرگرتن . لە یەکدی جیێ نابنەوە . وەك ئاوو خاك . هەورو باران . سەربەستیو قوربانیی .

لە ناو هونەرمەندانـــی کورددا. ئیسماعیل خەیات. رەنگێکی تایبەتەو لەکـــەس ناچێت . ئەم مۆرکــــــە تایبەتییە . خۆی لە خۆیدا شایەتێکی زیندووە بۆ ئەوەی هەڵۆی بەهرەی هەمیشە لە ئاسمانێکی تووشو پڕ لـــــە گەرداودا لە شەقەی باڵـــی فڕینو بەرزبونەوە نەکەوێت. من چێژ لێ وەرگرتنــــــی هونەریی خۆم هەرگیز ناکەم بە پێوانـــەی چێژ لـــێ وەرگرتنی کەسانی ترو رەنگە بە پینچەوانەوە هونــــەری گرانـــی ئیســـــماعیل خەیات ماوەیەکـــی زۆری تری بوێ بۆ ئەوەی چـــاوی زوربەی زۆر بەلای خـــۆیدا رابکێشیت . ئەگـــەر وای دابنێین کە ئەم پێوانـــــەی زوربەی زۆرە . هـــونەری بەرزو نزم دەست نیشـــان ئەکات . چەنکە ئەگەر وابێت ئەوا لە چاوی زوربـــــەی زۆرەوە . ئەبێ وێنەکتیشێکی دەرەجە چواری لای خۆمـان باڵای هونەریی زۆر بەرز تـــر بێ لە ـ پێکاسۆ ـ یەك کـە تابلۆی « جێرنیکا » کـــەی رەنگە هەرگیز ئەوەنـــدەی وێنەی کچە کافرۆشەکـــــە جێگەی لە دڵی ئەو زوربەی زۆرەدا نەبێتەوە !

من دڵنیام کە ئیسماعیل خەیات ئـــاواتو ئـــازاری پێکەنینو گـــریانی خاكو مرۆڤ بە قووڵی رەســـــم ئەکات . شایەتێکی هێمـــنو راست گۆی خۆدی خۆییو نەتەوەکەیەتی .

پاشە رۆژیش .. ئـــەو حەکەمە گەورەیەیە کە دێتو بێ سڵ کردنەوەو دوودڵـــی حوکمی خۆی ئەداتو تەنیـا حوکمێکیشە کە هەرگیـــز هەڵوەشاندنەوەی بۆ نییە .

شێرکۆ بێکەس

مامۆستایان ـ پاشماوە

جەنگەوە سەرکەوتن لـــە دوای سەرکەوتن وەدەست دەهێنینو سەربازی عیـراق مێژوو دەرازێنێتەوە بـــە پاڵەوانیەتیو ئازایەتی ، لەو کاتانەدا مامۆستا زانسـت دەکات بە گوللە بۆ ناوچاوی فارسی دوژمنی رەگـــەز پەرست ..

بۆیە بە گیانێکی مەزنەوە لەم یادە پیرۆزەوە بەڵێنـــی پیاوەتی تازە دەکەینەوە بـۆ مامۆستای یەکەممان سەرۆکی فەرماندە پاڵەوانــــــی رزگاریخـــواز هەڤاڵـــی تێکۆشەر صدام حسین ..

● **مامۆستا علاء محمد رشید . لەم بۆنە پیـرۆزەدا قسەی بۆ کردینو وتی :ـ**

هەر لە رۆژی یەکەمـــی جەنگەوە مامۆستایان ئـــەو دەورە گرنگەیان گێڕا کــــە بارو زروفی ئەمڕۆمـــان دەیەوێت . . . لە بەرەکانی جەنگو ریزەکانی ســوپای میللیو نـــەهێشتنی نەخوێندەواری درێغـــی یان نەکردووە ...

رۆژ لە دوای رۆژیشـــ ئەو دڵسۆزییە پــــەرە دەسێنێ لە دڵو دەروونـــی مامۆستایان . . . دیسـان چەپکێك گوڵ بۆ مامۆستایان لەم جەژنە پیرۆزەدا لـــە سەرووی هەمووشیانـــەوە مامۆستای گەل هەڤاڵـــی تێکۆشەر صدام حسین . .

هەروەها مامۆستا داود سلیمان جێداری بەرێوەبەری قوتابخانەی دواناوەنــدی چۆمان لەم بیرەوەرییـــە پیرۆزەدا ووتی :ـ

ئەمرۆ دەبێ ئەوە بزانین کە ئێمە لە بارودۆخێکـــی تایبەتیداین کە ئەویشـــ جەنگی رەوامانە دژی رژێمی دیکتاتوریەتی خومەینـــی بەکرێ‌گیراو ، جا مامۆستایان زیاتر هەوڵی ئەوەیان داوە کە بچنە ناو کۆڕی خەباتەوە ، چونکە زانست چەکە بـــۆ بەربەرەکانی کردنــــــی دوژمنانمان ... لە جەنگی قادسـیـــەی صـــدامدا قوتابخانەکان رشت بـــوون لەسەر ئەوەی کە دانەخرێن، مامۆستایانیشـــ وەك سەربازێك لە گەرمــــەی جەنگدا رۆڵەکان پێ‌دەگەیەنن،

فێری ئەوەیان دەکەن کـــە وڵاتیان خۆش بوێو خـۆیان بۆ بەخـــت بکەن . . . سەرکەوتن لە خوێنـــدن وەدەست بهێنن ، ئێمەشـ لەم جەژنەدا بەڵێن بـــۆ سەرۆکی فەرمانـــدە تازە دەکەینەوە کە سەربازێکـــی بەوەفا بین بۆ گەیاندنـــــی زانستو زانیاری ...

پانتومیم ـ پاشماوە

بەرگری لە پانتۆمیم کردووە .. هەروەها لۆسیان ئـەو پێویستیە گرنگانـەی بـــۆ ئەکتەری پانتۆمیـــــمی سەرکەوتوو پێویستە باس کردووەو ، ووتویەتـــــی (زانیـــاریــیـــەکی زۆری پێویستە لە بارەی مۆسیقاو ئەفسانەوە .. هۆشـــو بیرێکی گەورە...ووریایەکی سەرکەوتووانە . . و لــــە شولارێکی بەتوانا بەشێوەیەك هێزو لەش سووکی پێکـــەوە کۆبکاتەوە)

هەروەها هویەکـــــی تریش هەیە بۆ پەرەسەندنـی هونەری ، پێویستە لە بیری نەکەین ، ئەویش (هونەری کۆمیدیا) ی ئیتالـــی بوو ، کەوا ئەکتەرە (ئیرتیجالیە) گەرۆکەکانی ئیتالیا بەهـۆی جووڵانەوەی لەشـــولارەوە زمانێکی سەرتاپای جیهانییان پەرەپێداوەو ، بەڵگەیەکـــی گشتی هەبووە ... توانراوە جەماوەر لە هەر شوێنێــك بێت لە دەرەوەی ئیتالـیادا لێیان تـــێبگـــــات . کومیدیەکانیشیان بابەتـــی وابووە کە توانراوە بە هۆی نواندنــــی بێ دەنگـــــەوە پێش‌کەش بکرێت .

لە سەردەمی (جان جورج نوڤیر)دا پانتۆمیم چـــووە فەرەنساوە .. بەتایبەتی لـــە کتێبەکەیدا .. (لیترسور لا دانس) (چاپی یەکەمـــی ساڵی ١٧٦٠) کە بیروباوەری لوسیانی پێچەوانە کردەوە . ناوی نوڤیر بە مێژووی بالێوە بەسترابۆوە . . لەکاتێکـدا (نوڤیر) باڵی مەزنەکـــەی دەرهێنابوو (١) لە لوتکەی مەزنایەتی‌دا بوو لــــە رووی دانانو مەشق‌پێکردنـــــی سەماکانەوە .

مەزنترین ئەکتەری پانتومیم لە سەدەی نوێدا کچێکـــە (مارسێل مارسو) ناو کــە لاسایی‌کەرەوەیەکی مەزنـــە (بەڵێ‌هاتوویی‌یەوە لاسایی هەموو شتێك ئەکاتەوە) . بەهۆی مەزنی نواندنــــی مارسۆوە . . پانتۆمیــــم گەڕایەوە بۆ شێوە کۆنەکەی کە یەك ئەکتەر بە نواندنـــی هەمــــوو دەورەکـــــان هەڵدەستێت !

١ ـ بریتییە لە چەنـــد شانۆگەرییەکی دڵخۆشـ ـکەری کورت ، ووشەکەشـ لە فەرەنسا سەری هەڵداوە.

قوتابیانی کوردســـتان ـ پاشماوە ـ

مەزنەکانی سوپای دلێرمانـی دەکرد لە بەرەکانی جەنگدا .

● دەنگی شـــیعری قوتابیانیش لەم بـــوارەوە دەنگدانەوەی خۆی هـەبوو لە میهرەجانە ئەدەبییەکاندا کە بانگی سەرکەوتنو هێزو پارێزگاری کردن لە خاك ، خۆی وەدەر دەخست لە ناو هۆنراوەکانداو گیانی ئـــەو سەربازە شەهیدە دەبـــوو تابلۆیەکی پڕ لە شانازی لـــە ریزی رستەکانـــەوەو رەنگدانەوەی خوێنی ئاڵیان دەبووە مێژوو بۆ نـــەوەی ئێستاو دوا رۆژمان ...

● کۆڕێکی سیاسـی فراوانمان سازدا لە پارێزگای هەولێـــر دەربارەی دەوری قوتابیان لە هوشیارکردنەوەی جەماوەران بۆ تێ‌گەیاندنـــی جەنگی رەوامان دژی ئـــەم رژێمە بۆ گەنەی تاران ...

چیرۆك بۆ منداڵان پاشماوە

چیتە ؟ بەڵام کە چــــاوی بە لانە بەتاڵەکان دەکەوێـــت بەسەر سامییەوە دەڵێت : بولبولەکان لەکوێن ؟

پێش ئەوەی درەختەکـە وەڵامی بداتەوە مارێك لـــە ژێر درەختەکەوە بە دەنگێکی ترساوییەوە ئەیزریکاند ، هەنگەکە واقی ورمـــــاو حەپەساو :
هاواری کرد : ئەوە مارە !

درەختەکە ووتی هەموویان لە ترسی ئەم مارە کۆچیـان کرد هەنگەکە ووتی بـــەڵام ئێمە کۆچ ناکەینو شانەکانمان بۆ دوژمن بەجێ ناهێڵیـــن بەڵکو شانبەشان دەجەنگین بۆ ئەوەی بەرگری لە خۆمانو نیشتیمانمان بکەیـــــن . بولبولەکــــە دەردە پەڕێو بەرەو رووبارەکــــــە هەڵدەفڕێت .

درەختەکە بە خەمگینییەوە دەڵێت :

ئەوە بولبولەکەش لە ترسا کۆچی کرد بولبولەکە لـــە رووبارەکە پەڕییەوەو بە زیقەزیقەوە بانگی بولبولەکانی هاوڕێی کـــــرد ، زۆری پێنەچوو هەموو بولبولەکان لە دەوری کۆبوونەوە، پێی ـ ووتن . رۆڵەکانم درەختەکـە پێویستی بە ئێوەوە هەیـــە دەبێت بگەڕێنەوە .

بولبولەکان نارەزایی خویان دەربڕی وپتر لەدەنگێـــــك بەرز بووەوە :
ـ ئەی مارەکە ؟!
ـ زۆری لێ‌خوار ..

ناگەڕێینەوە ، لێـــرە بە ئاسودەیی دەژین بولبولـــە پیرەکە لە جێگای خـــۆی دەردەپەڕێتو هاوار دەکات من بە تەنیا دەگەڕێمـــەوەو مارە رەشەکە دەکـــوژم مادەمەکی ئێوە بڕیارتان داوە نەگەڕێنەوە .

بولبولە پیرەکـــــە بەرەو ئاسمان هەڵدەفرێت بەڵام لە ناکاو لە پشتییەوە گـــوێی لە خوێندنی پۆلە بولبولەکان دەبێت ، زۆری پێ‌خۆشــــ دەبێتو هەر چـــەند لـــە درەختەکە نزیــك دەبووەوە شەکەی باڵەکانیان بە دوای بولبولەکەوە زیاتر دەبوو .

پارێزگاری هەولێر ـپاشماوە

تواناو بڕوای بەتینو لە خۆ بوردوویەتو فیداکـــاری گەلو حزبمان بە سەرکر ـ دایەتی رۆڵەی خەباتگێـــر هەڤاڵ صدام حسینو ئامادە بوونی بۆ گیان بەخت‌کردن لە پێناوی پاراستنـــــی کەرامەتی نەتەوەو وڵاتـــی سەربەرزمان هەتاهەتایـــە مایەی شانازیمان دەبێ .

ئەم جەنگە بـــڕوای خەلکی وڵاتەکەمانی پتەوتر کردو ، هانیدان کە زیاتـر خۆیان ماندوو کەنو لــــە جاران چاکتر بکەونە مەیدانی کارەوەو ، بەرهەم زیاد کەنو هەموو توانایەکیان لــــە خزمەتی جەنگو سەرکەوتندا ئامادە بکەن .

لە لایەکیتریشــــەوە هەزاران هاوولاتـــی ناوی خۆیان لە ریزەکانی خــۆ فیداکردندا تۆمار کردوەو ، ئامادەیی خۆیان پیشان داوە کە بچنە بەرەکانی جەنگو بەشداری ئەم جەنگە رەوایـە بکەن ، هەموو رێکخراوەـ کانی حزبیش لە هەمـــوو ناوچەکانی پارێزگا پێشوازیان لە لێشـــاوی هـــەزاران هاوولاتی کردوە کە هەمــوو داوای چوونە بەرەکانـــی شـــەڕیان کـــردوەو ،

Institut Kurde de Paris

چالاكی بەردەوام لە جەنگی ڕەوامانـدا

لە نەقابەی هونەرمەندانی هەولێردا

شێرزاد عبدالرحمن :
نووسینگەی هەولێر

لەگەڵ یەكەم مژدەی سەركەوتنی سوپای دلێرماندا لە جەنگی مێژوویی‌دا دژی كاربەدەستە نەزانو بەكرێ‌گیراوەكەی تاران ، لە هەموو دەزگا ڕۆشنبیری‌و هونەری‌و لایەنەكانی تردا چالاكی بەردەوام بو بوپشتگیری كردنی ئەم جەنگەو هونەرمەندو ئەدیبانی كوردیش لایەنێكی دیاربوون لەو چالاكی‌یانەدا ...

لە نەقابەی هونەرمەندانی هەولێردا بەوبۆنەوە پرۆگرامێكی تایبەتی داندراو ئێستاش نەقابەكە بەردەوامە . . . لە كاتی سەردانماندا بۆ بارەگای نوێی نەقابە سەرۆكی نەقابەكە وتی :

ئەو جەنگە ڕەوایەی كە وولاتەكەمان دەیگێڕێ ، وای لە هونەرمەندانی كورد كردووە هەست بە لێپرسینەوەیەكی مێژوویی بكەن ، ئەوەتا لە گۆرانی نیشتمانی‌یەكانیاندا و لە سروودە شۆڕشگێڕەكانیان توانیویانە ئەم هەستەی خۆیان دەربڕن .

● **ئایا پرۆگرامی نەقابەی هونەرمەندانی هەولێر لە سەرەتای جەنگەوە چی‌بووە ؟**

× هەر لەگەڵ دەست‌پێكرنی جەنگی چارەنووسمان نەقابە داوای لە هونەرمەندانی شارەكە كردو ئەوانیش بەوپەڕی گیانی هەست بە لێپرسینەوە كردن هاتنە پێشەوەو بەقوڕگ‌و بەپەنجەی چەندەها بەرهەمی ناسكیان بەو بۆنەوە پێشكەش كرد . لەوانەی كە بەرهەمیان پێشكەش كرد هونەرمەندان « تحسین طه ، جلال صابر ، فؤاد احمد ، صابر عبدالرحمن ، یحی مەرجان ، رسول گەردی . » هەروەها چەند هونەرمەندێكی لاو كە تازە لەو مەیدانە هاتنە پێشەوە ..

● **ئەتوانین ئەم قۆناغە بە تاقی‌كردنەوەیەكی نوێ دابنێین ؟**

× بەڵێ ئەو بەرهەمە نیشتمانی‌یانە بەگوێرەی زۆربەی هونەرمەندان گەلێ بەرهەمی جوانو بەهرەی تازەی هێنایە كایەوەو چەندان ئاوازی بە جۆش دروست بوون ، جگە لەوەی كە پاڵپشتی هونەرمەندانی روون كردەوە بەرامبەر بە خۆشەویستی خۆیان بۆ خاكو ئاوی وولاتەكەمان .

● **هیچ شتێكی ترتان بە دەستەوەیە بەم بۆنەوە ؟**

× دوای هەڵبژاردنی دەستەی بەڕێوەبەری نەقابە سەرلەنوێ لێژنەیەكی تایبەتی بۆ هەڵبژاردنی چەند دەقێكی نوێ داندرایەوە بۆ ئەوەی داوا لە ئاوازدانەران بكرێ بۆ ئامادە كردنیان لەم چەند مانگەدا وەكو چالاكیەكی نوێی نەقابە بۆ تۆمار كردنیان لە تەلەفزیۆندا .

هەروەها بەڕێزی وتی :

بۆ هاوبەشی كردنی زیاتری هونەرمەندانی كورد لە شارەكەدا لەم مەسەلە ڕەوایەدا هونەرمەندان بەتێكرا بڕیاری خۆ بەخت كردنیان داوە بۆ بەشدار بون لە جەنگی چارەنووسمان بۆ ئەوەی بە كردار هەستی پاكی خۆیان دەربڕنو لایەنگیر بوونی خۆیان دووپات بكەنەوە .

چەند بەرهەمێكی نوێی تیپی شیلان

لەو چەند ساڵانەی‌دوایی‌دا گەلێ بەهرەی هونەری گەشایەوەو چەندان‌هونەرمەندی لاو لێرەو لەوێ دەركەوتنو بەشداری‌تەواویان لە پەرەپێدانی جموجۆڵی هونەری‌دا كردونەم بەهرانە چاوەروانی پاشەڕۆژێكی گەشیان‌لێ‌دەكرێ .

لە مەڵبەندی لاوانی هەولێردا تیپێكی رۆژئاوایی كوردی وا خەریكە چاوی دەكاتەوەو باوەش بۆ دووارۆژێكی رووناك دەكاتەوە .. كە چوینە بارەگای تیپەكەوە گوێمان لە گەلێ دەنگی رەسەنو ناسك بو ، گەلێ پەنجەی نازدارمان بینی ... ئەوەبو سەرۆكی تیپەكە كاك طارق خلیل وتی : لە رۆژی ١٨-٣-١٩٨٠ و بە یارمەتی چەند لێپرسراوێكی دڵسۆز لە نمیندارێتی گشتی ڕۆشنبیری‌و لاوانداو كۆبوونەوەی چەند لاوێكی بەهرەمەند لە دەوری تیپەكەدا ئەم كۆڕە تازەیە هاتە كایەوە ... هەرلە دامەزراندنیشیەوە تا ئێستا بەردەوام چەندان چالاكی هونەریی لە بۆنە نیشتمانی‌و نەتەوەییەكاندا پێشكەش كردووەو بەرهەمەكانی جێگەی رەزامەندی كۆمەڵانی خەڵك بووەو لەم رۆژانەشداو بە یارمەتی نەقابەی هونەرمەندانی هەولێرو تیپی هونەری هەولێر چەند گۆرانیەكی تازەمان تۆمار كردو نیاز وایە بەرهەمەكانی نۆبەرەی یەكەمی تیپەكە تۆمار بكرێ بۆ تەلەفزیۆن .

● **ئەندامانی تیپەكە چەند كەسن ؟**

× راستی‌یەكەی ئەندامەكانی كەمن ، بەڵام هیلاكی بەردەوامیان نواندووە بۆ تیپەكە ، لەوانە ڕێبوار مصطفى - گیتار ، عماد

بڕوانە ل : ٧

پێشانگایەكی هونەری كاریكاتێرو وێنەی فۆتۆگرافی

فریا عبداللە
نووسینگەی سلێمانی

لە چوار چێوەی چالاكی‌یەكانی یەكێتی ئافرەتانی عێراق لقی سلێمانی‌دا بەبۆنەی رۆژی ئافرەتانی جیهانەوە لقی یەكێتی ناوبراو پێشانگەیەكی وێنەی فۆتوگرافی‌و هونەری كاریكاتێری لەهۆڵی قوتابخانەی گۆیژەی كچان بۆ ماوەی چەند رۆژێك ساز كرد ...

ئەمەش لەلایەن بەڕێز جعفر عبدالكریم بەرزنجی پارێزگاری سلێمانی كرایەوەو لەكاتی كردنەوەشی‌دا هاوڕێ دكتۆر نجم عبداللە العراقی ئەمینداری نهێنی سەركردایەتی حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست لقی سلێمانی لەگەڵ چەند لێپرسراوێك‌و سەرەك ئەندامانی لقی یەكێتی ئافرەتانی سلێمانی ئامادە بوون .

شایانی باسە سەبارەت بەبەشی كاریكاتێری ئەم پێشانگەیە لەلایەن هونەرمەندێكی جەنگاوەری بەرەی نەوسودەوە ئامادە كرابوون كە بریتی بوون لەپیشاندانی بارو دۆخی ئابوری‌و سیاسی

بڕوانە ل : ٧

چاپكراوی نوێ

ئەدەبی بێگانان

بەسەرپەرشتی مامۆستای نووسەرو ئەدیب عەزیز گەردی ، كۆمەڵی ئەدەبی بەكەڵك‌و بەسوود بەخشی بێگانە ، لە لایەن كۆمەڵی خوێندكاری لاو لە بەشی زمانە ئەوروپی‌یەكانی زانكوی موسڵ بەكوردی لەبڵاوكراوەكانی كتێبخانەی حەیدەری دەرچووە ، هەنگاوێكی پیرۆزە لە خزمەتی دەوڵەمەندكردنی سامانی بزوتنەوەی ئەدەبی‌و ڕۆشنبیریمان .

جەمیلە

چیرۆكێكی درێژی (جەنگیز ئیتماتوف)ە كاك جەوهەر كرمانج لە عەرەبیەوە كردویەتی بەكوردی‌و بەیارمەتی ئەمانەتی گشتی ڕۆشنبیری‌و لاوانی ناوچەی كوردستان لەچاپدراوە . لەم دوایی‌یەدا كەوتە بازارەوە

داهاتی نوێ

تەلەفیزیۆنی باخەڵ

ئەم تەلەفیزیۆنە دوابەرهەمی كۆمپانیای (سۆنی)یەو لە پێناوی خۆشەویستەكانی تەلەفیزیۆندا دروست‌كراوە. ئەم تەلەفیزیۆنە بچكۆلەیە كە ناوی (تەلەفیزیۆنی باخەڵ)ی لێ‌نراوە لەم دوایی‌یەدا پیشان دراو زۆربچووكەو هەڵگرتنی زۆر ئاسانەو هەر ئەوەندەی دەفتەرێك ئەبێ . ئەم ئامرازە ئەریاڵێكی پێوەیەو تائیستە هەر بەرەش‌وسپی وێنە پیشان‌ئەدا بەڵام هیواوایە بتوانرێ بەم‌زوانە وای لێ‌بكرێ وێنەی رەنگاورەنگیش بڵاوبكاتەوە .

نرخیشی لەژاپۆنا نزیكەی ١٥٠٠ فەرەنگی فەرەنسایی‌یە .

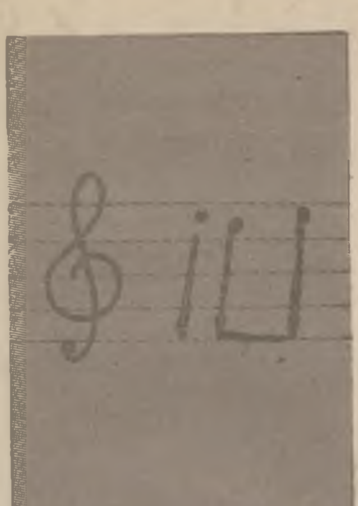

چارەكردن بە مۆسیقا

كتێبێكی دكتۆر پاتریك لبشفیە كە پزیشكێكی مۆسیقادۆستە هاتە بازارەكانی لەندەنەوە بەناوی « مۆسیقاو دەرمان » . ئەم كتێبە كە باسی گرنگی‌و كاری مۆسیقا ئەكا لە لەشی‌مرۆڤدا ئەوە دەسنیشان ئەكا كە پێوەندی هەیە لە نێوان مۆسیقاو دەرماندا .

ئەوەی شایانی باسە دكتۆر لیشفیە توانی زۆر نەخۆشی دەروونی بەهۆی‌مۆسیقاوە چاك‌بكاتەوە .

كامێرایەكی تەلەفیزیۆنی

ئەم ئامرازە كە یەكسەر لە تەلەفیزیۆنێكی بچووك ئەچێ لە راستی‌دا كامێرای‌وێنەگرتنە . بەڵام ئەم لە پێشا وێنەكە لەسەر پەردەكە دەرئەخاو لەم‌كاتەدا وێنەكە ئەجوڵێتەوە تاوێنەگرەكە دێت بە چ شێوەیەك بیەوێ وێنەكە ئەگرێ‌و ئەیشتوانێ راوەستانی خاوەن‌وێنەكە بەوجۆرە بگۆڕێ كە ئەیەوێ بەپێی پلەی هەتاوو سێبەر. ئەنجا بەنجە بە دوگمەی وێنەگرتنەكەدا ئەنرێ وێنەكە بەجۆرێكی وا خێرا ئەگیرێ ئەو مەترسی‌یەی لە دەست‌لەرزینی وێنەگرە نوێكانا هەیە ترسی نەماوە . بەم‌جۆرە وێنەگرەكە پێش‌ئەوەی وێنەكە دەرچێ ئەزانێ بە تەواوی وێنەكە چۆن‌ئەبێ .

جیهانی منالان

چیرۆك بۆ منداڵان

درەخت ومار

سمیرە محمد علی

بولبولەكە جارێكی تر هەردوو چاوی نوقاند ، دەی‌ویست بخەوێت بەڵام نەیدەتوانی ، درەختەكە بەدرێژایی شەو هەر دەیناڵاندو دەگریا ، بەیانی زوو بایەكی زۆر توند لە دوورەوە هەورەكانی راماڵی‌و دایەپێشی خۆی ، هەركە گوێ لە ناڵین‌و گریانی درەختەكە بوو بە پیری‌یەوە هات‌و بە سۆزەوە لێ‌ی‌پرسی :

ئازیزەكەم دەبینم دەگریت بۆچی ؟ تینوتە ؟

درەختەكە ووتی :

- نەخێر بەڵام لەبەر تەنیایی ئەگریم

هەورەكە ووتی :

- دوا دەكەوم دەبێت زوو بڕۆم .

باكە بە درەختەكەی ووت : حەزم دەكرد لەگەڵتا بمێنمەوە ، كارم هەیە دەبێت بڕۆم ... درەختەكە بە خەمگینی‌یەوە ووتی : هەموویان وازیان لێ‌هێنام ، هەورەكە جارێكی دیكە بە درەختەكەی ووت :

- ئازیزەكەم لێم ببورە ، بمێنمەوە ، كێڵگەكان تینویانە ئەبێت پەلە بكەم.

باكە بەرەو كێڵگەكان هەڵی‌كرد ، درەختەكە بە ئاو ناڵەو گریانەوە دەیووت كەس نایەوێ گوێ لە ئاو ناڵەم بگرێت .

بولبولە پیرەكە لە لانەكەی خۆی دەرپەری‌و ووتی :

ئازیزەكەم مەگری من لەلاتم .

بەڵام درەختەكە بەدەنگێكی گریاناوی‌یەوە قسەكەی پێ‌بڕی‌و پێ‌ی‌ووت :

بۆچی لێرە ماویتەوە ؟ برۆ نامەوێ كەس بمێنێتەوە.

بولبولە پیرەكە ووتی نەء من كۆچ ناكەم .

درەختەكە ووتی : ئەگەر توانای كۆچ كردنت بوایە تۆش وەكو ئەوان بەجێت دەهێشتم .

درەختەكە دەستی كرد بە گریان ، لێرە هەنگێك گوێ لێ دەبێت‌و بەرەو رووی دێت‌و لێ‌دەپرسێت ،

بڕوانە ل : ٧

شیعر بۆ منداڵان

خوێندن

بخوێنە ڕۆڵەی نەبەزو هوشیار
بخوێنە ڕۆڵەی نەبەردو هەستیار
بخوێنەو بچۆ بۆ قوتابخانە
خوێندن ئەدەبو فەنو ژیانە
بخوێنە گۆڤار لەگەڵ رۆژنامە
وێنە بكێشە بەنووكی خامە
بەخوێندەواری تیشك ئەدەیتەوە
پاداشتی گەلی خەوت ئەدەیتەوە

● **خوشكە خاكی** ●

منداڵانی هەولێر لە میهرەجانی بەهاردا .

تیپی منداڵانی هەولێر كە سەر بە چالاكی قوتابخانەكانە لەم رۆژانەدا بەردەوامە لە خۆئامادەكردن راهێنان بۆ بەشداری لەمیهرەجانی بەهار كە هەموو ساڵێ لەشاری نەینەوا لەمانگی بەهاردا ساز دەكرێت . . سەرۆكی تیپەكە كاك وریا ئەحمەد - ئەم هەواڵەی بە پ. هاوكاری راگەیاندووتی : تیپەكە بە كۆراڵێك‌و گۆرانیەكی كاوە عمر بەشداری دەكات‌و كۆراڵەكە قوتابخانەكانی دووا ناوەندی بەشداری تێدا دەكەن ، شایانی باسە كە تیپەكە بۆ سێ‌یەم جارە پلەی سەركەوتنی یەكەمی لەهەموو وولاتدا بەدەست هێناوە .

دەزگای ڕۆشنبیری و بڵاوكردنەوەی كوردی
بەغداد / شەقامی الخلفاء / مەیدانی خەلانی
تەلەفون ٨٨٧٥٧٩٥ پێنج خەت
هاوكاری

Institut Kurde de Paris

ژمارەی تایبەتی نەورۆز

دەزگای رۆشنبیری و بلاوکردنەوەی کوردی
بەرێوەبەری گشتی و سەرنووسەر
مصلح مصطفى

شەقامی الخلفاء
مەیدانی الخلانی
ت ٨٨٧٥٧٩٥ / ٥ خەت
سالی ١٩٧٠ دامەزراوە

هاوکاری
التضامن

رۆژنامەیەکی هەفتانەیە
٨ لاپەرە
٢٥ فلسە

پێنج شەممە ٢٥-٣-١٩٨٢ ژمارە ٦٣٠

الخميس ٢٥-٣-١٩٨٢ العدد ٦٣٠

بریاری میژوویماندا بۆ گێرانەوەی دەستەڵاتیی تەواومان لەسەر خاک و ئاوەکەمان و بە توانا و لێهاتنەوە دژی هەرکەسێ دەوەستین بەربەستی ئەم بریارە میژووییە رەوانبکات.
سەرۆکی فەرماندە
صدام حسین

لە نەورۆزی سەرکەوتن و خۆشەویستی و بەخششدا سلاوی خۆشەویستی بۆ رابەری کاروان صدام حسین

سەرکەوتنێکی تری گەورەی سوپای دلێری عیراق

تێکشکاندنی هێزەکانی دوژمن و بە دیل گرتنی ژمارەیەکی زۆر لە سەربازەکانی و دەست بەسەراگرتنی چەك و جبەخانەیەکی زۆر

٥٠ دەبابەو ١٦ تۆپ و ١٥ سەربازبەرمان بە ساغی گرت و ٤٤ دەبابەو ١٤ سەربازبەرو ٧ تۆپمان تێك شكاندووە

جەنگاوەرە دلێرەکانی قادسیەی صدام (١٢) لیوای لە هیزەکانی فارسی دوژمن تەفروتونا کردوە، ئەویش لە ئەنجامی ئەو هەلمەتە فراوانەدا کردیانە سەر هیزەکانی دوژمن لە کەرتی شۆش و دیزفول.

سەرکردایەتی گشتی هێزە چەکدارەکان بەیاننامەیەکی گرنگی دەربارەی ئەم سەرکەوتنە مەزنەی سوپای دلێری عیراقی بلاو کردەوە، تیایدا زیانەکانی دوژمنی بە زیاتر لە دە هەزار کوژراوو هەزاران بریندارو بە دیل گرتنی ژمارەیەکی زۆری سەربازەکانی دیاری کرد.

دیسان لەم هەلمەتەدا (٤٤) دەبابەو (١٤) سەربازبەرو (٧) تۆپ و ژمارەیەکی زۆر چەك و کەرەستەی عەسکەری دوژمن تێك شکێنراوەو (٥٠) دەبابەو (١٦) تۆپی (١٠٦) ملیعو (١٥) سەربازبەری مودەرەعەو (٤) قازیفەی ئەنبوبی بە ساغی دەستیان بەسەردا گیراوە.

هەروەها لە هیزەکانی دوژمن ئەم کەرتانە بە تەواوی تەفروتونا کراون:
لیوای پیادەی یەکەم تیپی (٧٧)، لیوای پیادەی سێیەم هەمان تیپ، لیوای پیادەی دووەم، تیپی سێیەم، لیوای پیادەی یەکەم تیپی ٢١، لیوای پیادەی دووەم تیپی ٢١، لیوای مودەرەعی چوارەم تیپی ٢١، لیوای مودەرەعی یەکەم تیپی ٩٢، لیوای مودەرەعی دووەم تیپی ٩٢، لیوای (٥٥)ی پەرەشود، لیوای (٨٤)ی سەربەخۆ لە ناوبردنی چەندان دەستەی متەطەوع و پاسدارانی خومەینی جادووگەر.

بەم جۆرە، هیزە جەنگاوەرەکانی قادسیەتی صدام، بەچکە شیرەکانی سوپای عیراقی مەرد، بە هیزی و توانای دلێرانەی خۆیان بۆ دەیان جار سەلماندو گیانی سەرکەوتنیان زیاتر بە هیزو پتەو کردو، بە پشتیوانی خواو هیزی مەردانەی سوپای مەردمان و بەرابەری سەرکردەی دلێر صدام حسین سەرکەوتنمان هەر بەردەوام دەبێت.

پەیامنێرێکی نەمساوی لە راپۆرتێکدا سەبارەت بە جەنگ:

لەهێزەکانی عیراق سەرکەوتوون و رژێمی خومەینی لەکەوتندایە

رۆژنامەی (فولکس بلات) کە زمانی حزبی گەلی نەمساوییە دووپاتی کردوە کە هێزەکانی عیراق سەرکەوتنی ئاشکرای خۆیان دەرخست بەسەر هێزەکانی ئێراندا لەو جەنگانەدا کە لەنێوان هەردوولادا رووی داوە.

رۆژنامەکە لە زمانی پەیامنێرەکەیەوە کە لەم دواییەدا سەری لە ولاتدا لە راپۆرتێکدا کە رۆژی ٢٢ی ئەم مانگە لە ڤینا بلاو کرایەوە ئەڵێ لەم ماوەیەی دواییداو هێرشەکانی عیراق لەو جەنگە رەوانەیدا کە دژی رژێمی خومەینی رەگەزپەرست ئەیکات و لە ناوەندی ئەو لایەنگرتنە عەرەبیەوە کە بەرامبەر بە عیراق لەم رووەوە هەیە زۆر زۆرتر بوون.
هەروەها پەیامنێرەکە لە

بروانە ل٧

* وتەی هاوکاری *

نەورۆزو سەرکەوتنی کاروان

ئەمساڵ، گەلی کوردمان، یادی جەژنی نەتەوەیی خۆی، جەژنی نەورۆزی لە بارو دۆخێکی تایبەتدا کردەوە، لەبارێکا ولاتە خۆشەویستەکەمان، عیراق لە دوو لاوە، لەجەنگی رەوای پاراستنی سەربەستی و سەربەرزی دایە، جەنگی بەرپەچدانەوەی چاوبرسیەتی و دوژمنایەتی کاری و باوەڕی رەشی رەگەزپەرستی خومەینی و تاقمە دڕندەکەی فارسە دوژمنەکان، لەناویشەوە جەنگی بەردەوامی بیناکاری و ئاوەدانی و ژیانی هاوچەرخ.

شۆڕشی ١٧-٣٠ تەموزی پیرۆز، کە حزبی سەرکردە، حزبی، بەعسی عەرەبی سۆشیالست رای بەران و رابەری کرد، هەر لە یەکەم رۆژی بەرپابوونیەوە، لە سەر رێبازی پێشکەو تنخوازی و مرۆڤایەتی حزب و بەپێی بەرنامەی بەباوەڕانەی راستەقینەی هەنگاوەکانی بەهەزو پێشەوەنا، یەکێ لەو دەسکەوتە مەزنە پیرۆزانەی بو گەلی کوردمانی بەدی هێنا بریاری ژمارە (٢٤٦)ی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش بوو لە [٢٤-٩-١٩٦٨] دا بەوەی کەرۆژی ٢١ی ئادار جەژنی نەورۆزی گەلی کوردمان و پشوی رەسمیە بۆ هەموو عیراقیەکان.

بەدوای ئەم نەورۆزی مرۆڤایەتیەی سەرکردایەتی حزب و شۆڕشدا، چەندان دەستکەوتەی مەزنی تر بۆ گەلی کوردمان هاتەدی هەر لە باوەڕهێنانی بەمافە رۆشنبیریەکانمانەوە، تا بەیاننامەی ١١ی ئاداری میژوویی و دوای چوار ساڵ دەرچونی یاسای ئۆتۆنومی ناوچەی کوردستان و بەدوایدا دامەزراندنی دام و دەزگاکانی ئۆتۆنۆمی -ئەنجومەنی راپەراندن و یاسادانان- هەموو ئەم هەنگاوانە، یەکیتی نیشتمانی عیراقی زیاتر پتەو کردو کردیە دیوارێکی پتەوو سەختی وای بەلگەی سەربەرزی و سەربەستی عیراق بێت بەرابەری حزبی سەرکردە حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالست.

وە کە ساڵی ئەمساڵ رۆڵەکانی نەتەوەی کورد لە سایەی سەرکەوتنەکانی جەنگی رەواماندا و لەسایەی بەخششی خێرو خۆشی شۆڕشدا بۆ هەموو گەلی عیراق یادی نەورۆزی کردەوەو ساڵانی رابوردوی تەمەنی شۆڕش ساڵانی کاری دڵسۆزانەو بیناکاری بوو مرۆڤی عیراق لە سایەیدا سەربەرزو سەربەست ژیاو دەژی، ئەوا ئیستا گەلی کوردمان لەهەلویستی بەوەفایی و دڵسۆزیەوە بۆ سەربەستی و سەربەرزی عیراق و زیاتر پتەوکردنی یەکیتی نیشتمانی و پاراستنی دڵسۆزانەی ئەو دەستکەوتانەی لەسایەی شۆڕشدا بۆی بەدی هاتووە بەشانازیەوە بەشداری مەردانەو دڵسۆزانەی جەنگی رەوای گەلەکەمان دەکات و خوێنی رۆڵەکانی کورد تێکەڵ بەخوێنی برای عەرەب دەبێت بۆ ئەوەی نەیەڵن دەستی چاوبرسیەکان بگاتە ئەو بینا بەرزەی کاروانی شۆڕش بۆی دروست کردوین.

نەتەوەی کورد هەروەك هەمیشە بەوەفا بووە، هە بە هەمان سیفەتی بەوەفایی بەڵێن، بە سەرکردەی کاروان و رۆڵەی دڵسۆزی گەلی عیراق صدام حسین دەدات کە سەربازی بەوەفای پاراستنی عیراق و کاروانی هەمیشە بەرەوپێشەو، چوی بێت و لە جەژنی نەورۆزی ئەمساڵدا ئەم بەوەفاییە زیاتر دەسەلمێنێ و خوێنی خۆی لەپێناوی پاراستنی سەربەرزی کاروانی شۆڕشی ١٧-٣٠ تەموزی مەزن و سەربەستی عیراق و یەکیتی نیشتمانی راستەقینەدا لا هەرزان بێت و بۆ پێشەوە.

* هاوکاری *

پشت بەخواو باوەڕی پتەو سەرکەوتنمان بەردەوام دەبێت

لە هەموو بەرەکانی جەنگدا
هێزەکانمان دەستی مەردانە لە دوژمن دەوەشێن

جەنگاوەرە مەردەکانی سوپای عیراقی ئازاو دلێر، بەردەوامن لە ئاراستە کردنی لێدانی توندو جەرگ بڕانە بە سەر سەری دوژمنی دڕندەو عەقڵ پوچی فارسە رەگەزپەرستەکاندا.

هەفتەی رابووردو، بەرەکانی کەرتی خواروی جەنگ، چەندان هەڵمەتی سەرکەوتوانەی هیزە جەنگاوەرەکانی عیراقی بەخۆیەوە بینی کە ئەنجامی زیاتر سەرکوت کردنەوەی ئەو دوژمنە نارەسەنە بوو کە دەیسویست مل کەچمان بکات، بەلام دەستی پۆلاینی عیراقی لێ کرایەوەو ئەنجامی چاوبرسیەتی دوژمن شکاندن و راکردن بوو لە هەموو بەرەکانی شەڕداو ئالای سەرکەوتنی ئێمە تادی بەرزتر دەشەکێتەوە.

بەپێی بەیاننامەکانی سەرکردایەتی گشتی هیزە چەکدارەکان، زیانی دوژمن لە ماوەی هەفتەی رابووردودا بەم جۆرە بووە:

● ١٨-٣-١٩٨٢:
٨٥ کوژراوو یەك دەبابەو یەك سەربازبەری مودەرەعەو چوار لۆری و یەك تۆپ و یەك روانکەو حەوت بنکەی تەقەمەنی و شەقلێك و ژمارەیەك لە سەربازەکانی دوژمن دەردەست کران و دەست بە سەر چەك و جبەخانەیەکی زۆری دوژمندا گیراو دیسان فرۆکەکانمان بنکەو مولگاکانی فارسە رەگەز پەرستەکانیان لە کەرتی خوارو ئاگرباران و کردو زیانێکی زۆریان پێ گەیاندن.

● ١٩-٣-١٩٨٢:
٢٨ کوژراوو چوار لۆری و دوو تۆپ و پێنج بنکەی تەقەمەنی و هەشت روانکەو توفم کردنی بەلمێك.

● ٢٠-٣-١٩٨٢:
لەم رۆژەدا هەلمەتێکی سەرکەوتوانەی هیزەکانمانی بۆ سەر بنکەکانی دوژمن و لە ئەحوازو خفاجیە کراو زیانی دوژمن: ٤٨ کوژراو سێ بنکەی تەقەمەنی و یەك مودەرەعەو یەك لۆری و یەك روانکەو خستنە خوارەوەی فرۆکەیەك.

● ٢١-٣-١٩٨٢:
لەم رۆژەدا لە ئەنجامی ئەو هەلمەتەی رۆژی پێشوتر دەستی پێ کرد هیزەکانمان بە تەواوی دەستیان گرت بە سەر: سیبان و شیخ سەمەرو رقابیەو کوهەو فرسیەو سعدون تەفك و سەید شریف و قەبسەریداو فرۆکە ئازاکانمان ٣٥ جار بنکەو مولگاکانی دوژمنیان ئاگرباران کردو هەموو جاریش بە سەلامەتی دەگەڕانەوە بنکەکانی خۆیان و تێکرانی زیانی تری دوژمن بەم جۆرە بوو: کوشتن و بریندار کردنی ژمارەیەکی زۆر لە هیزەکانی دوژمن و دەردەست کردنی ژمارەیەکی ترو خستنە خوارەوەی دوو فرۆکەی دوژمن لە شۆش

● ٢٢-٣-١٩٨٢:
٩٤٣ کوژراوو ژمارەیەکی زۆر بریندارو بە دیل گیراوو ١٦ دەبابەو سێ سەربازبەری مودەرەعەو ١٧ لۆری و چواردە تۆپ و شەش بنکەی تەقەمەنی و بنکەیەکی ساروخ و خستنە خوارەوەی فرۆکەیەکی سەمتی.

● ٢٣-٣-١٩٨٢:
بێجگە لە کەرتی دیزفول و شۆش زیانی دوژمن لە کەرتەکانی تر بەم جۆرە بووە: ١٠٧ کوژراوو یەك دەبابەو بنکەیەکی ساروخ و دوو لۆری یەکێکیان سەربازی تیابووەو یەك بنکەی تەقەمەنی و یەك روانکەو یەك شەقل.

Institut Kurde de Paris

لە دوو بروسکەدا بۆ سەرۆکی فەرماندە صدام حسین بەبۆنەی جەژنی نەورۆزەوە :

جەماوەری کوردستان سلاو لە سەرکردەو سەرکەوتنەکانی سوپای ئازامان دەکەن

سەرەکی پێشەوا صدام حسین بەبۆنەی جەژنی نەورۆزەوە ئەم بروسکەیەی خوارەوەی لە کاک احمد عبدالقادر سەرەکی ئەنجومەنی یاسادانانی ئۆتۆنۆمی ناوچەی کوردستانەوە بۆ هات :

لەگەڵ ئەو سەرکەوتنانەی سوپای قادسیەی صدام دژی دوژمنی فارسی ڕەگەزپەرست وەدەستی دەخەن و لە سێبەری ئۆتۆنۆمی و دەستەوتەکانی شۆڕشە پیرۆزەکەمانا بە پێشەوایەتی یە مێژووییەکەتان ، گەلی کوردمان ئاهەنگی جەژنە نەتەوایەکەی ئەگێڕێ کە جەژنی نەورۆزەو هەموو گەلی عیراقیش لەگەڵیا ئاهەنگی ئەو جەژنە ئەگێڕێ کە بوە بە جەژنی هەموان و بوە بە نیشانەی برایی و خۆشەویستی و یەکێتی نیشتمانی پتەو .

ئاهەنگگێران بەبۆنەی جەژنەوەو لەم کاتەی ژیانی گەلەکەمانا ماناو چێژێکی تایبەتی هەیەو بە جوانترین شێوە عیراقایەتی کوردەکان دەردەخا لەو ئازایەتی یەدا کە پیشانی دەدەن لە بەرگری کردندا لە ئاوو خاکی نیشتمانی لە قادسیەی صدامداو لە هاوبەشی کردنی کاریگەردا لە ڕیزەکانی سوپای قارەمانماندا بە درێژایی بەرەو مەیدانەکانی شەڕدا بۆ وەدەستهێنانی سەرکەوتنی کۆتایی بە سەر فارسی لووت بەرزی دوژمندا .

بەم بۆنە پیرۆزەوە سەربەرزی یە بۆم بە ناوی خۆم و بە ناوی ئەندامانی ئەنجومەنی یاسادانانی ئۆتونۆمی ناوچەی کوردستان و جەماوەری گەلی کوردمان گەرمترین پیرۆزبایی تان پێشکەش بکەم و بەڵێنتان بۆ تازە بکەینەوە کە هەمیشە سەربازی دلسۆزو بەوەفا ئەبین لە پێناوی پاراستنی نیشتمان و دەستکەوتەکانی شۆڕشە مەزنەکەی حەفدەی تەمووزی پیرۆزو لە خوا دواکارین ئەم یادە بە خێرو پێشکەوتن و پەرەسەندنەوە بێنێتەوە بە سەر گەلەکەمانداو لە سایەی پێشەوایەتی ورد بینتانا خێرو پێشکەوتن و خۆشی بە سەر شۆڕشە بەجەرگەکەمانىدا بێنێ و هەر خوایش سەرچاوەی سەرکەوتنە .

هەروەها سەرەکی پێشەوا بەم بۆنەیەوە ئەم بروسکەیەی خوارەوەی لە کاک جمال حاجی شریف سەرەکی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندنی ئۆتۆنۆمی ناوچەی کوردستانەوە وەرگرتوە :-

لە مانگی خێرو بەخشندەیی ئازاردا جەژن و خۆشی یەك بەدوای یەك دێن هەر لە سەرکەوتنی خۆماڵی کردنی نەوت و جەژنی مامۆستایان و ئافرەتانی عیراق و ئافرەتانی جیهان و یادی دانانی یاسای ئۆتۆنۆمی بەرزەوە تا جەژنی نەتەوایەتی گەلی کوردمان ، جەژنی پیرۆزی نەورۆز کە

کاوەی ئاسنگەر پێشەوایەتی ڕۆلەکانی گەلەکەمانی کرد دژی ئەژدەهاکی فەرمانڕەوای زۆرداری فارس و تاج و تەختی زۆرو ستەمکاری ڕووخاند .

سەرەکی مەزن ئەمرۆ چەند لە دوێنی ئەچێ وا گەلی کورد لە ئێراندا هەڵساوەتەوە دژی نەفامەکانی قوم و تاران ئەوانەی قەسابخانەیان بۆ گەلەکانی ئێران داناوە چونکە داوای مافی نەتەوایەتی ڕەوایان ئەکەن .

چەند مرۆڤی کورد هەست بە سەربەرزی و خۆشی و شانازی ئەکا کە ئەبینێ سەرەکمان و فەرماندەری کەشتی یەکەمان تێکۆشەر صدام حسین ئامادەیی عیراق پیشان ئەدا بۆ یارمەتیدانی هێزە بەرهەڵستکەرەکانی ئێران و پشتگرتنی گەلەکانی کە تێ ئەکۆشن لە پێناوی هێنانەدی مافە ڕەواکانیانا .

سەرەکی ئازاو قارەمان بە ناوی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندنی ئۆتۆنۆمی ناوچەی کوردستان و بە ناوی جەماوەری ناوچەکەو بە ناوی خۆمەوە بەرزترین نیشانەی خۆشەویستی و دلسۆزی و بەوەفایی تەواوو دلسۆزانەترین دڵەوە هەڵقوڵابێ بە بۆنەی جەژنی نەورۆزەوە کە لە چەرخی شۆڕشی بەعس و پێشەوایەتی یە ورد بینەکەتانەوە نەك هەر بوە بە جەژنی کورد بە تەنیا بەڵکو بوە بەو جەژنەی هەموو عیراقی یەکان بە نیشانەی پتەوی و ڕەسەنایەتی یەکێتی نیشتمانی ئاهەنگی بۆ ئەگێڕن .

سەرەکی گەورە : پەیمانێکت ئەدەینێ پەیمانی پیاوبێ کە هەمیشە سەربازی شۆڕشی سەرکەوتووبین و هەموو توانامان لە پێناوی شۆڕش و بەرهەڵستی دوژمنان و تەماعکارانا بەخت بکەین لە هەرکوێ بن و شناسنامەیان هەرچی یەك بێ . هەموومان گیانمان فیدایەو خوێنمان زۆر لا هەرزانە لەپێناوی عیراقی خۆشەویستمانا کە بەرەنگاری فارسە نەفامە ڕەگەزپەرستەکان بوەتەوە تاوەکو مل کەچ ئەکەن بۆ هەموو مافەکانمان لە دەسەڵاتی نیشتمانیماندا بەسەر خاکو ئاومانا .

سلاو لە هەموو ئەو عەرەبانەبێ کە لە شەڕی پیرۆزماندا لە باڵی ڕۆژهەڵاتی نیشتمانی عەرەبدا لەگەڵمانا وەستاون .

داوەشان و شەرمەزاری بۆ ئەوانەی هەر بە جنسیە عەرەبن وەك حافظ أسدی ترسنۆك کە دەستی خۆی خستوەتە دەستی دوژمنانی عەرەب و ئیسلام و دەستی ئەوانەی سوێندخواری ئەکەن لەگەڵ زایۆنیزمدا دژی عیراقی نەمر عیراقی بەعس .

هەر پێشەوای بەردەوامی گەلمان بێ و سەرکەوتن لە خواوە .

جەماوەری گەل زیاتر ئامادەیە بۆ خۆبەخت کردن و پتەوکردنی گیانی سەرکەوتن

ڕیزەکانی جەماوەری گەلەمەزنەکەمان بەردەوامن ئامادەیی خۆیان نیشان دەدەن بەگیان و سەروماڵ ئامادەن و خەبات بکەن بۆ پاراستنی گیانی سەرکەوتن لە قادسیەی صدامی پیرۆزدا :

سلێمانی

نەوجەوانان و پێشڕەوان و لاوانی شاری سلێمانی ڕایان گەیاند کە ئامادەی خۆبەخت کردنن لە لیواکانی کاری تایبەتیدا بەمەبەستی بەشداری کردن لە جەنگی ڕەوای قادسیەی صدامدا .

لە بروسکە نامەیەکدا کەئاڕاستەی بەڕێز سەرەك (صدام حسین)یان کرد بەڵێنیاندا کە هەمیشە سەربازێکی بەوەفا بن و هەمیشە دلسۆزی بیروباوەڕی حزب و شۆڕش بن . ئەمەش لە کۆتایی ئەو کۆبوونەوەیەدا بوو کە لە یاریگای وەرزشی ی سلێمانی سازکرا .

هەروەها بەڕێز پارێزگاری سلێمانی لەو کۆبوونەوەیەدا کە دەستەی لقی سلێمانی ی یەکێتی گشتی لاوانی عێراق سازی کرد وتەیەکی خوێندەوەو تیایدا سلاوی سەرەکی فەرماندە (صدام حسێن)ی گەیاندە هەموو بەشدارانی ئەو کۆبوونەوەیەو پیرۆزبایی بەبۆنەی جەژنە نەمرەکانی ئادارەوە لێکردن ، هەروەك تیایدا باسی گیانی لەخۆبوردن و ئازایەتی لاوانی پارێزگاکەی کرد لەم قۆناغەی ئێستادا کە وڵاتەکەمان جەنگی ڕەواو شەرەفمەندێتی خۆی تیادا دەگێڕێ بۆ بەرگری کردن لە گەورەیی و کەرامەتی نیشتمان و نەتەوە .

هەروەها باسی ڕەگ و ڕیشەی ئەو دوژمنایەتی یە مێژوویی یەی فارسەکانی کرد کەهەیانە دژی وڵاتە خەباتگێرەکەمان .

بەڕێز پارێزگار وتی ئەو سەرکەوتنەی کەهێزە قارەمانەکانمان بەدەستیان هێناوە بەسەرکردایەتی بەڕێز سەرەکی فەرماندە صدام حسین ، تواناو هێزو باوەڕی جەنگاوەرە ئازاکانی چەسپاندوە دەگەیەنێ کەسەرکەوتن هەمیشە بۆ ئێمە دەبێ ، ئەمەش لەسەرئەنجامی کۆبوونەوەی جەماوەری گەلەکەمان لەدەوری سەرکردایەتی یە بێوێنەکەی سەرەکی فەرماندە صدام حسین .

جەماوەری ناحیەی

بروانە ل٧

گرانەوەی دەستەیەك لە جەنگاوەرانی پارتی دیموکراتی کوردستان لە بەرەی جەنگ

جەماوەری پارێزگای بابل پێشوازی دەستەیەکی تری ئەو جەنگاوەرانەی پارتی دیموکراتی کوردستانی کرد کە لەبەرەیەکی جەنگ گەڕانەوەو دوای ئەوەی کە شەرەفی بەشداری کردنی قادسیەی بەرزی صدامیان دژی فارسی ڕەگەزپەرستی دوژمن کرد بەشاری حیلەدا ڕابووردن .

لەبەردەمی سەرکردایەتی حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست لقی بابلدا هەڤاڵ ئەمینداری نهێنی سەرکردایەتی لقی بابل فەرماندەی سوپای میللی ناوچەی بابل و هەڤاڵان ئەندامانی سەرکردایەتی لقی ناوبراوو بەڕێز جێگری پارێزگارو سەرەکی بەڕێوەبەرێتی یە مەلبەندی یەکان و نوێنەرانی ڕێکخراوە پیشەیی و میللی یەکانی پارێزگەکە بەشداری پێشوازی یەکەیان کرد .

بروانە ل٧

ئاهەنگ بەبۆنەی جەژنی نەورۆزەوە لە هەموو ناوچەی کوردستان و پارێزگاکانی تری گرتەوە

لەم ئاهەنگانەشدا دامودەزگا ڕەسمی یەکان و ڕێکخراوە حزبی یەکان و جەماوەری یەکان بەشداریان کرد .

● لە پارێزگای هەولێر لیژنەی ناوەندی ئاهەنگگێران ئاهەنگێکی هونەری لە هۆڵی ڕۆشنبیری جەماوەری ئەنجامداو تیایدا بەڕێز موسی عبدالصمد سەرەکی ئەنجوومەنی ڕاپەڕاندنی ناوچەی کوردستان بەوەکالەت و بەڕێز یاریدەری ئەمینداری گشتی بەڕێوەبردنی ڕۆشنبیری و لاوان و هاوڕێیان جێگری ڕازگرو ئەندامانی سەرکردایەتی شعبەی هەولێری حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست ئامادەبوون .

لە ئاهەنگەکەدا تیپە هونەری یەکانی سەربە یەکێتی ئافرەتانی هەولێرو یەکێتی

بروانە ل٧

نەورۆزی پیرۆز .. پیرەمێردی گەورە

جەزا علی ئەمین

ساڵی جاڕێ گردەکەی یارە دەبینم دەبێتە مەشخەڵانی ئاگر .. وەك ئەوە باڵندەیەکی ئەفسوونی بێ شارە کە دەخانە ناو گەرمی و ڕۆشنایی خۆیەوە .. لە ناکاو پیرەمێرد دەردەکەوێ ، سپی سپییە ، بە قەڵەمی ئاگر لە سەر دووکەڵی ئەو هەورانە دەنووسێ کە تازە بەتازە ئاگری تایەو چیلکەو چاڵی منداڵان دروسیان کردووە ، وردەتەم و دووکەڵ دەڕەوێن ، پێیە کان ڕووەو ساماڵ مل دەنێن .. ئەو ڕۆژنامەیە دەبێتە چەتری ساماڵ و هەڵدەفڕێ ، زایەڵەی پیرەمێرد دێتە گوێ :

× × ×

تاو تاو پیرەمێردم لێ دیارە ، ڕیشەکەی بۆنە ئاگر ، گۆران و بێ کەس و عبدالواحد نوری و شێخ نوری و .... ئەوانی کە قەڵەمەکانیان بەو ڕیشە نورانییە تیژ دەکەنەوە ! تاڵە تیسکی ، تیشکی لێ

بروانە ل٧

بانکە وازێك

لە گۆڤاری «کاروان»ەوە

جێگەی پێخۆشحاڵیمانە کە چەند ساڵێك لەمەوبەرەوە چەند ئەستێرەیەکی گەشی وەك (**بەیان و ڕۆشنبیری نوێ و ڕۆژی کوردستان و نووسەری کوردو هاوکاری**) بەردەوام لە ئاسمانی ڕۆشنبیری کوردیماندا بدرەوشێنەوەو کاروانی ئەدەب و هونەرو زانستیمان بەرەو پێشەوە بەرن . بەڵام جێگەی زیاتر پێخوشحاڵیمانە هەموو ئەدیب و هونەرمەندو ڕۆشنبیرانی گەلی کوردمان ئاگادار بکەین کە بەرێوەیە ئەستێرەیەکی گەشی تر .. ئەستێرەی گۆڤاری (کاروان) بەم زووانە بچێتە پاڵ ئەوان و هەنگاوێکی تر کاروانی ڕۆشنبیری کوردی بەرەوپێش بەرێ .

(کاروان) گۆڤارێکی ڕۆشنبیری گشتی ی مانگانە دەبێ و بە زوبانی کوردی و عەرەبی دەردەچیت و بە بڵاوکردنەوەی زادەی بیرو هۆشی ڕەنگینی نووسەرانی کورد ، شان دەداتە بەر ئەرکی خزمەتکردنی ووشەی پیرۆزی کوردی .

(کاروان) هەربەرهەمێکی ئەدەبی و هونەری و زانیاری بە هەمو لقەکانیانەوەو هەرباس و خوازێکی پەیوەندیدار بە لاوان و چست و ...... چالاکی یانەوە دەگرێتە دوو توێی لاپەڕەکانی خۆی .

جا بەم بۆنەیەوە داوا لە هەموو نووسەران و ڕۆشنبیرانی کورد دەکەین کە لەگەڵماندا (کاروان) بخەنە تەك کاروانی ڕۆشنبیری کوردی و ڕێگای سەرکەوتن و سەرفرازی پێبکرنە بەر . داوایان لێ دەکەین قەڵەمی دەستیانی بۆ بخەنە کارو لاپەڕەکانی بە بەرهەمی ڕەنگینی خۆیان برازێننەوەو پێشەکیش سوپاسیان دەکەین .

دەستەی نووسەران
ئەدرەسمان :
هەولێر - ئەمینداریتی ی ڕۆشنبیری و لاوان
گۆڤاری (کاروان)

ئاهەنگێکی هونەری

پارێزگاکە وتەیەکی خوێندەوەو تیایدا باسی یادی نەورۆزی کردو بەناوی جەماوەری کرێکارانیشەوە لە پارێزگاکەدا پەیمانی ئەوەی دووپات کردەوە کە بەردەوام بن لە زیادکردنی بەرهەمهێناندا بەمەبەستی پشتگرتن و هاوبەشیکردن لەبەرەکانی جەنگدا .

● بەبۆنەی جەژنی نەورۆزەوە ، یەکێتی گشتی نەقابەکانی کرێکاران لقی هەولێر ، ئاهەنگێکی قەشەنگی لەهۆڵی ڕۆشنبیری جەماوەر سازکرد .

بەڕێزان پارێزگاری هەولێرو هەڤاڵ نهێنگری مەکتەبی کرێکاران لەسەر - کردایەتی لقی هەولێری حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست ئامادەی ئاهەنگەکە بوون .

بەڕێز کمال سابیر سەرۆکی نووسینگای ڕاپەڕاندنی یەکێتی نەقابەکانی

نەورۆز .. یادی پیرۆز

زیاد کەریم خدر
هەولێر

بێ گومان مێژووی نەتەوە پڕە لە داستانی غەریبی و سەرکەوتن کە بەشێکە لەم گەلە وە دەیسەلمێنێ کە ئەو گەلە خاوەنی نیشتیمانی نێرگزو لوتکەی بەفرین و ڕۆژو گوڵاڵەی خۆشەویستی یە . . . منداڵەکانی کوردستان بە چەپکە نێرگزی سپی دڵیانەوە کە پڕە لە گۆرانی چیایی و سرودی جوان پێشوازی هەموو گەشتگەرێك دەکات لە نێوانی بەردە قارەمان و سولەیمانی لە بەستۆرەو لە دڵوپە لەهەر شوێنێکی ئەم خاکە ئازیزەو هەموو بە یەکەوە دەڵێین ..

ئەم ڕۆژی ساڵی تازەیە نەورۆزە هاتەوە

جەژنێکی کۆنی کوردە بەخۆشی و بەهاتەوە

کاتێك بەهار دەگەڕایەوە بۆ ئەوەی ژیانێکی خۆش و سەرەتای ساڵێکی نوێ دەست پێبکات ، چەقۆی تیژی زوحاکی خوێن مژو جەلادەکانی دەکەوتە گیانی مرۆڤ و لاشەکەی .. گەل گوێی پڕبوو لە ناڵەو هاواری لاوان و ترس و سەبرێکی بێسنوور ئارام نەما . هەر بۆیە کاوەی ئاسنگەر زۆری بۆ هێناو ناچار خۆی و چەکوشەکەی لەگەڵ هێزی ئەم گەلە قارەمانە بۆ ڕزگارکردنی لەدەست زوڵم و زۆرداری توانیان ڕۆژێکی نوێ دروست بکەن و بە ئاگر لەسەر هەموو لوتکەی چیا بەرزەکانی کوردستانا گۆرانی سەرکەوتن و خۆشەویستی بنەخشێنن ..

کە نەورۆز هات گوڵاڵەو نێرگزو وەنەوشە لەگەڵ کچ و کوڕە خنجیلانەکانمدا بەجلی ڕازاوەی کوردی دەستیان کردە ملی یەکترو لە نێو دۆڵ و قەدپاڵە ڕەنگینە - کانی ئەم کوردستانە خۆشەویستەدا . . لەبەر دەم چەمچەمەی بوێبوڵ و قاسپەی کەوی سەر لوتکەکان و بە دوو قۆڵی لەگەڵ فیتەی شمشاڵی کاکەی شوان و بەیستو باڵۆرەی شەنگەبێریدا ڕەشبەڵەك بۆ ئادارو بۆ نەورۆزو بۆ ئۆتۆنۆمی ساز دەکەن ...

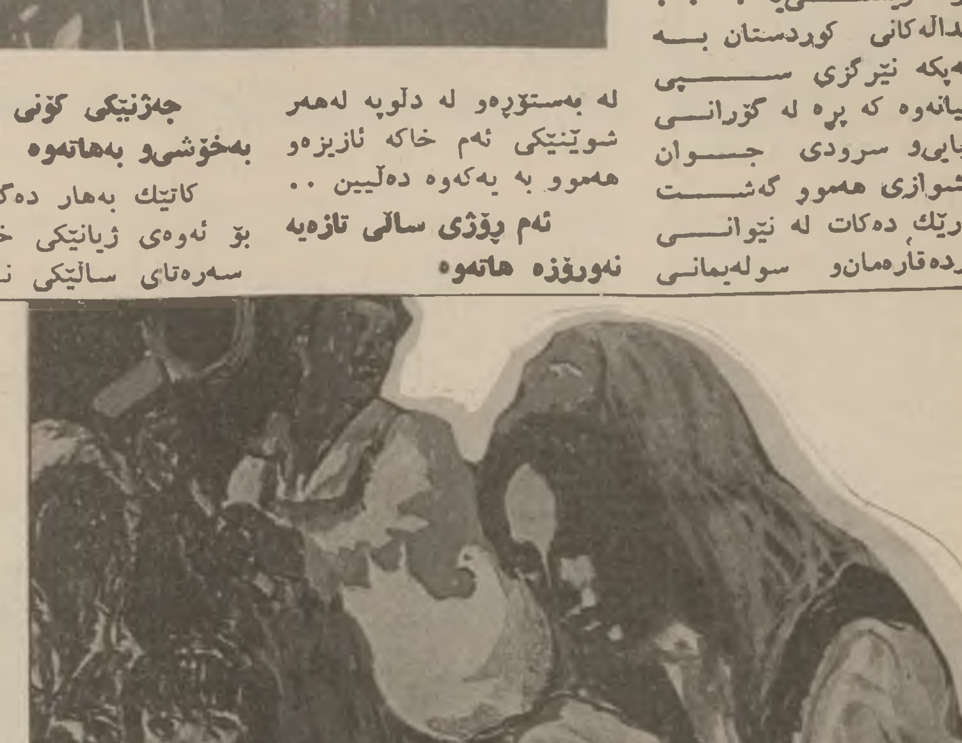

نەورۆزی خەندە

● لەڕۆژگارێکی دوورا ، کاوە چاوی بڕیبوە ئاسۆ... چەخما خەی ئاگری نەورۆز ، لەو شەوە تووشانەدا تەلانی بەندەنەکانی ڕووناك دەکردە - وە ، لەشی گەرم دادەهێناو ، لەنێو کڵۆ بەفری تەواوەدا ئەزووی سەرماو سۆڵەی زستانی دەخنکاند ..

× × ×

● ئەمڕۆش ، ئاگری نەورۆز بۆ زەمینی تێراوی ئەم خاکە دێرینە تریسکەی گەرمایی دووان و سەوزبوون و سەرهەڵدانە شەوانی ئەمڕۆش . ڤیستەڤاڵی هەمە ڕەنگی مانگ و ئەستێرەی گەشە .

● نەورۆزی ئەم ڕۆژ کارەمان بزەی ئومێدە ، خەندەی ئەبەزینەو ، موچڕکی ترس و تیاچوون دەخاتەنێو دڵی هەموو ناحەزانی خوڕو ، عیشق و ، عیراقی سەربڵندی کوردو عەرەب .

عبدالوهاب تالەبانی

Institut Kurde de Paris

راستی نەورۆز و هەستێکی زیندو

نووسینی : عەبدوڵلا عەزیز خالد

حوكمی مێژوو سەختو بێ بەزەییەو گەلێ جار لـە ژێر كۆڵو باری گرانییـدا دەیان هێزدارو لاواز پساوەو پلیشاوەتەوەو لە تەك لافاوی تیژ و خوڕی خۆیـدا ڕایماڵیـون و لەبەر بـێ خاوەنیان تەنیا لە چـوارچێوەی عەنتیكە و مۆزەخانە كاندا دەمە نا دەمی تـۆز و گەردی یاد و بیرەوەریـە تاڵەكانی ژیانیان لێ دەتـە ـ كێنرێ .

من پێم وایە لە هـەموو سات و بار و سەردەمەكاندا دۆخی بوونی خاوەنیەتـی ئەو كۆمەڵە مرۆڤەی هەوڵ و تەقەلای بێ وچان لە پێناوی بزر نە كردن و گەشەپێدانی كار و بیر و بەری ڕەنجـی دێرینی نەتـەوە دەدەن و جگەرسۆزانە مەبەستیانـە ئەو زادە ڕەسەنەیان بەفیڕۆ نەڕوات و هۆشمەندانـە بەتەنگیەوە دێن .

گەڕان و شوێـن پێ هەڵگرتنـی ڕووداوە مێژوویەكان و بـەراورد كردنیان لە تەك جێمـاوی شوێنەوارە دێرینەكانـی مرۆڤ ، ڕاستی واقیـع دەردەخات و ڕایەڵـی ڕەسەنایەتی مێژووی دوێنـێ بە ئەمڕۆ دەبەسـتێت و ئەوسا ئاكامی چەسـپاوی دەبێتـە مایەی شانازی و سەربەرزی وەچەی نوێ ..

سەبارەت بە پیرەوەچوونی یادی نەورۆز و ڕاپەڕینـە مێژویەكەی كاوەی كـورد گەلێ بیروڕای جیاواز یـان لەیەكچـوو دەربـڕاوە و نووسراوەتەوە .. هەر لـە شەقڵی هەر دوو دیاردەكـە ئاوێتەیەكی خەست و خۆڵی یەك كراون ، تـەنانـەت گەیشتوتـە ئاسـتو ئەندازەیەكی ئەوتۆ كە لەباری هەموو ڕۆشنیریكدا نەبێـت هەروا سـوك و ئاسـان لەیەكیان دابڕێ .

بێ‌بە پێم وایە لێكۆڵینـەوەی ورد و قوڵ و توێژینـەوەی زانستانە ئەركی سەرشانـی پسپۆڕان و شارەزایانـی مێژوویە و لـەو ڕووەو ، چاوەڕوانی هیمەتـی دلسۆزانەیان لێ‌دەكرێ . . من لە كلاوڕۆژنەی بیروڕای خۆمەوە چەند ڕاو بۆچوونێكی ڕاگوزاری سەبارەت بـە لایەنێكی گرنگی (نـەوروز) دەردەبڕم ، هیوام وایـە ئاوڕدانەوەیەكی بێ‌لایەنانە و دلسوزانە بێت لـە مێژووی

دێرینمان و هیچ نەبێـت شتێكی پاكی ڕاستگۆیی بێـت لەسەر خەرمانەی بیـروڕای خەملێوی ئەو دلسوزانـەی لەم مەیدانە دا ویستویانـە بە نەوازشەوە بەخشنـدەیی زادەی بیری خۆیان پێشكەش بكەن .

... گەر بەوردی پـەرە پەرە مێژوی دێرینی نەتـەوە دراوسـێیەكانـی كورد هەڵبدەینە وە وَ بە چـاوی تیژی پشكنین ـ ـسەر و سۆراخی ڕاستـی ی لەدایك بوونی نـەورۆز و یـادی ڕاپەڕینە مێژوویەكەی ئـەو ڕۆژە بكەین ، دەم و دەست ڕوو بە ڕووی ڕاسـتیەك دەبینەوە كە نەورۆز ئاوێتەی سەرەتا و هاتنـی وەرزی بەهار كراوە ، دیارە وەرزی بەهاریش لای تێگـەڕای نەتەوەكانی سەر ئـەم ئەستێرەیەی ئێمە كەم یـا زۆر میوانە و سـابەرەت نەورۆزەكەی لەمەر خۆمان و ڕاپەڕینـەكـەی كـاوەی ئاسنگەر بەرووی زوحاكـدا هـەر لە كۆنـەوە وەك ڕاستیەكی مێژوی. ناویـان براوە و شوێنی شـیاوی خۆیان كردۆتەوە و گەلـێ زانا و مێژووتووسـی گەورەی ئەم دنیایە ئـەم بابەتە زیندویەیان فەرامۆشـس نەكردوە وەك (مەسـعودی و یەعقوبی وطبری وابن الاثیر و فردوسی و گەلێكی تر ..) ئەمە و سەرەڕای ئـەوەی گەلـێ لە ڕوژهـەڵات ناسەكانیشـس (ئەدوّار جرانڤیل براون لەكتیبـی مێژوی ئەدەب لەئیـران) لێی دواوە و بیروڕای خۆی لەمەر نەورۆز و ڕاپەڕینەكەی كاوە دەربڕیوە ، واتە یەكەم ڕۆژی نـەورۆز و یادی ڕاپەڕینەكەی كاوە لە حالێكدا لەیەك ئان و ساتـی جووتدا دەست لـە ملانی یەكتر بووین یـان نەبووین ، كەچـی وەك ڕاستیەكی مێژوی ئیسپاتـی بوونی خۆیان كـردوە ، ئەگەرچی گەلێ جار ئـەم دوو یادە پیرۆزە هـەڵبەز و دابەزی پێكراوە و لە جەڕ و مەنگەنەی ویستی تایبەتـی دراوە و ڕاستی تیا ئاوەژوو یان پوچ كراوەتـەوە یان ئەوەتا بە نارەوا بـەلای نەتەوەیەكدا داتاشـراوە و گەلێ سیمای زەقی نادروست

بە دەستی ئانقەسـت وەك لەكەیەك بە ناو چەوانیدا نراوە

دەربارەی نـەورۆز و ڕاپەڕینـەكـەی كاوە و پەیوەندی بە كوردەوە گەلـی باری سەرنج هەیە، ئەگەرچی ناشبێت چاو لەو ڕاستیـە بپۆشین بەهۆی بار و دۆخی ڕامیاری و كۆمەڵایەتیـەوە كەبە پیرەوە چـوون و یادی نەورۆز و ڕاپەڕینەكـەی كاوەی چەوساوە لە سەرەتای چەرخی بیستەمە و گـوڕ و تینی دراوەتێ و ئـەم شێوەیـەی ئێـستای وەرگرتوە ، بەڵام ئـەو دیاردەیە هەرگیـز ئـەوە ناگەیەنێ كە نەتـەوەی كورد خاوەنی ڕاستیەقینەی نەورۆز و ڕاپەڕینە دلێریەكـەی كاوەی كـورد نەبێت و ببەسترێتەوە بە كێشـەی پەیرەوی ئاگركردنـەوە ئاینیەكانەوە ، چونكە لـە ڕاستیدا سروشتی جۆر و ئاو هەوای خاكی كوردستان وای كردوە كە وەرزێكـی تەواوی (زستان) بـەرگ بەستەڵـەك و سـەرما و سۆڵەیەكی سەخت بپۆشـێ و ژیان بەگرانی بەسـەر ببرێت ، بەڵام هەر بەداهات و سـەرەتاتكێی گزنگـی خۆری بەهار سەهۆڵ بەندان تینـی نامێنـێ و بەرەوتواندنـەوە دەڕوات و دەشت و دەر و چیاو دۆڵ بەرگی ژیانێكی نوێ دەپۆشن و دیمەنێكی دلفرێنی بێ‌هاوتا بە مرۆڤ دەبەخشێ .

ئەو گۆڕانە سروشتیە لای كورد پیرۆزە و شایستەی بە پیرەوەچوون شاباش هەڵدان و مژدە و یادكردنەوەی هەیە، بۆیە ئاگر كە نیشانـەی ڕووناكی و بەردەوامی ژیانـە لە هەموو كوچە و كەنارێـك (لەسەر لوتكـەی چیا و پێدەشت و سەربان و شوێنە بەرزەكان) دەكرێتـەوە و تەنیا ئێوارەی شەوی ٢٠/٣/٢١ هەموو سالێك كە بە یەكـەم ڕۆژی مانگی نـەورۆز دادەنرێت و بۆ ئەو مەبەستە تەرخان كراوە ، ئیدی ئەمە چ پەیوەندیەكی بە پەیـرەوی ئاگركردنەوەی ئاینی فارسە كانەوە نیە خۆ گەر وا بۆایە : دەبوو بە درێژایی شەوانـی ساڵ پەیڕەوی ئـەو ئاگركردنەوەیە بكرایە ! !.

دیارە ئەوانەی بەو جۆرە ڕای خۆیان دەسەپێنـن گەرەكیانە ڕوی ڕاستی مێژو بشێوێنن ، ئەمە لە لایەك و لە لایەكی ترەوە من پێم وایە كردنەوەی ئاگری شـەوی نەوروز و تەنیا لەو دەمـە ئێوارەیەدا و بەسـس ، نیشانەیەكی بە هێـز و و دروشمێكی پیـرۆزی ڕاپەڕینەكـەی كـاوەی چەوساوە بێت كە بڵێسـەی ئاگرە كە نیشانەی ساتـی هەڵمەت بردن بێت بۆ سەر ئەختی ستەمكارو خوێـن ڕێژ ...

سەرەنجام سـەری گلۆڵەی ڕاستیمان لا ئاشكرا دەبێت كە نەتەوەی كـورد بە شێوەیەكی سەربەخۆ لـە لای خۆیەوە ، بێ ئـەوەی (فارسەكان) توانیبێتیـان تەواوی شەقڵەكە لە كـورد داماڵن ، بۆیە خۆی بـە خاوەنی ڕاستەقینـەی ڕاپەڕینی كاوەی ڕۆڵـەی دەزانێ كە كەوڵەكـەی بەركۆشی كـردە بەیاخ و نیشانەی لەخـۆبوردن و بەرەوپێش‌چوونە لەبـەر ڕۆشـنایی ڕاستیـە مێژویەكان ، لای دۆست و نەیار ئاشكرا دەركەوتـوە ، نەورۆزو ڕاپەڕینەكـەی كاوە دوو یادی مەزن و جەژنێكی نەتەوەیی كوردە .

یادی نەورۆزو ڕوونكردنەوەیەك

بیرەوەری جەژنی نەورۆز بیرەوەریەكی دێرینـی مەزنی گەلی كوردمانـەو یادكردنەوەی لە ئەستـۆی هەموو كوردێكی دڵسۆزی نەتەوە ویستدایە .... كە لە بەردەم بڵیسەی ئاگـری نەورۆزدا چەپكە نێرگسـی نەبەزیو خۆشەویستیو وەفاداری پێشكەش بكەین بەو شەرەف مەندانەی كـە خزمەتی خاكو نەتەوەكەمان

دەكەن ...ئەوەی لە دەست بەهرەمەندانیش هاتبێـت كەسترخەمی تێیدا نەكراوەو بە ئەنجام گەیانـدراوە . (عورفی) شاعیرێشـس یەكێكە لەو بەهرەمەندانـە كە لە هەموو بیرەوەریەكـی یادی نەورۆزدا گروگڵپـەی ئەگری نەورۆز لە دەروونیـدا جۆشی سەندووەو هەستی خۆی دەربڕیوە ، پێشـس مردنی بە ساڵێك جوانتریـن قەسیدەی بۆ نـەورۆزی ساڵی ١٩٦٠ هۆنیوەتـەوەو پێشكەشی كردووبـن (١) پێش ئەوەی بچینە سـەر قەسیدەكە ... كاتێ كاكەی فەلاح بەسەر شیعرەكانـی عارف عورفیدا چووەوە كە ئامادەم كـردووە بۆ چاپ لەپەراوێز ئەم قەسیدەیـەی نەورۆزدا نووسیویە تی «من ئەم قەسیدەیە بەهـی « نەجمەددین مەلا » ئەزانم وە بیستوشمە لە ئاهەنگێكی جەژنی نەورۆزی ساڵەكانی پەنجادا خۆی خوێندویەـ تیـەوەو نازناری ئـەم قەسیدەیەش « مەلا »یە كە نەجمەددین مەلایە نـەك عورفی .

جا ئەوەی لەسەر مـن پیویستە وەك ساغكەرەوەیەكی ئەو دیوانە لەم ڕووە بیلیم : ئەم قەسـیدەیە لە لاپەڕە (٨٥و ٨٦و ٨٧)ی دیوانـە دەسخەتەكەی عورفیدا بـە خەتی خۆی نووسراوەو لـە سەر قەسیدەكەش نووسراوە سالـی ١٩٦٠ ئەمەشـس وامان لێدەكان كـە ئـەم قەسیدەیە هەر بە هـی (عورفی) بزانین هەر چەندە نازناوی (مەلا) لە دوا بەیتی قەسیدەكـەدا هاتـووەو (عورفی)یش خۆی لـە بنەماڵەی مەلا نصراللـەی قازیـە بە مانا بنەماڵەیەكی « مەلایەتیە »(٢) جا پێشـس ئەوەی دووبارە بینێرمـەوە بۆ ڕەزامەندی چاپ هیوادارم ئەم قەسیدەیە ساغ بكەینەوەو بیدەینەوە دەست خاوەنەكەی

« قەسیدەكە »

سەحەر هەستام لەخـەو
بیستم كە ئیمـڕۆ ڕۆژی
نەورۆزە. شیعاری كوردە لای
یەكتر بڕۆن بۆ جەژنە پیرۆزە.
برای شیرینی كورد ئیمڕۆ
كەوا ڕۆژێكی دڵ ڕوونە. كە
ڕۆژی ڕەزمـی كـاوە ،
بەزمی سەرتەختـی
فەرەیدوونە. هەوایـی
جەیشی نەورۆزە شكانـی
لەشكری زستان،بەرەو دووی
نا بە چـارێ بەفـری
سەر كسیوان هەتا كەیوان.
كە خاڵ خاڵ كەوتە سـەر
بەفری سەری ئەو كێـوو
كوساره.نەڵێی خاڵی سەری
گۆنای كەنیشكە كـوردی
نازدارە.لە هاڕەهاڕی لافاوو
لە گرمەی كوورە شیوانە(٣).
سەما كەوتە سەما ئیمڕۆ بە
چارێ دەم بە گریانە.بەهـارە
ڕۆژی نەورۆزە ، بلّی ڕۆژی
ژیانو ژین.گوڵی غونچـە
لەگەل بولبول ببەستن بـا
گرێی كابین (٤).لە نەقشـی
غونچەیی گۆنای كچانی قـەد
نەمامانی.هەزارانی وەكو مانی
ئەكەونە دەستو دامانی (٥).
لە چوانیدا ، بەهـای ڕووی
ئەو كچە كوردەی كەمەرچینە.
شكستی نرخـی بازاڕی
جەمالی دولبەری چینە.شكا
بازاری شەرمی گوڵ،حەیای
چوو نەرگسی شەهلا.گوڵی
باغی ئیرەم ئەمجا لە داخانا
هەنسك هەڵدا . گوڵاڵـەی
سووری سەر گۆنایی ئـەم
جۆرە جەوانانە.لەسـەر
چاوەی دلم ئەڕژێتە خـوار
خوێنی جگەرمانە.بە خوێناوی
جگەربوو ، غونچەی گوڵزاری
كورد گەش بوو.لە خۆشیانا
وەرە بەبینە وا ڕیشـی
سپیم ڕەش بوو.

پەراوێز :

١ ـ ئەم شـاعیرەمان « عارف كوری شیخ محمودی مەلانصراللەی قازیبە لـە خۆشـەویتیدا پیان ئـەوت « عـارف قـاپڕەش »و نازناوی شیعری (عورفی) یە لە ساڵی ١٨٩٦ لە شـاری سلێمانی هاتۆتە دونیاوەو لە ڕوژی ١-١-١٩٦١دا كۆچـی دوایی كردووە .

٢ ـ لـە زووربـەی شیعرەكانیـدا نازناوی نەنووسیووەو لە هەنـدی شیعریشدا نازنای«عارف»ی بۆخۆی داناوە .

٣ ـ كوورە : كوێرە .

٤ ـ كابـین : جووتبوون .

٥ ـ مانی : پیاوێكـی زیرەكی وینەگربوو خەلكـی هەمەدان بـووە لە سالـی ٢١٥ی زاینیدا هاتۆتـە دنیاوەو ئاینی «زەندیـق» ی بلاوكردەوە .

ـ ئومێد كاكەڕەش ـ

مومتاز حەیدەری

● دیسان ساڵێكی دیكە،لەژیانی زەمینو مرۆڤایەتی وەچەرخا ، هەروەهـا لەژیانی نەتەوەی كوردا .

ساڵێكی دیكەش لەتاقی ـ كردنەوەی خودی مـرۆڤ وژیانی هاوچەرخ زێدەبوو... بەڵێ ساڵێكی تریشـس كارەساتەكانی زیندەخەونـی خۆشو ناخۆش لە گێژاو و گێژەنی ڕۆژگاردا مەلەـ ـدەكەن ... بەڵام لەگـەڵ ئەوەشدا مـرۆڤ چەنـد بۆدواوە دەگەڕێتـەوە ، بەتایبەتی بۆ ئەو كاتەی نـەك نەورۆز یادكردنـەوەی بەئاشكرا قەدەغەبوو بەڵكـو باس‌كردنیشی ستەم بوو ، بۆیە ئەمڕۆكە مرۆڤ روناكـی بەدی‌دەكات ، بەڵكو تیشكـی خۆری مێژوو لەبیـرەوەری نەورۆزێكی نوێدا زیاتـر بەرزتر دەبێ‌و گڵپـەی زۆرتر شەقام روناك دەكاتەوە .

● یادی نەورۆز چەنـدنوێ‌دەبێتەوە ، یادگـاری هەڵس‌وكەوت ، سەركەوتـن دەور دەكرێتـەوە ، داوەری مێژووش لەڕۆژی نـەورۆز لەبەهاری كوردستاندا . . مژدەی بەكسانیو سـەر . فرازی بەمرۆڤی هاوچـەرخ رادەگەیەنێ .

● كاروانی نەورۆز لەگەڵ‌روبارەكاندا لەبەرەبەیانـی بەهاری كوردستانا لەگـەل دەنگی قاسپەی كـەوەكاناو سروودی سەركەوتن بەیەك‌ـ دەگەنەوە ئەوكاتە كیژۆڵـە سەربەرزەكانی كورد چەپكـی‌نێرگز دەبەخشنەوە ..

● بەلێ .. تادێ نەورۆز گەورەتر دەبێ .. ئـاوات مەزنتر دەبێ ..

موسیلەمەی درۆزن

حبیب علی میران

مسیلمەی كەذاب تۆ كەی نیەامی
تۆ كەی ڕەهبەری دینی ئیسلامی
كێ ئەم مێزەرەی لەسەر داناوی
كێ ئەم ڕدێنەی بێ بەرەو داوی
ئەم عەباو ڕیش‌و سەرو مێزەرە
ئەمە دەستوری ئایسن پەروەرە ؟
ڕدێن دەستوری پیاوی دیندارە
نەبۆ ئاشوب‌و شەڕو كوشتارە
هەر گۆمە‌ئاوێ نابێ بە حەمام
هەر ڕدێن دارێ نابێ بە ئیمام
ئەی هەی وەی شومی بەدی بەدكردار
بووی بەئاشوبی بەلاّی ڕۆژگار
بۆچی خومێنی ئەم ئەرزو ئاوە
پاش ماوی باب‌و باپیرت ماوە
بە هەزار هەزار ئینسانت فەوتان
بەفرۆكەو تۆب بەبۆمبا باران
توخوا خومەینی ئەمە ویجدانە
یاخو دەستوری شەرعو قورئانە
ئەم تاوانبارە هە لكێشن لەدار
بووبە هۆی كوشتن بە هەزار هەزار

لەسایەی سەرکەوتنەکانی قادسیەی صدامی پیرۆزدا جەماوەری گەلەکەمان ئاهەنگی جەژنی بەهاروو نەورۆزدەگێڕێ

ڕۆژی یەک شەممەی ڕابوردوو ، سەرتاپا جەماوەری گەلەکەمان بەگشتیو لەناوچەی کوردستانی ئۆتۆنۆمیدا بەتایبەتیی ئاهەنگیان بەبۆنەی جەژنی بەهارو نەورۆزەوە گێڕا ، ئەمەش لەسایەی سەرکەوتنەکانی قادسیەی صدامی پیرۆزو گشت ئەو دەسکەوتو بەخششە بێ وێنانەی کە لەبوارەکانی سیاسیو ئابووریو کۆمەڵایەتیدا هێناونەتیە دی ، سەرباری لایەنی سەربازی ، کە بە هەموویان بارو دۆخێکی پڕ لە ڕاپەڕینن .

لە ڕۆژێکی وەک ئەمڕۆی چەرخە کۆنەکاندا میللەتی کورد بەدەست جەورو ستەمی فارسەکانەوە ئەینالاند ، تاکو گەیشتە تینیو بەسەرۆکایەتی کاوەی ئاسنگەر ئاڵای شۆڕشی هەڵکردو تەختو تاراجی (ئەژدەهاک)ی پاشای فارسەکانی ڕامال کرد .

ئاگرکردنەوەی سەر لوتکەی چیاکانیش لەو وەختەدا ئیشارەتی یەکەم ساتی بەرپاکردنی شۆڕشو هێرش بردنە سەر مۆڵگەی دوژمنی فارس بوو ، ئەمەش بەوپێیەی کە ئاگر کردنەوە ئەوساکە هۆیەک بوو بۆ ڕاگەیاندنی بەرپاکردنی شۆڕشو ڕاپەڕین . لەبەر ئەوە دەبینین کە کردنەوەی ئاگر بەم بۆنەیەوە خۆی لە خۆیدا هێمایەکە بۆ گەشاندنەوەی پشکۆی گیانی خەباتو ڕاپەڕین لە ویژدانی گەلی کورددا .

وشەی (نەورۆز)یش ، واتا ڕۆژی نوێ .. یاخود ڕۆژی سەرکەوتن .. ئەو ڕۆژە نوێیەی کە گەلی کورد تیایدا دەژی پاش ئەوەی زوڵمو ستەمی فارسەکانی لەگۆڕ نا .. لەم ڕۆژەدا ، ڕۆژی بیستو یەکی مارت.. خەڵکی بەرەو سەیرانگاکان بەڕێ دەکەونو بە بەرگی ئاڵو واڵاوە لە باوەشی سروشتێکی ڕازاوەدا شاییو زەماوەند دەگێڕنو دڵیان پڕ دەبێ لەشادی .

ئەمڕۆکەش ، گەلەکەمان لەناوچەی کوردستانی ئۆتۆنۆمی ئاهەنگ بەبۆنەی جەژنی بەهار .. نەورۆزی پیرۆزەوە دەگێڕێ ، ئەم ئاهەنگ گێڕانەشی لەسایەی سەرکەوتنە مەزنەکانی قادسیەی صدامدایە ، هەر لەم ڕۆژەدا یادو بیرەوەریی ڕاپەڕینێکی مێژوویی پیرۆز دژی فارسە ڕەگەزپەرستەکان دەکاتەوە ، کە ئەم ڕاپەڕینە لە پاشاندا بووە جەژنێکی نەتەوەییو لە زۆر کۆنەوەو هەموو ساڵێک یادی دەکاتەوە .

هەر لەو خاڵەشەوە کە حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیستی خاوەن پەیڕەوو پرۆگرامێکی زانستیو مرۆڤایەتییانەیە ، دەبینین کە ئەم جەژنە لەماوەی ساڵەکانی شۆڕشی (١٧ - ٣٠)ی گەلاوێژی پیرۆزدا بووە جەژنێکی ڕەسمی لە سەرتاپای وولاتدا ، کە ئەمەش مانای پتەویی یەکێتی نیشتمانیی گشت عێراق دەگەیەنێ بەسەرکردایەتی بەڕێز سەرەک صدام حسین لە ڕێگای سەرکەوتنی پیرۆزو بنیاتنانی پێشکەوتووانەو خولقاندنی مرۆڤی نوێدا .

شایانی باسە کە ئاهەنگ گێڕانی ساڵانەی گەلەکەمان بەم بۆنە پیرۆزەوە واتای ئەوە دەگەیێنێ کە ئاهەنگ گێڕانە بەبۆنەی هاتنی بەهارەوە ، ئەو وەرزەی کە گەلێک واتاو مەبەستی خاوێنو هەستو نەستی شیرینی لەگەڵ خۆیا هەڵگرتووەو مژدەی هاتنی ژیانێکی نوێی پێیە ، ئەمە سەرباری ئەوەی کەنوقڵانەی لەدایک بوونی تەمەنێکی نوێو سەر دەرهێنانی چەکەرەی خێرو بێری زۆر دەدات .

ئەمانە سەرباری ئەوەی کە ئەم وەرزە یادو بیرەوەرییەکی نەمر لە ویژدانی جەماوەری گەل لەناوچەی کوردستاندا زیندوو دەکاتەوەو لە چوارچێوەی بارو دۆخێکی نەتەوەیی کەلەپووریدا گیانی شانازیو خۆشنوودیی دەخولقێنێ .. یادی ئەم ڕۆژانە لەگەڵ هەمان بارودۆخو ئەو زروفە خەباتگێڕییەی کە ئێستا وولاتەکەمانی تێدا دەژی تێکەڵاو دەبێ ، کە ئەوەش جەنگی پیرۆزو ڕەوامانە دژی دوژمنی فارسی ڕەگەز پەرست .

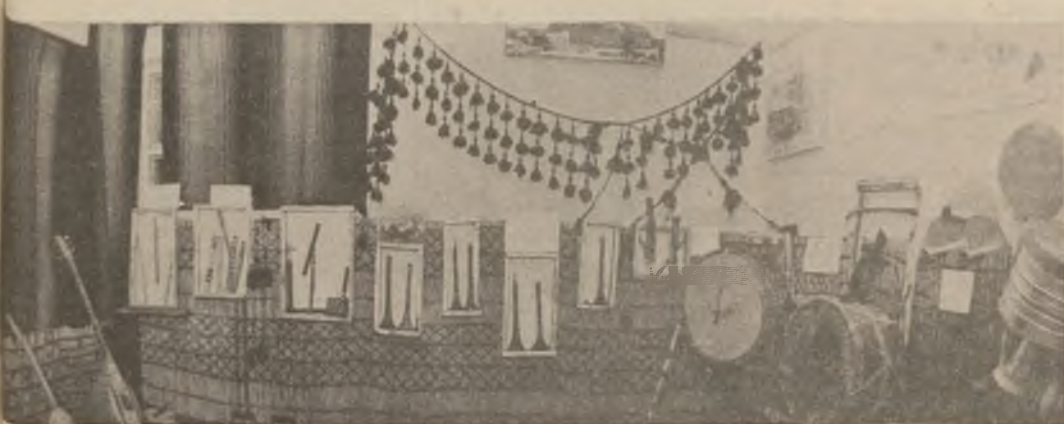

لە پارێزگای هەولێردا ئاهەنگانی ئادارو نەورۆز پێشوازی گەرمی لێوەکرا

جەژنەکانی ئادارو نەورۆز وەک یادگارێکی نەتەوەیی و نیشتمانی شوێنێکی تایبەتیو پڕ لە جۆشی لە دڵی خەڵکی کوردستان بەتایبەتی عیراق بەگشتی کردۆتەوە ، لەم ڕۆژانەدا بە بیرەوەری دوانزە ساڵەی ئەم یادە پیرۆزەدا رابورد بن و وەک هەموو جەژنەکانی تر مان جموجۆڵو بەرنامەی هەمەچەشنە بۆ ئەم مەبەستە ڕێکخرا .

تیپە هونەری و ڕێکخراوە جەماوەرییەکانو دەزگاکانی پارێزگای هەولێر بۆ ئەم مەبەستە چالاکی خۆیان نواندو ئاهەنگی هەمەجۆریان سازدا .... بەپێی ڕێبازی ڕۆژنامەکەمان ئەو ڕاپۆرتە فراوانەمان ڕێکخست دەربارەی ئەم چالاکییانەو وەک بەشداری کردنێکی پیرۆزی ڕۆژنامەگەری کوردی لە جەژنەکانی ئادارو نەورۆزدا...

● جەژنی مامۆستایان... جەژنی سەرکەوتن

لە بەرەبەیانی ڕۆژی یەکی ئادار جەماوەرانی پارێزگای هەولێر ، پێشوازییان لە گەورەترین بیرەوەری کرد کە ئەویش جەژنی سەرکەوتنەکانمان بوو بە سەر مۆنۆپۆلەکانی نەوتو خۆماڵی کردنو .. گەڕانەوەی سامانی بەفیڕۆچووی چەند ساڵمان ... لافیتەکان ئەوەیان دەردەخست کە دەبێ نەوت بکەین بە چەکێکی کاریگەر بۆ ناوچاوی دوژمنانمان . ئینجا هەر لەم ڕۆژەدا ، مامۆستایانی وولاتیش یادی جەژنی ساڵانەی خۆیان کردەوەو نەقابەی مامۆستایانی هەولێر بەرنامەیەکی تایبەتی ڕێکخستبوو کە تیایدا پیرۆزباییەکی گەرم لە مامۆستایان کرابوو . ئاهەنگێکی ڕێزلێنانی بۆ خێزانی ئەو مامۆستا شەهیدانە سازکراو دیارییان بە سەردا دابەش کراو لە وتارێکدا مامۆستا برهان احمد وحید سەرۆکی نەقابە دەستنیشانی ئەوەی کرد کە مامۆستایان بە هەموو توانایەکییان بەشدارییان لە جەنگی ڕەواماندا کردووە . . . لە هەموو کۆڕو کۆبوونەوەیەکدا باری سەرنجی ڕاستەقینەی سەرکردایەتی سیاسی پارتو شۆڕشیان دەستنیشان کردووە دژی ڕژێمی دیکتاتۆریەتی خومەینی ... لە هەموو چالاکییەکانیاندا خۆشەویستی خۆیان دەردەبڕی بۆ سەرەکی فەرماندە هەڤاڵی تێکۆشەر صدام حسین ...

● جەژنی ئافرەتانی عێراق.

لە کاتژمێری یانزەی سەرلەبەیانی ڕۆژی چواری ئازار کۆبوونەوەیەکی فراوانی ئافرەتان ڕێکخرا بە ئامادەبوونی بەڕێزان جمال حاجی شریف سەرۆکی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندنی ناوچەی کوردستانو یحیی محمد رشید پارێزگاری هەولێرو هەڤاڵ ولید عایش جێگری ڕازگری ناوچەی حزبی بەعسی عەرەبی سوشیالیستی لە هەولێرو خاتوو پەیمان خالص لێپرسراوی نووسینگەی ئافرەتانی ئۆتۆنۆمی ..

بە سەدان ئافرەت ڕژابوونە ناو هۆڵەکەو بە یەک دەنگ بانگەوازی خۆناونووس کردنیان ڕادەهێشت بۆ بەرەکانی جەنگی ڕەوامان دژی ڕژێمی فارسی ڕەگەز پەرست ....

بەڕێز پارێزگاری هەولێر لە ووتارەکەیدا ووتی :-

ئافرەتان بایەخێکی تەواوییان پێدراوە لەلایەن سەرکردایەتی سیاسی حزبو شۆڕش لە سەرووی هەموویشیانەوە سەرەک کۆمار هەڤاڵی تێکۆشەر صدام حسین ... گەلێک یاسای سوودبەخشانەیان بۆ هاتۆتە کایەوە کە لەگەڵ ڕەوڕەوەی سەردەم بڕواتو بوونی ئافرەت بچەسپێ لە سەردەمی شۆڕشدا . . .

هەروەها بەڕێزی وتی :-

ئێوە دایکن- .. ئێوە خوشکن... ئێوە دەزگیرانن . .. دەبێت ڕێزتان بگیرێ، چونکە ڕۆڵەو براو دەزگیرانەکانتان ئەمڕۆ لە جەنگی قادسیەی صدامدان لەپێناوی خاکو کەرامەتی گەلی عێراقی خۆشەویستمان . . ئینجا خاتوو پەیمان خالص لێپرسراوی نووسینگەی ئافرەتانی ئۆتۆنۆمی وتی :-

ئافرەتانی کوردستانی عێراق ، هەر لە ڕۆژی هەڵگیرسانی شۆڕشە مەزنەکەمان ، بێبەش نەبوو لەو بایەخ پێدانەی کە دراوە بە ئافرەتانی عێراق ...

ئەمڕۆش لە جەنگی قادسیەی صدامدا ئافرەتانمان دریغییان نەکردووە بە چالاکی نواندنو بەشداری کردنیان لە ڕیزەکانی سووپای میللیو بەرگری میللیو خوێن بەخشین تا دەگاتە ئەو بانگەوازە پیرۆزەی سەرەکی

نووسینگەی هەولێر

بروانە ل٧

دەربارەی کۆبوونەوە فراوانەکەی ئەنجومەنی باڵای نەهێشتنی نەخوێندەواری لەپارێزگای سلێمانیدا :

عێراق لە دوو قۆڵەوە ئەمڕۆ دەجەنگێ

لە دنیادا وا باوبووە کەشەڕ هاو واتای وێرانیو کاولکاری بووە ، شەڕ نیشانەو ڕەمز بووە بۆ دەیان نەگبەتیو نەهامەتی ، قاتوقڕیو گرانی ، بێکاریو بڵاوبوونەوەی تاوانو خراپەکاری لەناو ئەو کۆمەڵانەدا .

ئەمە تا ئێستا واهاتووەو وا زانراوە ... بەڵام وەک شتێکی مەعلومو لەبەرچاو ، لەوەتەی ڕژێمی هەلا هەلای ئێران ئەم شەڕەی بەسەر عێراقی خۆشەویستماندا سەپاندووەو گەلی عێراقی نەبەزیش وەک یەک بازوی بەهێز بەرەنگاری دەست درێژییە چەپەڵەکانی ڕژێمی فارسی بۆتەوە ، دەبینین ئەو هاوکێشەیەی لەسەرەوە باسمانکرد ، پێچەوانەیەو لە عێراقی نوێدا هەموو بۆچوونو حیساباتەکانی دامو دەزگا کۆنەپەرستەکان ئاوژوو بۆوە .

ڕاستە ، ساڵو نیوێکە شەڕو لە بەرەکانی شەڕدا ئاگر بارانەو دوژمن بەپەلەقاژێ دەیەوێ جار ناجارێ بەهۆی هێزە ئاسمانییە شلۆقەکەیەوە دەستبکەوێتە ناوجەرگەی شارو کارگەو مەڵبەندە ئابورییەکان ، بەڵام ئەم هەوڵدانەشی لە دوولاوە ڕەتدەکرێتەوە .

یەکەم : وورەی بەرزو توانای زۆرو وریایی ئەو سەربازانەی کە بەرەنگاری لە هێزی ئاسمانی دوژمن دەکەن و هیچکات ماوەی سەرکەوتنی هێرشەکان نادەن .

دووەم : دڵسۆزیو لەخۆ بوردنی کرێکارانو هونەرییەکانی ناو ڕیزەکانی ناوەوە کە هەمیشە شەو دەخەنە سەر ڕۆژ بۆ بەردەوامی لە بەرهەم هێنانداو پاراستنی ئامێرو مەکینەکان .

ئەم شەڕە وەنەبێ هەر لەم لایەنەوەبێ ، کە میللەت بڕوای بەمەسەلە ڕەواکانی هەبوو ، هەموان لەبواری کاری خۆیاندا دڵسۆزن ، وریان ، کاردەکەن .

جا بۆیە دەبینین لەوەتەی شەڕدەستی پێکردووە ، عێراق هیچ ڕواڵەتێکی شەڕی بەخۆوە نەدیوە ، لە بەرەکانی شەڕدا سوپای دلێر سەرکەوتووە ، لەناوەوە وڵات ئاسوودەیەو باری ئابوریو ڕۆشنبیریو تەندروستی و ... هتد زۆر لەچاکیدایە .

یەکێ لەو بوارانەی کە عێراق تیایدا دەجەنگێ ، جگە لە شەڕە پیرۆزەکەمان لەگەڵ ڕژێمی تاراندا ، بواری نەهێشتنی نەخوێندەوارییە ، ئەو بوارەی کە دەوڵەت بەهەموو هێزییەوە دەیەوێ درێیە لەشکری تاریکیو نەخوێندەواری بداتو وڵات بکاتە چرایەکی هەمیشە بڵێسەدارو ئەوە لەدوای تەوە هەنگاوی لەبەردابنێ بەرەو لوتکەی ئاواتو هیواو ئامانجە مەزنەکان .

عێراقی ئەمڕۆ وەک وتمان لە دوو قۆڵەوە دەجەنگێ ، لە قۆڵی شەڕێکی ڕەوادا لەگەڵ لەشکری فارسی ڕەگەز پەرست کە دەیەوێ بەفەرمانی ئاغاکانیان ، ببنە کۆسپێ لەڕێی پەرەپێدانو

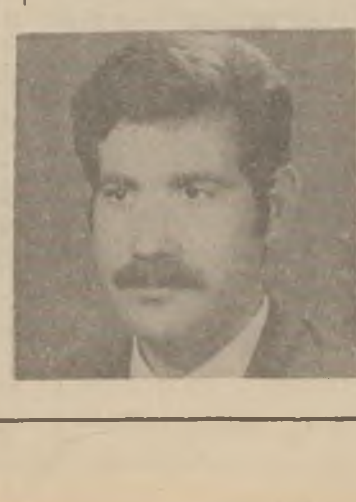

نوسینگەی سلێمانی

بروانە ل٧

نەورۆزی ئەمساڵ

نەورۆزی ئەمساڵمان ، نەورۆزی ساڵی ساڵان نیە .. ئەمساڵە نەورۆزی پیرۆز تام‌وبۆیەکی تری هەیە .. خەون‌و هەڵوێستێکی کەی هەیە .. لاوان بەعەشق ئەچن بەرەوپیری مەرگەوەو مزگێنی‌یەکی تازەتری پێ‌یە ..

جەژنی ئەمساڵمان تێکەڵی جەژنەکانی سەربەرزی‌و بنیادنان‌و ژیانێکی نوێ‌یە .. لە سەرووی ئەو جەژنانەیش جەژنی پەی‌دەرپەی‌و مەزنی سوپای دلێرە،لەجەنگی ڕەواو مرۆڤانەی‌دا ، لەگەڵ رژێمە گومڕاو نەزانەکەی قوم‌و تاران ئەو رژێمە گەندەڵەی کە ترس‌و لەرز ، ئارام‌و ئۆقرەی لێ‌هەڵگرتووەو بەهەڵەداوان‌و سەرشێتانەو رۆژ دوای رۆژ چنگڕۆکی لەتوڕگی ئازادی‌ی گەلانی دلێری ئێران‌و خوێنی پاکی لاوانی ئەو گەلانە گیرکردوەو هەزاران هەزار تاوانی هەمەرەنگەو نامرۆڤانەو دڕندانەو لەژێر دروشمی جوێ‌جوێ‌دا سازاندوە .. جەژنی ئەمساڵمان ، گەردن ئازادی‌و فیداکاری‌و لە خۆبوردنە .. جەژنی نیشتمانێکی یەکگرتووو گەلێکی ئازاو بێن‌درێژە .. کە بەدڵ‌و دیدەو بەگیان‌و سامان پارێزگاری لەم هەوارە دێرینەو لەم ژیارە سەرپەڕەو لەم ژینە نوێ‌یە ئەکەن ...

نەورۆزی ئەمساڵمان ، بەبەرگی سپی‌پات‌و خوێناوی شەهیدانی ڕێگەی رزگاری‌و پاسەوانی لە ئاسمان‌و ئاووسنوور رازاوەتەوە .. کچی نەورۆزیش چەپکەگوڵی نازو فرمێسکی تۆڵەی مەردانە لەسەر گۆڕی پاکی ئەو شەهیدە نەمرانە دائەنێت ..

نەورۆز ئەمساڵمان ، بانۆرامایەکی گەورەی خواست‌و ئارەزوو توانایە ، لە پێناوی بەردەوامبوون لەبنیادنانی مرۆڤێکی سەرگەرمی نێو ژیانێکی نوێ‌ی نیشتمانێکی جوان‌دا .. لەژێر بانۆرامایەکەیش بە دیرێکی درشت‌و بەحەوت رەنگ نووسراوە :

پێ‌ی ناوێ بۆ شەهیدی
وەتەن شیوەن‌و گرین
نامرن ئەوان ، وان لە دڵی
میللەتا ئەژین .. !

« محمود »

بەبۆنەی نەورۆزەوە

«ڕەشەمێ» لەو بۆنانەیە ئافرەت ڕۆڵی سەرەکی تێدا ئەبینێت

لە دێهاتە ناو چیاییەکانی کوردەواری‌دا ، لەگەڵ هاتنی مانگی ئادار بەفر دەست بە توانەوە ئەکات‌و زەوی پەڵەپەڵە ئەبێت ، لەو مانگەدا ڕۆژێکی بۆنە هەیە پێ‌ی ئەڵێن (ڕەشەمێ) هەروەکو مانگەکەش لە کوردەواری‌دا بە ڕەشەمێ ناسراوە ، جا ئەو ڕۆژەش ڕۆژێکی دیاری کراو نیە . گرنگ ئەوەیە بەر لە هاتنی نەورۆزو لە مانگی ڕەشەمێ‌دا بێت .

کە ئاسمان چەقیەوەو هەوا خۆش بوو ، خەڵکەکە وەخۆ ئەکەون‌و ڕۆژێك پێش ڕۆژی ڕەشەمێ خۆیان ئامادە ئەکەن بۆ بەیانی لاوانی دێ بۆ شوێنی ئاهەنگی ڕەشەمێ ئەکەونە ڕێ ئەو شوێنەش ناگۆڕدرێ .

پێشینیەکان لە کوێ ڕەشەمێ‌یان کردووە ، ئەوانیش هەموو ساڵێ هەر لەوێ ئەیکەن . منداڵان تاق‌و جۆلانەو دەستەیێك لە لاوەکان دار بە لانکە هەڵ دێخن بە قەدی دار گوێز یان دێمە دارەکان‌دا کچێك لەم سەرو کوڕێك لەو سەر دار بە لانکەکە وەکار دێخن‌و نێوانی ئەم دوانەش بە کچ‌و کوڕی تێکەڵاو پڕ ئەکەنەوە لەو لاوەش هێندیکی تر شایی ڕەش‌بەڵەك دائەمەزرێنن و بەزم دەست پێ‌ئەکات‌و کومەڵێك لەو کچانەی هێشتا کاتی شایی کردنیان دانەهاتووە واتا بە تەمەن بچوکن خەریکی دانوولێنان ئەبن . ئەو نیوەڕۆیە دەبێت هەموو خێزانێك چێشتی نۆك بخوات ، بەم‌جۆرە لاوو منداڵ‌و تەنانەت وەناو کەوتووەکانیش خەریکی بەزم گێڕان ئەبن ، تا ئیوارە . پیرە ژنەو پیرە مێردە پیرو پەککەوتەکانیش ، لەو لاوە دائەنیشن‌و بە دەم قەلنەو سەبیلەو جگارە کێشانەوە تەماشایان ئەکەن‌و سەر بردەی کۆن وەبیر یەکتری ئەهێننەوەو بە دەم گاڵتەو قسەی خۆش گێڕانەوەوە ئەی‌بەنە سەر .

بەم‌جۆرە ئاسمانی ئەو ناوە شادی لێ ئەباری‌و زەوی کام‌و دڵ نیایی لێ هەڵ ئەقوڵێت‌و خەنەت وەکوو مەڵی کێوی هەڵ ئەفڕێت‌و سەر هەموو دڵێك بەجێ دێڵێ‌و ئەم دیمەنە لەگەڵ چریکەی بولبول‌و کۆترو کوێلەکەو باڵندەکەیبیەکان‌و دەیان جۆری تری مەڵ‌و هاژەی ڕوبارو لەرینەوەی سووخمەی سەر مەمك‌و خشەی پشتێندی شۆڕە ژن‌و لاچوونی هەورینی سەر کاکۆل بە سروەی بای پێشەنگی بارانی‌و ئاوازی شایی هەڵ‌سووڕێنی تۆراپەکان تێکەڵ ئەبێت . دەوەرە با بزانین کام دیمەنی جوانی سەر ڕووی زەوی هەیە خۆی لە بەرامبەر ئەم دیمەنەی کوردستاندا ڕابگرێت ؟

سەرنج

ئەو جێژنەیە وا ئەگەیێنێ کە لە ڕۆژگارێکی ئێکجار کۆندا بوو بێت بە باو چونکە پەیوەندی ڕاستەوخۆی گوند نشینان دەر ئەخات بە سروشتەوە .

ئەبینین بەگوێرەی ساڵی خۆش‌و ناخۆش ئەو بۆنەیە پاش‌و پێش ئەکات . کە زستانەکە تووش بێت ئەوە دیارە دەرنگ تر هەوا گەرم ئەبێت‌و درەنگتریش بۆنەکە ئەکەن بە پێچەوانەوە کە زستان نەرم بوو زوو هەوا گۆڕا ئەوە بۆنەکە پێش ئەکەوێت‌و لەوەوە ئەگەینە ئەو ئەنجامەی کە بە بۆنەی گۆڕانی ساڵ‌و هاتنی بەهارەوە بێ ، ئەو بۆنەیە تایبەتە بە کوردەوارییەوە بە پێچەوانەی جێژنی نەورۆزەوە کە سەرەڕای نەتەوەی کورد زۆر نەتەوەی تری دراوسێ‌ی کوردستان‌و ناوەڕاستی ڕۆژهەڵاتی(١) ئەیکەن‌و ئێستا لە باری کوردان ناوە ڕۆکێکی ڕامیاری وەرگرتووە ،

بایەخێکی تری ڕەشەمێ لەوەدایە ، ئافرەت ڕۆڵی سەرەکی تێدا ئەبینن وئەوان ڕۆژەکە دیاری ئەکەن‌و جێ قۆناغەکان ئامادە ئەکەن‌و پیاوان بانگێشتن ئەکەن‌و ئەینە بەزم گێڕ تێ‌ی‌دا . ئەو دیاردەیەش لە ناو ئافرەتی ڕۆژهەڵات‌دا ئەگەر نەڵێم تاقانەیە بێ‌گومان زۆر دەگمەنە ، ئەوەش وەنەبێ تاکە نمونە بێت ، دەیان نمونەی ترمان هەیە کە هەر یەکەیان باسێکی سەربەخۆن . لە وەڵامی ئەوانەدا کە ئەڵێن :

تاکە هۆی ئەو جۆرە سەربەستیانەی ئافرەت لە کوردستاندا چۆنایەتی هەڵکەوتنی جوگرافیایە ، ئەڵێین لە شوێنی تریش شاخ‌وداخ‌و سروشتی ئەوتۆ هەیە کە وەئی کوردستان بچێت‌و ئافرەتانیان ئەو سەربەستیەیان نەبووە . کوڕە نە بەخوای ، بناوانەکان لە چەند شوێنێکی ترن .

بەڵام دنیا چەنیەو کەمترەخەمی‌و کەمۆیی‌و نیوێ هەزاری هەر پێنج سەتەو خۆگێل‌و هێل‌و کردن‌و ، تاد ... بە هاوکاری لەگەڵ چەند هۆیەکی تر ، وایان کردووە کە نەگاتە سەر لوتکەی خواستەکانی ، و کاری هەزاران سالیان بکەوێتە ئەمڕۆمان .

پەراوێز

تاق جۆلانە : جۆلانەی بە تەنێ .

دار بەلانکە : تەختە ، جولانەی بە کومەڵ .

دێمەدار : داری مازوو بەڕوو .

دانوو : شیوی نۆك ، گەنمیش کە بۆ ساوار ئەکوڵێنن پێ‌ی ئەڵێن دانوو .

تۆراپ : چجێڵی نێرینە .

بەزم‌گێر : حەریف حەفل .

کەمۆیی : خۆ بەخەم نەکردن ، گوێ نەدانەشت .

نێتك لە باری :‌ بستە نزبەت ، بالنسبة .

(١) من (ناوەڕاستی ڕۆژ هەلاتی) م پێ ڕاستترە لە ڕۆژ هەڵاتی ناوەڕاست ، پیاو کە ئەڵێ ڕۆژ هەڵاتی ناوەڕاست یەکسەر بیری بۆ ئەوە ئەچێت کە چەند ڕۆژهەڵاتێك هەبن‌و ئێستك لەوانە ڕۆژهەڵاتی ناوە ڕاست بێت . بەڵام کە گوتت ناوەڕاستی ڕۆژ هەڵاتی ئەوە دیارە یەك ڕۆژ هەڵات ئەگەیەنێ‌و ئەویش وەکوو هەموو شتێك زووڕاو ژێراو سەرووو خواروو ناوەڕاستی هەیە .

گەرچی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست ، ئاوازەدار ترەر هەموو زمانەوان‌و کوردی زانان‌مان بە سەری‌دا تێ‌پەڕیون‌و بو کۆلکە خوێندەوارێکی وەکو من نیە هەڵی‌وەشێنێتەوە . لەگەڵ ئەوەشدا بڕوام بەڕایەکەی خۆم هەیەو لە سەری سوورم .

شیخ محمد بالەك

نەوروزی ئەمسالمان نەوروزی ئازادی یە

نووسینی
عبدالستار طاهر شریف

نەورۆز جەژنی ئازادی‌یە ،جەژنی ئاشتی‌و خۆشەویستی‌یە ، جەژنی سەرکەوتنی چینی ڕەنجدەرانە بەسەر رژێمی چەوسێنەروزۆردارا ، نەورۆز ڕۆژێکی پیرۆزە لەژیانی نەتەوەی کورد ، جەژنی نەورۆز ، هاوکاری‌و یارمەتی‌و یەکێتی‌و خۆشەویستیمان هەمیشە دەخاتەوە یاد ، ئەم جەژنە پیرۆزە لەئەنجامی خەباتێکی سەخت‌و قووڵ‌و یەکێتی تێکۆشانی هەموو چینەکانی گەلەکەمان گەلی کورد لەدایك‌بووە ، لەئەنجامی قوربانی دانی گیانی پاکی هەزارەهاڵاوی کورد هاتۆتە کایەوە ، هەر بۆیە هەموو ساڵێکی‌نوێ ، لەسەرەتای ساڵدا لەگەڵ بەرزبوونەوەی بڵێسەی‌ئاگری نەورۆز لەسەر لووتکەی چیاکانی کوردستان،لەسەر هەموو گردۆڵکەبێك‌و سەربانێك .. بەرز ئەبێتەوە، ئەو یەکێتی‌یەی ریزەکانی نەتەوەکەمانی یەك‌خستووەوهەزارەها ساڵ لەمەوپێش سەری ئەژدەهاکی‌چەوسێنەریان پان ‌کردۆتەوەو مۆخیان بەسەر بەردی‌یەکێتی‌دا پەژاندوە .

ئاگری نەورۆزی‌ئەمساڵمان لە کوردستانی عێراق زیاتر لە ساڵانی‌پێشوتر هانمان دەدا بەردەوام بین لەخەباتی سەختمان دژی‌نەخوێندەواری‌و هەموو جۆرە نەخۆشیەکانی تری کۆمەڵ ،ئەو نەخۆشی‌یانەی هەمیشە بوبوونە ئەنجامی دواکەوتنی‌نەتەوەکەمان ، زیاتر لەهەموو کاتێکی پێشوتر یەکێتی‌تێکۆشانمان بەتین بکەین لە پێناوی پارێزگاری وولاتەکەمان، عێراقی خۆشەوێست لە پەلاماردانە چەکداریەناڕەواکەی رژێمی خومەینی ڕەگەزپەرست بۆ داگیرکردنی‌ئاوو خاکی عێراق ، لەبەر ڕۆشنایی‌و رووناکی بڵێسەی‌بەرزی ئاگری نەورۆز گەلی کوردمان لەکوردستانی عێراق ئەمساڵ شادە بەمافی نەتەوایەتی ڕەوای خوێ .

لەکوردستانی ئێراندا بڵێسەی ئاگری نەورۆز هەموو کوون‌و قوژبنێکی کوردستان ڕۆشن دەکاتەوە ، ئاگری نەورۆزی ئەمساڵ لەکوردستانی ئێران مژدە بەگەلانی دوورو نیزیك دەداکەوا گەلی کورد لە کۆتایی سەدەی بیستەم لەسەو دوارێکا بە هیچ چەوسێنەرێك‌و رژێمێکی ڕەگەزپەرست نادابیانچەوسێنێتەوە ، کوردیش وەك هەموو گەلانی جیهان‌تیرەی ئینسان‌و ئەیانەوێ بەئاشتی‌و سەربەستی بژین ،زیاتر لەشەهید بوونی بیست هەزار لاوو پیری کورد ،کۆرپەو ساوا ، رژانی خوێنی ئاڵیان لەسەر خاکی‌نیشتمانەکەیان بە ناهەق لەسەر دەستی رژێمی‌خومەینی ڕەگەزپەرست‌و دوژمنی سەرەکی نەتەوەی کوردو دوژمنی ئازادی‌و رزگاری ، بێ‌گومان ئەم قوربانیانەو ئەم خوێنە ئاڵانە بڵێسەی ئاگری نەورۆزی‌ئەمساڵ بەرزترو گەرمترو گەشەدارتر ئەکا ، گڕی‌نەورۆز سوپاکانی شەڕو فاشیەکان ئەکاتە زوخاڵ .ڕێگای رزگاری نەتەوەی کوردیش نیزیك‌تر دەکاتەوە... با هەموو بەتیشکی ئاگری نەورۆز ڕێگای یەکێتی گەلەکەمان گەلی کوردو عەرەب لەوولاتە خۆشەوێستەکەمان‌روونتربکەینەوە ، با بەیەکێتی تێکۆشانمان لەکوردستانی‌عێراقدا بەشادبوونمان بەمافی ڕەوای نەتەوایەتیمان لەڕێگای‌رزگاری‌و شادی کەلی کوردمان لەکوردستانی ئێران نێزیك‌تربکەینەوە .

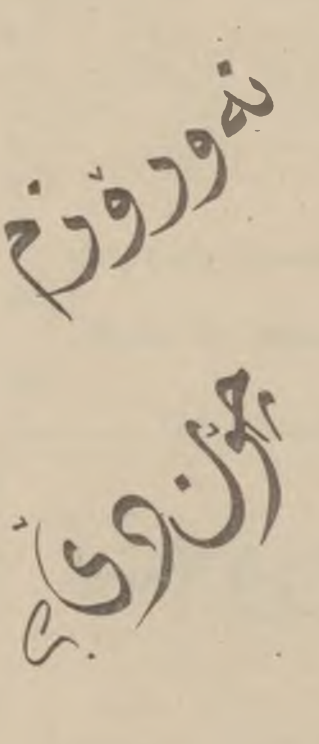

کمال غەمبار

ئاوڕێك بۆ پشتەرە ، بۆ ناوەڕاستی چلەکان کە ئەو حەلە سەرەتای ئاهەنگێڕانی جەژنی نەورۆز بوو ، وەك شریتێکی سینەما زۆر دیمەنی ئەو ڕۆژانەم دێتەوە یاد کە لاوە خوێن گەرمەکانی کورد یادی نەورۆزیان دەکردەوە ئاهەنگیان دەگێڕا ... یەکەم ئاهەنگی نەورۆزم کە چاو پێ‌کەوت ، لە کۆیە بوو ئەو کاتە تەمەنم شەش حەوت ساڵ دەبوو ، لەسەر گردێکی بەرزی نزیك « ئۆمەر خوچان » کە شوێنێکی دڵڕفێن‌و شیرینە کۆمەڵێك لاو ئاهەنگی نەورۆزیان دەگێڕاو ئاگرێکی گەورەیان کردبۆوەو لەدەورەی ئاگرەکەدا هەڵپەڕکێ‌یەکی گەرمو گوڕیان دابەستبوو ، بۆیەکەم جار گوێم لە هۆنراوەکەی پیرەمێرد بوو ، کە لاوەکان لەسەر ئاوازێکی خۆش دەیانکوت :

مژدەبێ ساڵ گەڕایەوە
ئاگری نەورۆز کرایەوە

ئەو کاتە ئاهەنگەکە ساکارو تەنیا گۆرانی‌و هەڵپەرکێ بوو ، وا بزانم پەیڕەوکردن‌و شوێن پێ هەڵگرتنی پیرەمێردی نەمربوو ... پاش چەند ساڵێك لە شوێنێکی تریکتر لەشار ئاهەنگی گەورەتر دەگێڕدرا ، تاوای لێ‌هاتبوو هەموو خەڵکی شار ڕوویان دەکردە شوێنی ئاهەنگ گێڕان ، جارێ پێش وتارخوێندنەوەو تەمسیل کردن‌و شیعر خوێندنەوەو شتی‌تر ، بۆ ماوەیەك گۆرانی بێژی سەرکەوتووی نەمر سێوە بەدەنگە بەسۆزو دڵکێشەکەی گۆرانی دەگوت ، تا وای لێ‌هات ئێمەی قوتابی سەرەتایی پێش نەورۆز بەچەند ڕۆژێك مەشقی جۆرەها هەڵپەرکێ‌و سروودو گۆرانیمان پێ‌دەکرا ، لەڕۆژی نەورۆز وا باو بوو جلی کوردیمان لەبەر دەکردو باوکەکانمان کاڵەکی سەر بەگوڵینگەو نەخش‌و نیگاری ئاڵ‌و واڵایان بۆ دەکڕین‌و بەدەم ئەم سروودەوە چەپکە نێرگزمان بەسەر دانیشتوان دابەش دەکرد :

ڕۆژباش گەورانم ، ڕۆژباس برایانم
خۆشبێن خۆش‌هاتن بەسەر چاوانم

ئینجا وتار دەخوێنرایەوەو تەمسیلی کاوەی ئاسنگەرو گوڵی خوێناوی پێشکەش دەکرا ، پاش ڕاپەڕینی کانوونی ١٩٤٨ نەورۆز ڕوویێکی دی بەخۆیەوە بینی ، ئاهەنگەکە زیاتر پەرەی سەندو مۆرکێکی جەماوەری وەرگرت . لەشارەکانی تری کوردستانەوە دەهاتنە کۆیە ، وەك ڕانیەو قەڵادزەو هەولێر . خەڵکەکە بەگەرمی پێشوازیان لێ دەکردن‌و هۆنراوەی شۆرشگێڕ لە لایەن شاعیرەکاندا دەخوێنرانەوەو جەماوەریان زیاتر دەهێنایە جۆش ، ئاهەنگی نەورۆز ئاگرێکی تازەی دەخستە دڵ‌و دەروونەوەو پیرەمێردی نەمر ڕاستی بۆ چوو بوو کە دەیکوت :

نەورۆز بوو ئاگرێکی وەهای خستە جەرگەوە
لاوان بەعەشق ئەچوون بەرەو پیری‌مەرگەوە

ئیتر نەورۆزو ئاهەنگی نەورۆز لەو سەردەمانەدا لە نێوانی هەڵکشان‌و داکشان دابوو ، زۆر جار ڕێگەی ئاهەنگ گێڕانی بە ئاشکرای پێ‌دەدرا ، جاری ڕێگەی هەبوو میری قەدەغەی دەکرد ... بەڵام نەورۆز وەك جەژنێکی میللی ، وەك دەستوورو داب‌و نەریتێکی کۆمەڵایەتی ، بە نهێنی‌و بە ئاشکرا هەر نەورۆز بوو ، ڕۆژی نەورۆز ڕۆژێکی تایبەتی بوو لە ژیان ، بە پێ‌ی توانا‌و زرووف یادی دەکرایەوە ، لەناو شار ، لەدەرەوەی شار ، هەموو ساڵێ خەڵکەکە بە گەرمی‌یەوە بەرەو پیری دەچوون ، بەڵام بەداخەوە زۆر جاریش وا دەبوو ئەو ڕۆژە خەڵکەکەی نائومێد دەکرد ، ئاسمان ڕووی گرژ دەکردو هەر لەبەیانی‌یەوە تاکو ئێوارە باران وچانی نەدەداو جەژنی نەورۆزمان لێ‌تاڵ دەبوو ، ئیتر ئەم ڕۆژە نەورۆز نەدەکرا ، چونکە نەورۆز بۆ هەموو خەڵکی شاربوو ، وەنەبێ تەنیا چەند تاقمێك یا کۆمەڵێك پێ‌ی هەستن‌و لە هۆڵێکی گەورە ئاهەنگی بۆ بگێڕن . هەر بۆیەش کۆمەڵانی خەڵك هەموو ساڵ بە ئاواتی ئەم بادە پیرۆزەوە دەژیان تا جاری چەند حەزیان دەکرد ، ئاسمان ساو بێ‌و باوو باران نەورۆزیان لێ تێك نەدات .

نەورۆزو عەشق‌و هەتاو

شیعری :ـ ● نجاەگەردی ●

گیانە نەورۆزە ،سەرتاپای وولات
بۆیادی ڕۆژی ئازادی‌و خەبات
ئەو ڕۆژەی کەوا کاوەی قارەمات
بەهێزی بازووی گەیشت بەئاوات

★ ★

جەژنە پیرۆزە ، لەشارو لە دێ
ساگیان بە خت‌کەن لەڕێ‌ی نیشتمان !
لەلای کاوەوە فەرمانتان بۆ ... دێ
چەکوشی کاوە بەرەو کۆشك دێ
دەسا گشت ساڵێ ئاگرێ خۆش کەن
بەیادی کاوە دوژمن پەرۆش کەن
ئاگرێکی وا بگاتە ئاسمان !
تاکو بەیانی گری هەرخۆش کەن !

★ ★

مناڵان ئێوەش سروودی کاوە !
لەهەموو لایێ ناوە بەناوە
بەیەك دەنگ بلێن بژی قارەمان
ئێمەش لەگەڵتین ئەی چەکوشی کاوە

ماتو کی یێ

باشبی بزانە کاتوکی‌یێ
کانێ ژکیش مللەتی‌یێ
جارەکاوی لخوە بزڤسرە
کا پێنا ساخوە بخوینە
داباش بزانی توکی‌یێ
ئەگەر نزانی خوین مێژو
ئەزێ نوکە بوتە بێژم :
پا تە حورێ لبەر دیوارا
هو رەبەلێ کوندو شارا
ما نە توبی ژ برسامری
لبەر دیوارێ ئیرانێ
وەکی گەروك و دەرویشا
لناڤ گوندێت کوردستانێ
ئیرو بنەوی ستوێ شکەستی
نك خوە تووێ بیەی پاوشا
شوینا وانا قەنجیا هەما
مافێ مللەتا قەشێرە
هەروژ گەنجا هلایسە
شینا ویرو جامعا دەینی
زینداتا بەرفرەه بکە
سەرێ گەنجا ژێر خاك بکە
مللەتا دەربەدەر بکە

شەری ب دراوسیا بکە
باش زانینێ هندا بکە
هندا بکە

* * *

هو پادشاوو
بیرێت بەرێ لبیربینە
مێژوا بیناخوە بخوینە
کانێ چەند سال تە بوراندن
لسەر خاکێ نەجەفا پیروز
چ شولێ دی تە نەدیتن
ژبلی شەری بمە بفروشی
ودەستێ خوە درێژ بکێ
بوناڤ خاکێ مەیێ شیرین
بەلێ راستە دەمێ دبێژن :
گەرمشکی لژێری بهلەلینی
تو دەربینێ هەر ئەو مشکە
مانێ تو هەر خومەینی‌یێ
هندی ببێژن تو هەر ئەوێ
ژ سەریا خوە نایێ خوارێ
نایێ خوارێ

عمر علي نعمان سندي

نەورۆز جەژنی هەموو سەردەمێکمان

— محمدی مەلا کریم —

لە خۆشیدا بین یا لە ناخۆشیدا .. نەورۆز بەشی هەموو سەردەمێکمان جەژنی پێوەیە . مرۆی ناهوشیاری بێئاگای چەند هەزار ساڵ لەمەوبەر بین ، یا گەیشتبینە پلە هەرە بەرزەکانی گەشەکردنی کۆمەڵایەتی .. نەورۆز هەر بۆ ئەوە ئەشێ جەژنی پێوە بکەین و واتاو بیروباوەڕی ئەو - ڕۆژەمان بۆ ئەگەیەنێ . بۆیە ، نەورۆز جەژنی نەمری کوردە .. جەژنی هەرگیز بەسەرنەچووی گەلی کوردە. کورد ، لە هەر بارو دۆخێکی ژیانا بێ و ، هەر سیستێمێکی لە کوردستانا فەرمانڕەوا بێ .. نەورۆز هەر نەورۆزەو ، جەژنەو ، هەر شادی یەو دەرزو ئامۆژگاری .

بەدرێژایی چەند مانگی پایزو زستان ، نەك هەر خۆمان ، مەڕو ماڵاتیشمان ، تەنانەت جرو جانەوەرو دەعباو دڕوندەی دەشتو دارستان و شاخەکانی کوردستانیشمان ، هەموو بەدەست زەقایەتیی سروشتەوە ئەچەوسێنەوەو ئەناڵێنن . بەڵام کە ئاگری شێوانی نەورۆز سپێدەی بەیانی سبەینێی مژدەی بەهاریان هێنا ،بەوە مژدەی سەوزبوونی گیاو ، دەرهاتنی گوڵو گوڵاڵەو ، چرۆکردنی درەختو ، توانەوەی بەستەڵەكو ، جۆگەلە بەستنی بەفراوو ، تەقینی کانیاوو ، کەوتنەوە سازو ئاوازی چۆلەکەو بلبلو کەوو سەدان پەلەوەریترو ، قارەقارو بارەباری بەرخو کارو ڕەشبەڵەکی کوڕو کچی دڵ بەجیهانی نوێسی خۆیانو سروشت -خۆشمان بۆ دێنن .. توخوا ، سا ، لە ئازادیو بەختەوەری بەولاوە، چی ئەبێ لەوە خۆشتر بێ!..

لەژێر سایەی ئاڵای شەکاوەی ئازادیو کامەرانیدا ، لە نەورۆزا سەرانسەری کوردستانکەمان ، لە لووتکەی چیاوە تا پانتایی دەشت ، ئەبێ بە بەهارو ئەبێ بە بەهەشت .. کەکەس ترسی بێنانیو بێکاریو نەخوێندەواریو کوشتنو بڕینو دەردو ئازاری لە دڵا نامێنێ .. کە ژیان ژیانێ ئەبێ شایانی ئادەمیزادی سەردەم بێ .. کەپیرو لاوو مناڵ ، ژنو پیاو ،بە بەرگی ئاڵاو واڵایانەوە، لە بەرانبەری گوڵو گوڵاڵەی بەهارا خۆیان ئەنوێننو ، دەستی دۆستی ئەخەنە ناو دەستی یەکدیو .. بە سازو ئاوازیان گرەو لە بولبولی سەر دارو کەوی لانسار ئەبەنەوە ... هەموو ئەڵێین ئەمە هەم بەهاری سروشتو هەم بەهاری ژیانە .. ئەمە لەسایەی دەرزەکانی کاوەی قارەمانو ساڵی ساڵانەوەیە پیرۆز بێ لەم کوردەو ، لەم کوردستانە !..

جا ، توخوا کام قەدرزانینو ئامۆژگاری وەرگرتن لەوە مەزنترە کە ئێمە ئەورۆژە لە نەورۆزەکانی کۆنمانی ئەزانینو وەرئەگرین ؟!.

بۆیە ، نەورۆز ئەو جەژنەی کوردە ،لە هەر بارو دۆخێکی ژیانا بێ ، جەژنیپێوە ئەکا.. پەندی لێ وەرئەگری.. یادی دوێنێی بێ ئەکاتەوەو .. خۆشیی ئەمرۆی لێ وەرئەگرێو .. هەنگاوی بەرەو سبەینێی لە ئەمرۆ گەشتری پێ ئەنێ ..

دەسا ، با هەر پیرۆز بێ نەورۆزی بەهارو کورد لە گەلی کورد !

با هەر گڕی لە دڵو دەروونا بەتینترو ، ئاگری بەسەر چیاکانەوە گەشتر بێ!

نمونە لە تابلۆکانی نەورۆز

فریا جاف

نەورۆزە وا
سەرما دەشکێ
لە ئیستاوە گوڵ دەشنێ
زستان تۆرا
وا بەهار دێ
جا سەیری شار
بڕوانە دێ ...

نەورۆزە وا
گوڵاڵە سەودای
سەمایە
نێرگز بۆنی خۆی دەبەخشێ
بەوەی لایا دائەنیشێ
سێبەری ژێر درەختی ڕێ
پشووی خۆشی بەگیانی ڕێبوار دەبەخشێ
نەورۆزە وا
کڵپەی ئاگر
دەگاتە هەور
بەوشەی شیرینی کوردی
نەورۆز نووسی سروودی بە تامو وردی
سروودیش ڕەمزی شۆڕشە
خاوێنە هەروەك فریشتە

نەورۆزو ئادار

ئاهەنگی ئەمساڵ وا لە دوکانە
جەژنی نەورۆزی گەلی کوردانە
دەشتو کێوودۆڵ سەوزی بۆشیوە
چەند پەلە هەورێك نمێك بارانە
نەورۆز پیرە مێردنە ورۆز گۆرانە
نەورۆز سەرنسەر گشت کوردستانە
نەورۆز مژدەی بەرزی هیوایە
نەورۆز بناغەی جێژنی کوردانە
میللەت بەجارێ دڵخۆشو جوانە
هەڵپەڕکێو خۆشی دواترە سوارەی کورد
بۆڕێگای دوکان واتەکان دانە
دوانزەی ئازاریش جێژنی کوردانە

پەیمان علی ابراهیم دەرویش

ئەدەب ئەگەر ئەو ئاوێنەیە بێت بۆ پیشاندانی هەموو بابەتێکی دەوروپشتمان ، بێگومان سەبارەت بەدۆخی ئەمڕۆی وڵاتەکەمان کە بەجەنگی ڕەوایدا دژی ڕژێمی تارانی کۆنە پەرست خەبات دەکات ئەوا پێویستە بەبێ گەردی پیشانمان بداتەوەو هەر لەبوارەکەی خۆشیدا پێویستە بابەتێکی نوێ بهێنێتە کایەوە کە ئەویش بەرهەمو ئەدەبی جەنگە...

دوو نمونە لە ئەدەبی جەنگ

لێرەدا کورتەی لێدوانێک دەربارەی بواری ناوبراو ئاشنا دەکەین ... یەکەمیان خوشکە پەیمان علی ابراهیم دەروێشە کە لەسەرەتاوە دەربارەی جەنگی ڕەوای وڵاتمان وتی ئەم جەنگە پیرۆزەمان کە وڵاتەکەمان دژی فارسە ڕەگەز پەرستو داگیرکەرەکان بەپیرییەوە چووەو هەر وەك چۆن گشت لایەك دەزانن کەعێراقی خۆشەویست وڵاتی هەموو کوردو عەرەبەو لەدێر زەمانەوە وەکو دووبرا تیا ژیاونو پاراستنی ئەم خاکەیان بەئەرکی سەر شانی خۆیان زانیوە .. . بۆمنیش هەستم بەوە کردوە کە جەنگی قادسیەی صدام زیاتر پێویستی بە پتەوکردنی یەکێتی نیشتمانی هەیە هەروەك چۆن ئێستا پتەوەو لەگشت ڕویەکەوە سەربازانو خۆبەختکەران هەڵوێستی ئەم یەکێتییەیان سەلماندوە ..

پاشان خوشکە پەیمان سەبارەت بەهاوبەشی کردنی خۆی لەبواری جەنگی قادسیەی صدامدا وتی

وەکو ئاشکرایە جەنگ هەمیشە پێویستی بەدلێرانو سەربازانو چەکو تەقەمەنی هەیە بۆ دابین کردنی گیانی سەرکەوتن بەسەر هێزی دوژمندا بەو شێوەیەشی پێویستی بەنووسەرو شاعیرو هونەرمەندو چینەکانی تری کۆمەڵ هەیە کە لەم جەنگە پیرۆزەماندا هاوبەشی بکەن .. منیش وەکو شاعیرێکی لاو هەستم بەوە کردوە کەپێویستە بەشیعرو بەرهەمی ئەدەبی خۆم هاوبەشی بکەمو بتوانم لەڕێگای خۆمەوە بەربەچی ئەو دەست درێژیانەی دامو دەزگای تاران بدەمەوە .. لەم ڕووشەوە تائێستا چەند پارچە شیعرێکم هەر لەم ڕۆژنامەیەدا بڵاوکراوەتەوەو ئێستاش بەم بۆنەیەوە دەڵێم !

ئاغای زنجانی بۆیسە
وادۆڕا
واگیرەی گایە خامنی
تۆڕا
لەقوم تا تاران ئەیان
کرد هۆرە
باوی ڕەش نەما وا
نۆبەی مۆرە
گۆرانی خومەو بەهەزار
جۆرە
دەرزی شکاوە کەئەیکا
نۆرە ... هتد .

هەر لەم ڕووەوە کاك **(جبار محمد)** ناسراو بەدڵتەنگ قەرەداغی دەڵێ : هەر چەند لەساڵی ١٩٧٥ بەدواوە خەریکی هۆنراوە نووسینم بەڵام لەئەنجامی ئەمدەست درێژیو پەلاماردانەی ڕژێمی تارانەوە بۆسەر خاکی خۆشەویستمان زیاتر ڕاستەوخۆ شیعر نووسین ئاشنام بوە چونکە ئەم شەڕو گێچەڵەی ئەوان بەئێمەی دەگێڕن کارێکی یەکجار گەورەی لەهەستو مێشکم کردوە چونکە وەك کارێکی یەکجار ناهەقو ناهەموارو نامرۆڤایەتییە بۆیە وای لێکردم کە هەستو هەستی خۆم بەرامبەر بەو پیلانو دڕندایەتییەی ئەوان لەبواری ئەدەبیمدا دەربڕم ونمەش نمونەی بەرهەمێکمە : -

دەکێ لاشەم تۆێ تۆێ لەژێر خاکابێ
دوژمنی فارسی لەوڵاتما بێ
بڕۆ ئەی نەزان بۆ وازناهێنی
دەستت دەشکێنم پەنجەم بۆبێنی
من خاوەن خاك ، سوپای بەهێزم
بەشتی وەك تۆ هەرگیز نابەزم

نووسینگەی سلیمانی

نەورۆزو عەشقێکی داگیرساو

● **جەمال غەمبار** ●

لەدامێنی کێوە سەرکەشەکەی نەورۆزا ،
دارستانی بیرەوەرییەکی نەمر داگیرساوە ..
ئەوە ، عەشقە مەزنەکەی
مرۆڤو ،
خاكو ،
ئەو عەشقە ، لەنێو هەموویان ڕسکاوەو ،
لاپەڕەی مێژووی کردۆتە چراخان ..
« بەهارە باران » لێزمە دەکاو ،
چەکەرەی سروودێکی نوێ لەدڵمانا سەر دەردێنێ..
ئەوساش ، لەبەرەبەیانی ئەو پێدەشتانەی
کەملوانکەی گوڵە نێرگز بەسنگو بەرۆکیانا
شۆڕ دەبێتەوەو ،
پرچیان زەرد دەچنەوە ..
لەگردەکەی یارەوە ، دەنگی «پیرەمێرد»
دەبێتە قاسپەی ئەو کەوانەی کەوی نابن ،

« ئەمڕۆژی ساڵی تازەیە نەورۆزە هاتەوە

جەژنێکی کۆنی کوردە بەخۆشیو بەهاتەوە »

● × ●

گڕی نەورۆز لەسەمایەکی بەجۆشدایە ..
مناڵە بچکۆلەکەم ، چاوەکانی گەش بوونەتەوەو
لێم دەپرسێ - بابە ، نەورۆز چییە ؟!

پرسیارەکەی لەدڵما گەورە دەبێ ...
بەرەو نەورۆز ، دەستە بچکۆلەکانی دەگرمو
ئەویش گوێیەکانیم بۆ ڕادەدێرێ .. .
پێتەکانی نەورۆز باڵ دەگرنو ،
لەسەر پەڕەی گوێی سەرنجەکانی دەنیشنەوە ..

● **بابە ، نەورۆزم خۆش دەوێت !**

● × ●

لەشەوی نەورۆزی ساڵما ..
ئەی فریشتەی بیرەوەریی چەندین ساڵە ،
وەرە مۆمی ئەم وشانە داگیرسێنین ..
با لەبەر ڕووناکییاندا ،
نەورۆزنامە شیعرییەکانی پیرەمێردو گۆران
بخوێنینەوە ..
لەڕۆژی نەورۆزی ساڵما !..
تۆش ئەی «گوڵە زستانی »یەکەی دڵم ،
یادت تێکەڵی عەشقە گەورەکەی
نەورۆز دەبێو
گوێ دەنێم بە دڵتەوەو بەچرپە پێت دەڵێم :
گڕ لەگیانی ئەم تەنیاییە بەردەو ،
وەرە با لەسەیرانی نەورۆزا ..
لەژێر سایەی چنارەکانی «گوڵان»دا
نوێژ بۆ هەتاوێکی نەنووستوو بکەین !

بەغدا - نەورۆزی ٩٨٢

نەورۆز

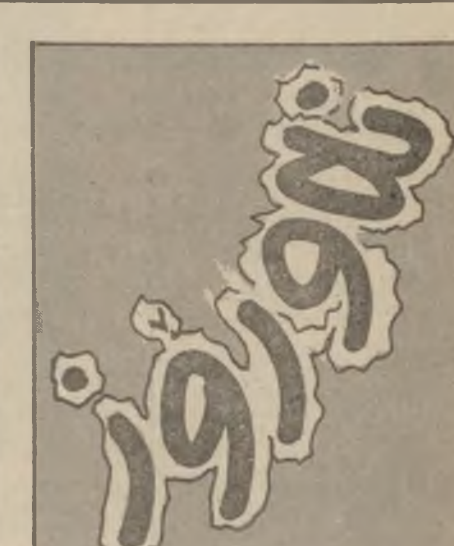

● **صدیق خالد هروری** ●

دبسا هەلات
پتر ڕەنگێت تێکەل کرین
دێم گوڕیە ...
دەف دکەنیت ...
چاڤ دگرنژن ...
ب تیرۆژکێت خۆ نڤێسی :
نەورۆز
بدەنگەکێ باڵاو بلند
کرە گازی
هات ژوەڕا ... نەورۆزا هات
سەحکە چیا پتر کۆمتێت خۆ
بلند کرن
ئاخو ئاڤا
پتر دارو دڕ دابێنان
ئاگری خۆ دکولڤلادا ڤەشارتییەو
هەمی ئڤرۆ دبێژن یەك :

جەژن پیرۆز .
ڕۆناهیێ بتەڤینن
ئاڵایێ سەرکە تنێ
بلند بلند بچە ڤینن
ل ڤرتاپێپکێ عەرشێ خۆدای
ب ڕەنگە زێری بنڤێسین
بلا بژیت ... بلا بهێت
زۆی زۆی نەورۆز .
لجەژنا جەژنا
دگۆڤەندا دیلانێدا بوون دەورو کۆرز
ل سەر چەمکی دلە یزیت
ژ ئاڵایێ سەرکە فتنێ خەملاندییەو
خە تیرا شۆڕشێ ددەستە .
یا دخۆڕیتو دبێژیت :
ژ کوردارا ئەزم نەورۆز
ئەزم نەورۆز .

وێنە لە هەڵمەتەکانی سوپای دلێرمان وە دیل گیراوەکانی دوژمن

نەورۆزمە پاشماوە

ئەی فرمێسکو تۆزی غەریبی .
ووتم :
کردم بە چەپکە گوڵو لەسەر بەفری شـــوباتی ئەمساڵـدا دانا .
ووتی :
کە واتە شەستەی بارانی نەورۆز دەیشواتەوە .
ئەی دڵی من ؟
ووتی :
با ئەمجارە کڵپەی گری چرابێ ، ئاوازی خـەمو خۆشی تێکەڵ بکات .
ووتم :
کە واتە خەمی گرانم لە خۆشی سەرکەوتنی کاوەو جـەژنی گەلـدا بتوێنەوە ، با ئاگری دڵم گری نەورۆز بێت .
ووتی :
کە واتە چۆن بنووسم ؟
ووتم :
ڕەنگی ڕەشو ســـوود تێکەڵ بە ڕەنگی نێرگسو ئەرخەوان بێ .
ووتی :
ئەنجـام ؟
ووتم :
داستانێکی درێژ . با ئەم چەند دێرە سەرتای‌بێ ،
وا گوڵو دڵو نەورۆز هاتنەوە .
(ئەوەندەم زانی قەڵەم نووسی)

— ٤ —

چاوو دڵم
چۆن هاتی‌یەوە ؟
گوڵی ڕەنگاوڕەنگت هێنا ؟
چاوو دڵم
وا هاتی‌یەوەو
گوڵی ڕەنگاو ڕەنگت پێیە
دیارە بیستت
دوو سەد ساڵەی
شاری بابان
لای کوردان نەورۆزی نوێیە
هێشتا مابووت
دەداری ڕەش
بۆ ساڵانی تەمەن هەڵدەیت
بەفری سپی‌ی زستانی تووش
لە ناو دڵی گەرمی دوورتا
لقی چلوورە بچێنێ
بۆ عاشقی دوورە وولآت
تەسکینی‌و فێنکی بێنێ
چاوو دڵم ..
داهاتی‌یەوە
لە بستە خاکی پیرۆزی
شەیوانی مەرگو ژیانا
ئێشکچی‌ی دەم هەڵهێنانی
گوڵی سووری ئەرخەوان بی
وا هاتی‌یەوە ساڵی تازە
خۆت ڕابەری چاو کردنەوەی
نێرگسی نەورۆزی جوان بی
یا ئەتەوێ لە ئێستاوە
سەرچۆپی‌ی شایی خوێن بگری
لە دوو سەد ساڵی لێشاوی
عەشقو خویناومانا بگری
درەفشی زاڵ بوونی کاوە
بە سەر تەرمی زاما بگری
ئیتر نەگبمری
ئیتر نەگری

نەورۆزی ١٩٨٢

عیراق لە دوو قۆڵەوە پاشماوە

پێشکەوتنا ، لەقوڵی ژیانی خۆش گوزەرانی‌و فێـرکردن‌و زانستدا لە تاوەوە .

رادەی ســـەرکەوتنی ولآتەکەشمان لەم دوو قۆڵەدا شاراوە نیەو وا لە بەرچاوە ، وەك رۆژ لە تەختی ئاسمان . جا بۆ خستـــتە روی لایەکی ئەو شـــەڕە پیرۆزەی دژی نەخوێندەواری دەکـــرێ وابەچاکی دەزانین کە ئاوڕێ بەلای گۆشەیەکی‌دا بدەینەوە ، گۆشـــەی خەباتکردن دژی تاریکی نەخوێندەواری لـــە پارێزگای سلێمانی‌دا .

● **لـــەم رۆژانـــەدا ئەنجومەنی باڵای نەهێشـتنی نەخوێندەواری لـــە پارێزگادا کۆبوونەوەیەکی فـــراوانی بەســـت ، بەسەرۆکایەتی بەڕێز پارێزگای ســـلێمانی‌و ئامـادەبوونی هـــەموو لێپرســـراوانی فێرکردن‌و سەرۆکی رێکخراوە پیشەیی‌و میللیەکان‌و ســـەرۆکانی ئەنجومەنی نەهێشـــتنی نەخوێندەواری لـــە قەزاو ناحیەکاندا** ، بەڕێز پارێزگای سلێمانی لەسەرەتادا ئـــەوەی رون کردەوە کە شـــەڕەکەمان پیرۆزەو لـــە دوو قۆڵەوەیەو نـــابێ بـەهیـچ جۆرێ هیـچ لایەکیان فەرامۆشـــکەین ، چەندە لەلایەکیاندا سەرکەوین مـــانای سەرکەوتنمانە لـــە لایەکەی ترەوە .

نوێنەری بـەڕێوە بەرێتی نەهێشتنی نەخوێندەواریش لیستەیەکی پێشکەش کرد کە تیایدا بەژمارە دەری‌خست کە چەند کەس پەیوەندیـــان کـــردووە بە مەڵبەندەکان‌و قوتابخانە کانـــەوەو ژمـــارەی ئـــەو فێرخوازانەی کە چوون بۆ خزمەتی ســـەربازی . وەروونی کردەوە کە :

١ ـ تا ئێســـتا ژمارەی مەڵبەندو قوتابخانە گەلیەکان لـــە هەموو پارێزگاکەدا بـــەم جۆرەیە :ـ

مـــەڵبـەنـدو قوتـابخانـــە گەلیەکانی پیاوان : ٤٥٢
مـــەڵبـەنـدو قوتـابخانـــە گەلیەکانی تێکەڵاو : ٥٥
مـــەڵبـەنـدو قوتـابخانـــە گەلیەکانی تێکەڵاو : ٥٥
کۆی هەمووی : ٧٥١

بـــەڵام ژمـــارەی ئـــەو فێرخوازانە کە ئێســـتا لەو مەڵبەندو قوتابخانانەدا دەوام دەکەن بەم جۆرەیە :

پیاوان : ٢٠٧٠٣
ئافرەتان ٢١١٥٦
کۆی هەموویان : ٤١٨٥٩

جا ئەم ژمارەیە گرنگی ئەو سەرکەوتنە دەردەخات کـــە ســـــەربازانی چالاکی دژبـــە نەخوێندەواری دەســـتیان خستووە . هەر لەو کۆبوونە فراوانەدا بڕیاردرا کە سوپاس نـــامـــە پێشـــکەش بکرێ بە هەندێ لە رێکخراوە پیشەیی‌و میللیەکان ، ئەمەش بەهۆی ئەو دەورە کاریگەرەیانەوە کە بوویان لـــە پێناوی ســـەر خستنی هەڵمەتی نیشتمانی‌دا دژی نەخوێندەواری .

● **مامۆســـتا (ناظم ولی عزیز) بەڕێوەبەری نەهێشتنی نەخوێندەواری لـــە پارێزگادا دەربارەی ئەم لایەنە وتی :**

هەر لە ١٩٧٨/١٢/١ وە تـــا ئەمـــڕۆ ئـــەو چالاکی‌یەی دەزگاکانی ســـەربەم کـــارە

پیرۆزە دەستیان داوەتێ زۆر بـــەرەوتێـــکی ڕێـــك‌وپێـــك بەردەوامە ، ئەمسالیش کـــە گەلی عێراقمان لە مەیدانەکانی جـــەنگدایـــەو ســـــوپـــا قارەمانەکەمان بەسەرکردایەتی هەڤاڵی تێکۆشەر صـــدام حسـین هەمیشە سەرکەوتن بەدەســـت دێنێ ، ئێمەش لێرە زیاتر ســـــەرکەوتنی کارەکەمان مسۆگەر کردووە ، ئەمەش دەگەڕێتەوە بۆ گرنگی پێـــدانی ســـەرکردایەتی شۆڕش‌و حزب کە ســـورن لەسەر سەرکەوتنی تەواوەتی بەسەر ئەم دەردە سامناکەدا .

● **بەڵام مامۆســـتا (محمـــد حامـــد قـــادر) لێپرسراوی قوتابخـــانـــە گەلی‌یەکـــان بـــەم جـــۆرە دوابۆمان :**

بەهـــۆی هاریکـــاری هەمولایەکەوە ، هـــەر لـــە فێرخوازانەوە تا مامۆســـتاو بەڕێوەبەران‌و کاربەدەستانی هەڵمەتەکەوە توانیومانە کـــە درێ بە لەشکری تاریکی بدەین‌و کۆمەکی‌یەکی تەواو بکەین بۆ سەرخستنی هەڵمەتەکە ، کۆبـــوونـــەوە بەردەوامەکانی ئەنجومـــەنی بـــالآ دەورێـــکی زۆری هەیە لە ســـەرکەوتن بەسەر زۆر کێشـــەو تەنگ‌و چەڵەمەدا کە لـــە ئەنجـــامی کارکردنمانەوە پەیدا دەبن وە دۆزینەوەی چارە ســـەر بۆیان بەشێوەیەکی زانستیانە .

● **بـــەڵام مامۆســـتا (فـــاروق محمـــد رەزا) لێپرسراوی راگەیاندن لـــە بەڕێوەبەرێتی نەهێشـــتنی نەخوێندەواری ، لـــەبـارەی دەوری راگەیاندنەوە لـــەم هەڵمەتـــە نیشتمانیەدا رونی کردەوە کە :ـ**

بەشـــەکەمان دەورێکی کـــاریگەری هـــەبـــووە لـــە وریاکردنەوەو تێگەیـــاندنی جـــەماوەرانی خـــەڵـــکی بۆ گرنگی‌و ســـــودمەندی ئەم هەڵمەتەی کە بەڕاســـتی دادەنرێ بەشـــەڕێکی پیرۆز دژی دەردێکی سامناك کـــە کۆمەڵەکەمان توشـــی بووە ، ئەمەش لە ڕێگای ڕێکخستنی کاروانی راگەیاندنەوە بۆ لادێ‌و گوندەکـــان‌و گرتنی چەنەها کۆڕو کۆبوونەوە لـــەگـــەڵ خەڵکداو دابەشکردنی کتێب‌و پۆستەرو وێنەو پیشـــاندانی فلیمی ســـینەمایی‌و کۆڕی تەلەفیزیۆنی .

بـــەم جۆرە شەڕ لەقۆڵی ناوەوە ، لە بواری نەهێشتنی نەخوێندەواری‌دا بەردەوامەو ســـەرکەوتووە ، هەروەك لەبـــەرەکانی جـــەنگدا دژی فارســـە رەگەز پەرستەکان کە دەبـــانـــەوێ رەورەوەی پێشکەوتنمان بوەستێنن .

پەیامنێری پاشماوە

زمانی ئەو ئێرانیانەوە کـــە لەدەســـت جـــەورو تاوانی خومەینی هەڵاتوون ئەڵێت کە رژێـــمـــی ناوبـــراو لـــە رووخاندایە .

پەیامنێرەکە لە راپۆرتەکەیدا پەنجەی بۆ ئەوە راکێشاوە کە نابوتیەکی گەورە لە بۆدجـــەی ئێراندا هەیەو ئەو پەشێویەی کە هەموو لایەکی گرتۆتـــەوەو کەمی چەك ئەمانە گشتیان وا لە رژێمەکە ئەکەن کە نەتوانی لەســـــەر ئـــەو جەنگـــە دوژمنکاری‌یەی بڕوات کـــە لەگەڵ عیراقدا دەیکات .

جەماوەری گەل پاشماوە

سەنگاو لە قەزای چەمچەماڵی سەر بە پارێزگای سلێمانی لە کۆتایی ئەو کۆڕەدا کـــە رێکخراوی حزبی بەعســـی عەرەبی ســـۆشیالیست لـــە ناوچەکەدا بەستی ئامادەیی خۆیان نیشاندا کە بچنە ریزی ســـوپاوە لەناو رێکخراوە خۆبەختکاری‌یەکاندا بن تاوەکو شەرەفی بەشـــداری بوونی قادسیەی مەزنی صـــدامیان بەرکـــەوێ‌و ســـلآویان لـــە بروسکەیەکدا لـــە ســـەرەکی فەرماندە صدام حسین‌و ئەو ســـەرکەوتنانە کـــرد کـــە جەنگاوەرانی هێـــزە چەکدارە دلێرەکانمان دژی فارســـی رەگەز پەرســـتی دوژمن وەدی‌ی دەهێنن .

لـــە کۆڕەکـــەدا کـــە بـــەر پرســـیارە بەرێوەبەرایەتی‌و حزبیـــەکان‌و پیاوانی ئـــاینی ناحیەکە ئامادەی بوون مەوداو ناوەڕۆکی جەنگی قادســـیەی صـــدام‌و ئەو پێویستی‌یە تێکۆشـــەریانەی دەخرێنە بـــەردەمی جـــەمـــاوەر بـــۆ پتەوکردنی گیانی ســـەرکەوتن شی کرانەوە .

سەرەکی بەڕێوەبەرێتی‌یەـ کـــانی قـــەزای چەمچـــەمـــاڵ داوایان کرد بچنە ریزەکـــانی ســـــوپـــاو ئـــەو رێکخراوو دەســـــتانەی کە هەن بـــۆ بەشـــــداری کردنی جەنگی شەرەفمەندی‌و کەرامەت دژی فارسی رەگەزپەرست .

لـــــە کۆڕێـــکدا کـــــە سەرکردایەتی حزبی بەعـسی عەرەبی ســـۆشیالیست لقی چەمچەماڵ رێکی‌خســـتبوو خۆشەویستی‌و شـــــانازی خۆیان بەرامبەر سەرکردایەتی هەڵکەوتووی بەڕێز سەرەکی فەرماندە صـــــدام حسین‌و سەرکەوتنەکانی ســـەربازە دلێرەکانی دەربڕی .

دهـــۆك :

سەرکردایەتی حزبی بەعـسی عـەرەبی سۆشیالیست لـــە قـــەزای ئامـــیدی دوو کۆبوونەوەی جەماوەری لـــە ناحیـــەی نێروەو ناحیـــەی سەرسەنگی سەر بە پارێزگای دهۆك پێکهێنـــاو دوو وتـــە سەبارەت بـــەو سەرکەوتنە نایابانەوە درا کە جەنگاوەرانی قادســـیەی صـــدام وەدی‌ئەهێنن .

جەماوەر لـــە بروسکەیەکدا کـــە بـــۆ سەرەکی فەرماندە صـــدام حسـین‌یان ناردووە ئامادەیی خۆیان بـــۆ چـــوونە ریزی سووپاوە لەو رێکخراوە خۆبەختکارانەی کە هـــەن‌و ئامادەبیان ئاشکرا کرد کـــە بچنـــە بەرەکانی جـــەنگ بـــۆ ئەوەی شەرەفی بەشداربوونی جەنگی قادسـیەی بـــەرزی صـــدام بکەن .

لەپارێزگای هەولێردا پاشماوە

فەرماندە هەڤـــاڵ صـــدام حسین بۆ خـــۆ ناونـــووس کردنمان لە ریزەکانـــی فیداکاران بۆ بەرگری کردن لە نیشتمان دژی شەرفرۆ ـ شەکانی ئەمڕۆی تاران.... ئافرەتانمان دایکی ئـــەو جەنگاوەرە شەهیدانەن کە لە ریزەکانـــی پێشـــەوەی خەفاجیەو مەهران‌و نوسود خوێنی ئاڵی خۆیان بەخشی.

ئاهەنگ بەبۆنەی جەژنی نەورۆز پاشماوە

نەقابەکانی کرێکاران‌وچالاکی‌یە قوتابخانەیی‌یەکان‌و بـەڕێوە‌ـ بەرایەتی لاوانی هـــەولێر ، گـــەلێ سروودی نیشتمانی‌و هەڵپەرکێی کوردی جۆراو‌ـ جۆرو چـــەند چالاکی تریان پێشکەش‌کرد .

لەلایەکی‌ترەوە هـــەزاران خێزان ڕوویان کردە دەشت‌و مێرخـــوزارە سەوزەکانـــاو ناوچە میللی‌یەکانی بەستۆرەو کەسنەزان‌و خەبات‌و خەریکی هەڵپەرکێی میللی بوون .

● لـــە پارێزگـــای سلێمانیشدا گەلێك ئاهـــەنگ لەم بابەتانە لە قوتابخانەکان‌و گـــۆڕەپانە گشتی‌یـــەکان‌و ناوچە میللی‌یەکان ئنجامدرا .

هەروەها لـــە پارێزگـــای ناوبراودا لافیتەکان رێزیان لە ســـەرکـــردایـەتی حـــزب‌و شۆڕش‌و سەرەکی فـــەرماندە صدام‌حسین‌و سەرکەوتنەکانی سەربازە دلێرەکـــانی دەناو ئامـــادەیی هاونیشتمانانی دووپاتدەکردەوە بۆ جێ‌بەجێ کـــردنی هـــەموو ئـــەرکێکی خەبات‌و جەنگ‌کردن لەپێناوی نیشتمان‌و یەکێتی گەل‌و خاك‌و کەرامەتی ولاتەکەماندا .

● لە پارێزگای دهۆکیش ئاهەنگێکی ناوەندی لە باخی شاروانی لە گوندی مالتـــا ئەنجامدراو بەڕێز پارێزگـــارو هاوڕێیان ڕازگـــرو ئەندامانی ســـەرکردایەتی شعبەی حـــزب لە پارێزگاکە ئامادەبوون .

هـــەروەها جـــەماوەری ناوچەی ابراهیم خەلیل لـــە قەزای زاخـــۆو ناوچـــەی سۆلاف لە قەزای ئامێـــدی کۆبوونەوەی جـــەماوەری‌و ئاهەنگیان ئەنجامدا .

● هەروەها هاونیشتمانان‌و فەرمانبـــەرانی دایـــرەو رێکخـــراوە پیشەیی‌یەکان‌و میللی‌یەکان لـــە پارێزگـــای ســـلێمانیدا مەسیرەیـــەکی پیادەو ئامێرانەیان لـــەبەیانی رۆژی نەورۆز ئەنجامداو لـــە باخی بەختیاری‌دا کۆبوونەوەو ئاهەنگێکی گەورەیان بەبۆنـــەی جەژنی نەورۆزی پیـــرۆزەوە سازدا . لـــە ئاهەنگەکەشدا بـــەڕێز پارێزگاری سلێمانی‌و هاوڕێیان ڕازگرو ئـــەندامانی ســـەرکـــردایەتی شـــعبەی سلێمانی حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست‌و لێپرساوانی تر ئامـــادەبوون‌و پیرۆزبایی‌یان لەگەڵ هاونیشتمانان لەیەکتر کرد بەم بۆنە پیرۆزەوە کـــە لەگـــەڵ شادی‌و بەختەوەری جەماوەری خەباتگێر بەهـــۆی سەرکەوتنـــەکانی جـــەنگی قادسیەی صدامی پیرۆز دژی فارســـە ڕەگەزپەرستەکانێ ، یەك دەگرێتەوە .

هەروەها بەڕێزی وتی :ـ

ئافرەتانـــــی ناوچـــەی ئۆتۆنۆمی کوردستان ئامادەن بۆ چـــەك هەڵگـــرتن . شان‌بەشانی جـــەنگاوەرە ئازاکانمان بۆ پاراستنی ئەم خاکە پیرۆزەی کە لە سەری بووین‌و لە ســـەری دەژیـــن‌و خاکی باوك‌و باپیرمانە . بۆ تێڕوانین‌و پێشـــوازی کردن لەو یادە پیرۆزەدا .

لە رۆژی هەشـــتی ئادار جەژنی ئافرەتانی جیهـــان گشت ئافرەتانی عیراق لقی هەولێر لە چێشتنگاوێکـــی بەهاری‌داو لە ژێر چاودێری هەڤاڵ مزهر مطنی عواد ..ر گری ناوچەی حزبی بە ی عەرەبی سوشیالیستی لـــە هەولێر پێشانگایەکی وێنەی فۆتۆغرافی کرایەوە ، ..ە بەرهەمی ئەم کیژۆڵـــە هونەرمەندانە بوو (بلقیـــس عبداللەو بشری حســـین‌و سهام رشید) ..

ناوەرۆکی پێشانگاکـــە سەرکەوتنە مەزنەکانمانـــی دەخستە روو ..

چەپکە نێرگزێ پاشماوە

کەشەکانی کوردســـتانا ، گوڵ دەپشکوێ .. نێرگـــس دەبێتە دەسکەنەو دلـــدار دەیکاتە دیاری بـــــۆ شۆخەکەی ، هەر لـــەو ئان‌و سانەدا دەشتە پان‌و بەرینەکان سەوز دەچنـــەوەو گوڵشەنی خۆشەویستـــی دەرازێننەوە، سەری بەهارێ وەدەردەکەوێ ، لەگەڵ گڕو بڵێسـەی ئاگـــری نەورۆزا .. کیژۆڵەو کوڕە لاو بـــە جلی ئاڵ‌وواڵای کوردەداری‌ـ یانە ، دەستی یەکتر دەگرن‌و هەڵپەرکێ‌یەکی ڕەشبەڵەکانە ساز دەکەن .. ســـــازو ئاواز لێ‌دەدرێ .. دەهۆڵ‌و زوڕنا کـــــــەڕەلاوژێ دەخولقێنێ .. « کـــاوە»ی کوڕە مەردی کوردیش ئـــەم بەزم‌و نەغمە خوانی‌یە . . پیرۆز بێـــت نـــــەورۆزی سەرکەوتن‌و ئازایەتی لـــە هەموو کوڕگەلێکی ئـــــەم وولآتە ....

ئینجا خوشکە ربیعە مجید محمد .. لەو کاتانـــەی کـــە بیری لەو قسە شیرینانـــەی دەستە خوشکـــــەکـــەی دەکردەوە ، بە روخسارێکـــی پڕ لە پێکەنین هاتـــە دوان‌و ئێمەش هەر چۆن قسەی بۆ کردین بە شێوەی بەهدینانی

شیرین هەروا بۆ ئێـــوەی دەگێرینەوە ....

نەڤرۆز دەمێ کوڕیـــا تە لگوپێیکێت چیایێت بلنـــد ئلوارێ شیرین گەشت کـــە تەڤە ، هزار ، هـــــزار هیڤییت دەلال لدلێ منـــدا زیندی دبن ..

نەڤرۆز دەمێ مزگینیـــا خۆشێ ئلوارێ ڕەنگیـــن دگەڕیتین .. رۆژا گەشـــا سەرکەفتنێ زیتر لدەمێ خـۆ هەلێتن ... هنگێ ئـــەدزانم نەڤرۆز کو بهارا مە هـــــەر دەیا خەملاندبێین و چیچـا گولێت وێ سیس نابن ... نەـــرۆز بلا گوڕیاتە هـــەرە هەل بێت .. بلا ئاگرێ تـــە هەرێ کەل بێت .. دا دلـــێ من هەرێ پیڤی بێن‌و بهـــارا من هەر نی‌بێن ...

گەڕانەوە پاشماوە

جەنگاوەران‌و ئەو رۆڵانەی کـــە لـــەمبـــەرو ئـــەوبـــەری رێگەکەوە وەســـــتابوون بۆ پێشوازیان خۆشـــەویستی‌و شانازی خۆیان سەبارەت بـــە ســـەرکردایەتی هەڵکەوتووی بەڕێز ســـــەرەکی فەرماندە صدام حســـین دەرئەبڕی‌و ئامادەبوونی هەمیشـــەیی خۆیـــان‌و ئـــامادەیان بـــۆ بـــەرەوپیـــری بـــانـــگەوازی نیشتمان دووپات ئەکردەوە .

نەورۆزی پاشماوە

دەڕنن تا هەر یەکە بە جۆرێ‌و بە بیرێ گوڵە نەمرەکانـــی وشە بوەرێنێتە سەر شاخان و ناو شیو‌و دۆڵی پـــێ سیخناخ‌کا .. ولآتەکەیـــان بکەنە ژووری تیشك ! کوڕو کاڵی شەیدای پیتە ناسك‌و نەمرەکان رێ ئەوان دەگرن وەك گوێم لە گۆران بـــی وایە :

(ئەوی خۆ ماندوو کـــاو کۆڵ نەدا باوەشە گوڵـــی پتر دەباتەوە ، تا چەنـــد بەسەر هەورازەکانی خوێند نـــەوەو ورد بوونـــەوەدا سەرکەون رووناکتر دەبن.. تیشکتان درێژترو لەنـــاو سنگی خوێنەرە بەهۆشـــ‌و گۆشەکانا زیاتر دەبێننەوە.)

پیرەمێردی گەنـــج ئەو ملوانکە شیعرییەی ئەستێران بۆیان هۆنییەوە کردیە بـەر بەهارو بەناوی نـــەورۆزی پیرەمێردەوە بانگـــــــە بەگوێدادا ..

هەر بـــــەو یادەوە ، دەڵێن بەهار لەپێش هەمـــوو کەسێکی ئەم شـــارەوە وەك کچە گیابەند بێ لا دەداتـــــە گۆڕەکەی پیرەمێردو سەری بۆ دادەنەوێنێ .. جا ، دوو دەستی سپی لە کـــــردی یارەوە دێنە دەرێ‌و ملوانکەی ئەستێرەو گوڵە نـــــەورۆزە دەکەنـــە مل بـــــەهارو . نەورۆزەکەی پیرەمێـــرد دەکاتە دیاری دەســـــتی‌و دەیگەنێتـــە گشت لا .

Institut Kurde de Paris

لە چالاکیەکانی رۆشنبیری جەماوەر لە سلێمانی

پێشانگای نەورۆز

بەبۆنەی بیرەوەریو یادکردنەوەی چەسپاندنی بەیاننامە مێژوویەکەی (١١) ئازارو جەژنی نەورۆزەوە بەڕێوەبەرێتی رۆشنبیری جەماوەری سلێمانی پێشانگەیەکی بۆ هونەرمەند بورهان هەژار لە هۆڵی مۆزەخانەی سلێمانی ساز کردو ماوەی هەفتەیەکی خایاند .

ئەمەش لە لایەن بەڕێز جعفر عبدالکریم بەرزنجی پارێزگاری سلێمانی کرایەوەو تیایدا (٦٠) تابلۆی هەمەجۆری پیشاندابوو کە بریتی بوون لە هونەری زەیتو ئاوی و هێڵکاریو پەیکەر . ناوەڕۆکی پێشانگەی ئەم هونەرمەندە دوو لایەنی سەرەکی گرتبوە خۆ یەکەمیان پیشاندانی رژێمی داڕزاوی ناو ئێرانو ئەوی کەشیان بەسەر کردنەوەی دیمەنەکانی ناوچەی کوردستانو هەندێ چمکی باری کۆمەلایەتی میللەتی کورد ئەمەش سەرباری پۆستەرێکی تایبەتی بۆ یادکردنەوەی جەژنی نەورۆز .

سەبارەت بە لایەنی هونەری بەرهەمەکانی خاوەن ئەم پێشانگەیە هەرچەندە بە گوێرەی تاقی کردنەوەی خۆی جێگای ڕەزامەندی بینەران بوو ، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا لە دەستکورتی بەدەر نەبوو ... ئەمەشی زیاتر لە تابلۆی (پایز)دا دەدەردەکەوت چونکە کە دەڵێین پایز راستەوخۆ گەڵاڕیزانمان دێتە پێش چاو بەڵام تاقە گەڵایەک چیبە لە ژێر داری روتەوە بوی ئەم تابلۆیەدا بەدی نەدەکرا ... لە لایەکی ترەوە بەشێوەیەکی گشتی دەتوانین بەرهەمە هێلکاریەکانی بەسەرکەوتوو ترین بەرهەمی ئەم هونەرمەندە پێناس بکەین .

● شایانی باسە دوا بەدوای بەڕێز پارێزگاری سلێمانی ، هاورێ دکتۆر نجم عبداللە العراقی ئەمینداری نهێنی سەرکردایەتی پارتی بەعسی عەرەبی سوشیالیست لقی سلێمانی سەری‌دا لە هەمان پێشانگەی ناوبراوو لە لایەن هەردوو بەڕێزان پارێزگارو لێپرسراوی حزب لە سلێمانی خەڵاتی ئەم هونەرمەندە کراو بەم بۆنەیەوە داوای لە تێکڕای هونەرمەندان کرد کە پێویستە بەرهەمەکانیان ئەمڕۆ زیاتر بۆ پاڵپشت گرتنی جەنگی رەوای وڵاتمان تەرخان بکەن .

فریا عبداللە حسین
نوسینگەی سلێمانی

ژمارەی نوێی
گۆڤاری « بەیان »

ژمارە ٧٦ی گۆڤاری « بەیان »ی دەزگای رۆشنبیریو بلاوکردنەوەی کوردی لەم دواییەدا کەوتە بازارەوە ، لەم ژمارەیەدا : تۆمارێکی تایبەتی دەربارەی جەنگی رەوامانو چەندان باسو بابەتی ئەدەبی بەکەڵك لە شیعرو چیرۆكو لێکۆلینەوەو بەرهەمی بەنرخ بلاوکراوەتەوە .

چەپکە نێرگز

کچانی کورد بۆ نەورۆزی کوردەواری

ناظم دڵبەند نووسینگەی هەولێر
بشری حسین وێنەکانی گرتووە ...

ئاسمان لە سیمانگی زستانێ بەردەوام روندکان دەبارێنێ ، هەورەبروسکە ناڵەیەتی ، ریواسیش هەر چاوەڕێیەکەینێ کیژۆڵانی لادێ نشین رومو ئاقار هەڵدەکشێن بۆبە سەر کردنەوەی ، هێرو بەیبوونیش چەند حەز دەکەنزوو بگەنە زەماوەندی بەهارێ تاکو جوانی‌یەکەیان ببەخشنە کچی شۆخوشەنگی « نەورۆز » ... خۆر خۆیوەدەر دەخات ، پڕوشکی کورەی ئاسنگەرێکی کوردئاسنگەرێکی کورد ئاورینگان دەهاوێژێ ، مژدەی سەرکەوتن دەبەخشێو پیرە مێردی شاعیریش پڕ بەتێ‌دەچریکێنێو دەڵێ ...

ئەمڕۆژی ساڵی تازەیەنەورۆزە هاتەوە
جەژنێکی کۆنی کوردەبە خۆشیو بە هاتەوە

لە هەموو قوژبنێکی کوردستانا دەنگی زوڕناو باڵەبانێ دێو سەرشاخو دەبێت بە هەراو زەناو بڵێسەی ئاگر بەرز دەبێتەوە .. هەموو لایەك بە یەك دەنگ بانگ رادەدێرین جەژنی نەورۆزتان پیرۆز بێت ... لە نێو گەرێ خۆشەویستانەی نەورۆزا ئەم دوو کیژۆلە کوردە . . . دیاری سەری ساڵی تازەیان ئاراستەی گەل کرد . . . بەستەی پڕ لە تامەزرۆی حەزیان ووت . . . .

خوشکە نازەنین هاشم ئەوەتا بە گیانێکی پڕ لە هەستەوە وەك دەستە خوشکێکی نەورۆز دەدوێ لە بیرەوەری ئازایەتیو خاكو تەفروتوونا کردنی رژێمی زوحاکی فارسی رەگەز پەرست دەڵێ ...

ـ لەگەڵ دەرکەوتنی تیشکی زێڕینی خۆر لە ترۆپکی چیاو شاخە سەرـ

بڕوانە ل٧

تۆمار

ئەنجوومەنی سەرکردایەتی
شۆڕش

ژمارە ٢٤٦
مێژووی ١٩٦٨/٩/٢٤

بەناوی خوای بەخشندەو
میهرەبان

ئەنجومەنی سەرکردایەتی‌شۆڕش لە کۆبوونەوەی رۆژی ١٩٦٨/٩/٢٤ دا ئەم بڕیارەی خوارەوەی دا .

بۆ راپەڕاندنی ئەو بەڵێنەی‌شۆڕش بە خۆی داوەو بۆ پتەوکردنی یەکێتی نیشتمانی گەلە مەزنەکەمانو لە باوەڕ بوونمانەوەبەوەی براکوردەکانمان مافی ئەوەیان هەیە یادی جەژنو بۆنەنەتەوی‌یەکانیان بکەنەوە :

ئەنجومەنی سەرکردایەتی‌شۆڕش بڕیاری‌دا کە رۆژی بیستو یەکی مارت هەمووساڵێك بەناوی نەورۆزەوە جەژنی رەسمی کوردەکانو‌پشووی گشت هاوولاتی‌یەکان بێ .

ئەنجوومەنی سەرکردایەتی
شۆڕش

نەورۆزمانە

د. عزالدین مصطفی رسول

— ١ —

جارێك رۆژهەلاتناسێك پێ‌ی‌ووتم :

ئێوە زۆر سەیرن ، لە جەژندا لە جیاتی خۆشی‌و هەڵپەرکی‌و مۆسیقا لێدان ، هەر بەیانی زوو ڕوو دەکەنە گۆرستانو شیوەنو شەپۆر تازە دەکەنەوە .

ووتم :

نەریتی چەند سەد ساڵ ، یا هەزارەها ساڵمانە ، ئاوێنەی سەختی‌ی ژیانو ئازار دیدەیی ئەو هەموو ساڵەیە ، بەڵام ...

— بەڵام چی ؟

— **بەڵام هەر لەو جەژنەشدا منداڵان دەکەونە یاری‌و بە پێ‌ی شوێنو باری/ جێگا گەرەسەی یاری‌و رابواردنیان هەیە . ئێمەش هەر پاش ئەو گریانو چوونە گۆڕستانە ، گەردن ئازادی دەکەین ، شیرینی دەبەشینەوە ، وا ئێستا ئەوەش لە گۆڕاندندایە .**

— چۆن ؟

— ئەوە لە جەژنی ڕەمەزانو قوربانداتە ، بەڵام ئێمە جەژنی نەورۆزیشمان هەیە ، لە نەورۆزدا هەر ڕەنگی گەشی گوڵو دەنگی سازو دیمەنی سەوزی چیاو جلو بەرگ دیارە . لە نەورۆزدا خەمبار هەموو خەمی ساڵانی پێشوو ئەو ساڵە بە گری ئاگری نەورۆز لە بۆتەی سەرکەوتنی کاوەدا دەتوێنێتەوەو خامەمان ڕەنگی جوانی سەرکەوتن نەخشە دەکێشێ

— ٢ —

جەژنی ڕەمەزانو قوربانی ڕابوردوو لە وڵات دوور بووم ، نەچوومە سەر گۆڕی ئازیزانو نە لە نۆ جەژنی ماڵئاوایی کەرانی ساڵی پێشوودا دانیشتمو نە لە یەکەم نۆ جەژندا بە دڵۆپی فرمێسك گۆڕی دایکم تەڕکرد .

ئێستا کە نەورۆزەو داوای نووسینو دەنگی سەمتوورو ڕەنگو بۆنی هەڵاڵەم لێ‌دەکرێت . زامی تازە دەخەمە سەر زامی جاران، تۆماری دوو جەژنەکەی پێشوو لەگەڵ نەورۆزدا تێکەڵ دەکەم . با فرمێسك تێکەڵ بە گوڵاوبێو ڕەنگی چەپکەگوڵ بە سەر تابلۆدا زاڵ بێتو ئەم چەند دێڕە بێتە بەرهەم .

— ٣ —

ئەمساڵیش ووتیان :
نەورۆزەو بنووسە
ووتم :
چی بنووسم ؟
ووتیان :
ڕەنگی یاری قەڵەم
دیسان ووتمەوە :
قەڵەم بنووسە .
ووتی :
چی بنووسم ؟
ووتم :
ڕەنگی نەورۆزو گوڵ
ووتی :

بڕوانە ل٧

جیهانی منالان

شیعر بۆ منالان

لە پێشانگای گوڵەکاندا

کاکەی فەللاح

١ نێرگس

کوڵم ، نێر گسەناوم
توماشا ئەڵێ‌ی چاوم
برژانگ سپی و بێ‌کەردم
گوڵی گلێنە زەردم
کچی نێرگە جاڕم
زەردە خەنەی بەهارم
بەهار لە سەرەتاوە
کە شانەوەم هێناوە
کەمن دەرکەوتم ، هاتم
زستان ئەڵێ : هەڵاتم
من بە تەڵو بە چەپك
گوڵێکم : جوانو ناسك
من کچێکی پیرۆزم
بووکی جەژنی نەورۆزم

٢ ـ گوڵاڵە سوورە

منیش گوڵاڵە سوورەم
ئاڵەم نزیكو دوورەم
بڕوانە دەورو پشتم
دیاری‌ی دەستی سروشتم
ئەزانی بۆ وا سوورم
چەن سەربەرزو دووسوورم
تێراوی خوێنی جەرگم
پاراوی جوانەمەرگم
بۆیە ئەم کوردستانە
وا بە مێ ئاوەدانە
دەشتو کێو ئەنەخشێنم
مژدەی خۆشی ئەهێنم
سەرانسەری دەرو دەشت
ئەرازێنمەوە بۆگەشت

٣ ـ هێرۆ

منش خۆ گوڵە هێرۆم
گوڵێکم ئەناسم خۆم
زۆر قوولە رەگو ریشەم
خۆ راگرتنە پیشەم
چین‌چینە شنەی شەماڵ
ئەشەکێنی گوڵی ئاڵ
لەشکری کزەو سەرما
کە ئەبارێ بەسەرما
زەردە لقو گەڵاکەم
کەچی هەرگوڵ دەرئەکەم
گوڵێکی باڵا بەزرم
بڕوانە قەدو تەرزم
زستا هەڵموەرێنێ
قەت تۆوم نامرێنێ
سەلەنوێ شین ئەبمەو
بەرەو رووی ژین ئەبمەوە

٤ ـ گوڵەکان پێکەوە

ئێمەش پێشانگای گوڵین
زاخاوی چاوو دڵین
بەهەشتێکی رازاوەین
بەهرەی جوانی‌ی گەشاوەین
هەردەم بە پێکە نینین
بزەی بەهارو ژینین
بۆنو بەرامەی خۆش خۆش
بمژن بەهەستو بە هۆش
پێشانگای هەمە رەنگە
شوێنی گوڵی قەشەنگە
هەربژی گوڵو منداڵ
گەشو گەشتر ساڵ بەساڵ
بژی ئەم کوردستانە
بۆ گوڵ بۆتە ئێنجانە

ساره خاتوون خدر

شۆهان جلال

بەناز ابراهیم

مەهاباد ابراهیم

سالار جبار

نەورۆزو یادگاری منالی

جاران هەموو ساڵێك پێش نەورۆز بەدوو مانگ کوڕگەلی گەڕەکی چوارباغ بە کۆڵانەکانو گەراجەکانەوە دەگەڕاین بۆ کۆکردنەوەی (تایە)و لەماڵی یەکێکمان کۆمان دەکردنەوە تا رۆژی نەورۆز ، بەڵێ کەئەو رۆژە پیرۆزە دەهات لەدەمەو ئێوارەدا ، هەموو سەر — کۆڵانێك ئاگری تێدابوو ، بەڵام گرنگ ئەوەبوو ئاگری کێ زۆر بەرزەو گری چووەتە ئاسمان ، نەڵێم یەکێك بووم لەو کەسانەی لای مزگەوتی عبد الله لوتفی‌یەوەو گەڕەکەکەی خۆم هەڵبکێشم، بەڵکو ئاگرەکەی ئێمە زۆر جاران لەهی هەمووان بەرزتر بوو ، ئینجا ئەوەش باوبوو ئاگری هەرکەسێ بەرزتر بوایە ، لە گەڕەکەکانی ترەوە دەهاتن بەرەو مەشخەڵێ ئاگرەکەو تاکو دامرکاندنەوەی ئاگرەکەیانی تا نیوەی شەو سروودە نەمرەکەی پیرەمێردی نەمرمان بە دەوری ئاگرەکەدا دەووتەوە ، بەڵام ئەوکاتانە ئەوەی ناخۆش بوو ، رۆژی نەورۆز پشووی رەسمی نەبوو ، بۆیە بۆ بەیانی هەموو بە کونەلوتی رەشو دەسوپلی پیسەوە بەرەو قوتابخانە دەکەوتینە رێو لەسەر ئەوە نیمچە تێهەڵدانێکیشمان ئەخوارد .

محمد صالح عبدالکریم

هاوکاری
دەزگای رۆشنبیریو بلاوکردنەوەی کوردی
بەغداد / شەقامی الخلفاء / مەیدانی خەلانی
تەلەفوون ٨٨٧٥٧٩٥ پێنج خەت

Institut Kurde de Paris